

1909.

XIII.

3633

1909

In plenariis comitiis a S. Congregatione de disciplina Sacramentorum habitis, die 18. mensis Iunii anno 1909., sequentia proposita fuerunt dirimenda dubia, nimirum:

I. Num responsum S. Congregationis Concilii diei 28. Martii 1908. ad II.: „Exceptionem valere tantummodo pro natis in Germania ibique matrimonium contrahentibus“, ita sit intelligendum, ut in quovis casu ambo coniuges debeant esse nati in Germania, seu respective in regno Hungariae.

Romana et aliarum dubia circa decretum de sponsalibus et matrimonio.

II. An post extensionem Constitutionis *Provida* ad regnum Hungariae, Germaniam inter et Hungariam, quoad validitatem clandestinorum mixtorum matrimoniorum, reciproca relatio habeatur, ita ut duo coniuges nati ambo in Germania matrimonium mixtum clandestinum valide ineant etiam in regno Hungariae, et, viceversa, nati ambo in regno Hungariae valide contrahant clandestino quoque modo in Germania.

III. Num saltem natus in Germania cum nato in regno Hungariae mixtum matrimonium valide ineat sive in Germania sive in regno Hungariae.

Et Emi Patres ad huiusmodi dubia ita respondendum censuerunt:

Ad I. *Affirmative.*

Ad II. *Negative.*

Ad III. *Negative.*

D. Card. Ferrata Praefectus.

L. † S.

Ph. Giustini, Secretarius.

3634

1909

Quum minoris esse soleat aedificationis, salvis extraordinariis nonnullis casibus, quod in officiis dioecesanis eminere conspiciantur, qui, vel in aliquo Ordine regulari vota solemnia indultum saecularizationis sive per-

Decretum, quo speciales clausulae apponuntur in-

dulto saecula-
rizationis viris
religiosis
deinceps con-
cedendo.

petuae sive ad tempus obtinuerint, vel in Instituto aliquo religioso, emissis votis perpetuis, ab istis dispensati fuerint; ne alii inde Religiosi induci possint, ut varios egrediendi claustra praetextus exquirant, quod nimis frequens accidere experientia docet, sanctissimus Dominus noster Pius Papa decimus decernere dignatus est, ut omnibus deinceps rescriptis, quibus saecularizatio perpetua vel ad tempus, aut votorum perpetuorum relaxatio, prout supra, sacerdotibus et clericis in sacris ordinibus constitutis conceditur, adnexae intenduntur, licet non expressae, sequentes clausulae, quarum dispensatio Sanctae Sedi reservatur :

Vetitis, absque novo et speciali Sanctae Sedis indulto :

1°. quolibet officio, et quoad eos qui ad beneficia habilitati sunt, quolibet beneficio in basilicis maioribus, et in ecclesiis cathedralibus;

2°. quolibet magisterio et officio in seminariis clericalibus maioribus et minoribus aliisque Institutis, in quibus clerici educantur, nec non in Universitatibus et Institutis, quae privilegio apostolico gaudent conferendi gradus academicos in re philosophica, theologica et canonica;

3°. quocumque officio vel munere in Curiis episcopalibus;

4°. officio Visitoris et Moderatoris domorum Religiosorum utriusque sexus, etiamsi agatur de congregationibus mere dioecesanis;

5°. habituali domicilio in locis, ubi exstat conventus, vel domus religiosa Provinciae, vel Missionis, cui sacerdos vel clericus saecularizatus, vel a votis perpetuis solutus, ut supra, adscriptus erat.

Contrariis quibuscumque non obstantibus.

Datum Romae, eodem die 10. Iunii 1909.

Fr. I. C. Card. Vives, Praefectus.

L. † S.

D. Laurentius Janssens, O. S. B. Secretarius.

3635

1909

Legitimatio
prolium iam
susceptarum
in recursibus
dispensatio-
nalibus ex-
presse pe-
tenda.

„Sacrae Congregationi de disciplina Sacramentorum sequens dubium propositum fuit: an juxta tenorem formularum sacrae Congregationis de disciplina Sacramentorum, in concessione dispensationum ab impedimentis matrimonialibus ex causis inhonestis intelligi debeat tacite concessa Ordinario etiam facultas declarandi legitimam prolem susceptam ante executionem dispensationis et celebrationem matrimonii.

Eadem S. Congregatio, re mature perpensa, respondere censuit: Negative, sed requiri ut prolis legitimatio ab oratoribus petatur eaque in

rescripto concedatur. Datum Romae ex aedibus ejusdem S. Congr. die 29. Januarii 1909. L. † S. D. Card. FERRATA, *Praefectus*. Ph. GIUSTINI, *Secretarius*“

In sequelam huius decreti DD. Curatos hisce invio, ut dispensationes ab impedimentis matrimonialibus petitori, abhinc — quoties de legitimanda prole iam suscepta agatur — pro hac legitimatione quoque semper *expresse* recurrant.

3636

1909

SSmus D, N. D. Pius div. prov. PP. X., in audientia R. P. D. Ad- Indulgentiae.
sessori S. Officii impertita, indulgentiam trecentorum dierum, animabus in Purgatorio degentibus etiam adplicabilem, benigne concessit, semel quocumque anni die ab universis christifidelibus lucrificandam, qui, corde saltem contrito ac devote, sequentem orationem coram SSmo Eucharistiae sacramento recitaverint: „Te, Jesu, verum Deum et hominem hic in sancta Eucharistia praesentem, in genua humillime provolutus, cum fidelibus terrae et Sanctis coeli mente conjunctus, adoro; ac pro tanto beneficio intime gratus, te, Jesu, infinite perfectum atque infinite amabilem, ex toto corde diligo. Da mihi gratiam, ne ullo modo te umquam offendam, atque ut, tua, hac in terra, eucharistica praesentia recreatus, ad tua aeterna ac beata in coelis praesentia una cum Maria perfruendum merear pervenire. Amen.“ Praesenti in perpetuum valituro, absque ulla Brevis expeditione. Contrariis quibuscumque non obstantibus. (L. † S.) ALOISIUS Can. GIAMBENE, *Substitutus pro indulgentiis*.

3637

1909

*Antonius Máta*y cooperator Dolnji-Miholjacensis obtenta praesentatione canonica nominatus administrator beneficii parochialis Radikovci. Personalia.

Missi sunt cooperatores:

Andreas Czindery administrator Radikovciensis ad parochiam Dolnji-Miholjac.

Stephanus Cséplő e Kurd ad Kövágószöllős.

Paulus Fövényessy ex Ozora ad Fadd.

Ludovicus Iselstöger ex Olasz ad Máriakéménd.

Dionysius Horváth e Gödre ad Ozora.

Aloysius Koch e Fadd ad Nagynyárád.

Isidorus Körmendy e Kövágószöllős ad Kurd.

Franciscus Lippai e Nagynyárád ad Babarc.

Franciscus Márovics e Máriakéménd ad Olasz.

Josephus Reif e Babarc ad Gödre.

3638

1909

Rekursus in
casibus cons-
cientiae.

Frequentissime percipio recursus in materia conscientiae in lingua vernacula exaratos atque nomini Meo inscriptos. Cum autem discretio requisita postulet, ne recursus huius generis ab omnibus indiscriminatim intelligantur, in quorum manus per indiscretionem pervenire possunt, praesentibus statuo atque praecipio, ut recursus in casibus conscientiae in posterum in lingua latina concipiantur atque in involucris *Officio Dioecesano* inscriptis horsum promoveantur.

3639

1909

Erdélyi János
és Götz Sándor
nyugdíj-
jazztatása.

Vidák József ny. plébános elhalálózása következtében megüresedett nyugdíjas helyet hárman kérték: *Fülöpp György* pápai t. kamarás, miszlai plébános, *Erdélyi János* ideigl. nyugdíjazott plébános és Götz Sándor lánycsóki plébános. Időközben *Matarics Péter* és *Gehring Fülöp* ny. plébánosok elhalálózása folytán az ehm. nyugdíjas papok sorában még kettő hely üresedett meg, amiért is a ft. székeskáptalan hozzájárulásával úgy *Erdélyi János*, mint *Götz Sándor* nyugdíjaztatása 1910 jan. 1-től számítva lehetővé vált. *Fülöpp György* időközben egy évre visszavonta nyugdíjaztatása iránti kérelmét.

3640

1909

Nyugdíjas
helyet kér.

Kováts József, ifjabb, lovászhetényi plébános, 50 éves, 25 éves áldozópap nyugdíjaztatását kéri. Tekintettel hogy munkaképtelenségét orvosi bizonyítvánnyal igazolta, a pécsváradi esperesi kerület papsága pedig nyugdíjaztatását ajánlja, felhivom az ehm. t. papságot, hogy az őszi koronákon vagy ezen kívül a kerületi esperesi hivatal útján nyilatkozzék, vajjon a még üresedésben levő harmadik nyugdíjas helyre fentnevezett plébánost javaslatba hozza-e? Ha valamely kerület f. évi okt. 31-ikéig nem nyilatkozik, későbbi nyilatkozatát figyelembe nem vehetem és eljárását beleegyezésnek tekintem.

3641

1909

Az egyház-
megyei papi-
nyugdíjügy.

A máriakéméndi esperesi kerület megkeresésére a f. évi tavaszi koronákon majdnem kivétel nélkül tárgyalatott az ehm. papi nyugdíjügy. Az

egyes kerületek tulnyomólag napirendre tértek a nyugdíjügy tárgyában intézett megkeresés felett, de akadtak olyanok is, melyek visszautasítván a fentnevezett kerület megkeresését, újabb indítványokat tettek. Mindezek alapján elhatároztam, hogy tekintettel az eh. nyugdíjalapnak a közelmúltban történt rendezésére, ezt egyelőre nem kívánom tárgyalatni s erről az egyes kerületeket ezennel együttesen értesitem.

3642

1909

A vallás- és közoktatásügyi nagyméltóságu m. kir. miniszterium pótlólag az elmúlt 1908. I. félévre is kiutalta a kongrua-kiegészítést. Mivel az eh. segédlelkészek az eh. káplánsegélyt ezen félévre már készhez vették, azért az elmúlt évi XVI. körlevélben 4412/1908. sz. alatt közölt kimutatásban jelzett kongruakiegészítésből a már kézhez vett káplánsegély le fog vonatni. Következőleg az elszámolás egyszerűsítése céljából bélyeges nyugtájukat a fentjelzett teljes összegről tartoznak kiállítani, postabélyeggel ellátott és megcímzett postautalványukat pedig a különbözeti összegről egyidejűleg küldjék be f. évi okt. 25-ikéig Dr. Wurster József apátkanonok, papnevelő intézeti rektorhoz, ki ezen utalványra a levonás eszközzése után fenmaradt pénzt postára adja.

Kongrua.

3643

1909

F. évi augusztus 23—27-ikéig Főtiszt. Hauer Ferenc jézustársasági áldozópap, kalocsai főgimn. tanár lelkivezetése alatt papnevelő intézetemben tartott lelki szent gyakorlatokon velem együtt őszinte örömmre és vigasztalásomra részt vettek: Ábrahám István plébános, Balog József esperes plébános, Bauer József sl., Beck Lajos plébános, Bende József sl., Bergovecz Mihály sl., Blandl György adminisztrator, Bödy Károly plébános, Budanovich Vincze adminisztrator, Charvát László esperes plébános, Cselenkó János plébános, Csizmadia Alajos dr. plébános, Czernohorszky József plébános, Czindery Endre adminisztrator, Éber Géza plébános, Fejes Károly sl., Fekete Sándor ny. plébános, Folnegovics György sl., Földes Dezső plébános, Gadó Sándor plébános, Galambos Kálmán sl., Gebauer Miklós sl., Halvax József esp. plébános, Háj Ede plébános, Herger József esp. plébános, Hirling Nándor plébános, Hoffman Károly sl., Iselstöger Lajos sl., Kemény Boldizsár esp. plébános, Kiss István plébános, Klein Tivadar plébános, Koch Ede plébános, Koch Gyula sl., Körmendy Izidor sl., Kövesdy János plébános, Kuhl József plébános, Kuzmics József tb. kanonok, Lippai Ferenc sl., Magyar Miklós esp. plébános, Mindszenti Vilmos sl., Moransch

Papi lelki-
gyakorla-
tokon részt-
vettek.

György plebános, Mozolányi István esp. plébános, Moyzis Imre adminisztrator, Offenmüller Zsigmond plébános, Palkó István plébános, Proksch Ferenc plébános, Rajczy János plébános, Razgha Lajos plébános, Reif József sl., Reisz Antal plébános, Romaisz Ferencz tb. kanonok plébános, Rumszauer János sl., Sandrk Mihály sl., Scharfenberger János sl., Schmeller Alajos plébános, Seleznik Ferenc sl., Szánthó Ignác plébános, Szeitz József adminisztrator, Thán Nándor sl., Tolnai Bertalan sl.

Braun István hitoktató, Fájth Jenő főgimn. hittanár, Fehér Ferenc hitoktató, Frantich Ágoston kanonok, plébános, Gábor György karkáplán, Gere Gábor tanulm. felügyelő, Glatt Ignác énekisk. igazgató, Gyikos Péter főgimn. tanár, Gyömöre Zsigmond dr., tanítóképző intézeti igazgató, Hanny Gábor praelatus-kanonok, Herr Ágoston ny. plébános, Hortobágyi József belv. sl., Igaz Béla dr., tb. kanonok, püsp. irodaig., Jakab Béla tanítóképző intézeti tanár, Károly Ignác apátplébános, Kiss Lajos sekrestyeigazgató, Kókay Ferenc irg. r. áldozópap, Körmendy Károly tb. kanonok, Lajos Gyula énekisk. praefectus, Légár Hugó főgimn. tanár, Magenheimer József apátplébános, Marton Sándor bud. külv. káplán, Mérő József dr., püsp. levéltáros, Mosonyi Dénes dr., püsp. titkár, Müller Károly karkáplán, Ollé Fülöp ny. plébános, Rézbányay József dr., theol. tanár, Schäfer József karkáplán, Sipos István dr., theol. tanár, Spies János praelatus-kanonok, Stefan Arthur bud. külv. káplán, Szabó Dezső belv. káplán, Szentkirályi István theol. tanár, Szőnyi Ottó dr., jogtanár, Virág Ferenc lelkiigazgató, Wajdits Gyula prépost-kanonok, Wurster József dr., apát-kanonok.

3644

1909

A r. kath.
tanítók új fe-
gyelmi sza-
bályzata.

A nm. püspöki kar a latin szert. r. kath. elemi iskoláknál alkalmazott tanítók új fegyelmi szabályzatát még 1908. ápr. 23-ikán tartott tanácskozmányában megállapította. E fegyelmi szabályzatot a nm. vall. és közokt. m. kir. ministerium f. évi március 22-ikén 37177 sz. a. a szabályzat gyakorlati alkalmazására vonatkozó észrevételekkel tudomásul vette. Eme szabályzatot egyházmegyém r. kath. iskoláiban működő összes tanítók és tanítónők részére ezennel életbe léptetem s a fegyelmi szabályzat II. fejezet 8. §-ában jelzett fegyelmi tanács tagjaivá Hanny Gábor pápai praelatus, apát-kanonok elnöklete három évre kinevezem: Frantich Ágoston pécs-székesegyházi kanonok plébánost, Schell Antal egerági esperes plébánost, Dr. Gyömöre Zsigmond pápai t. káplánt, tanítóképzőintézeti igazgatót és Kisszély Andor mohácsi igazgatótanítót. A fegyelmi tanácsnak hivatalból tagja az ehm. tanfelügyelő és az egyházmegyei ügyész.

Az új fegyelmi szabályzat egy-egy példányát az esperes-kerületi tanfelügyelők részére megküldöm. Hogy pedig e fegyelmi szabályokat minden tanító alaposan megismerhesse, elrendelem, hogy ezt minden iskolaigazgató plébános az iskolai pénztár terhére a Szt. István Társulat könyvkereskedésénél Budapest IV., Kecskeméti-u. 2. megrendelhesse (ára 50 f.) s a beszerzett példányt a vezetése alatt álló tanítóknak megfelelő vevény mellett azzal küldje meg, hogy mikor visszaszármaztatják, akkor írásban igazolják, hogy a fegyelmi szabályzatot tényleg elolvasták és ismerik. A hol több tanító van, kívánatos, hogy több példányban is beszereztessék.

3645

1909

A magyarországi latin szertartású püspöki kar által elfogadott s a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter által megerősített fegyelmi szabályzat 4. §-ának o) pontja értelmében minden olyan tanító vagy tanítónő, aki az egyházmegyei hatóság által nem engedélyezett tankönyveket vagy tanszereket használ, fegyelmi vétséget követ el. Ugyanezen fegyelmi szabályzat 10. §-ának a) pontja értelmében ezen fegyelmi vétség a tanítónak állásából való felfüggesztésével jár.

A rk. iskolák tankönyvei a Szent-István-Társulatnál szerzendők be és a használt könyvek jegyzéke felterjesztendő.

A püspöki kar az egyházmegyei főhatóságok tankönyv és tanszer engedélyezési jogát, egyöntetűség s egyszerűbb eljárás céljából az orsz. kath. tanügyi tanács kebeléből kinevezett tankönyvbíráló bizottságra ruházta át s eme bizottság által engedélyezett tankönyvek hivatalos jegyzékül mindenkor a Szent-István-Társulat által kiadott hivatalos tankönyv-jegyzék tekintendő, amely úgy külön füzetben, mint a „Népnevelő“-ben és a „Tanítók Évkönyvé“-ben évről-évre kiigazítva szokott megjelenni.

Felhivom ennél fogva az egyházmegyém területén működő összes tanítókat és tanítónőket, hogy már az 1909/10. tanévtől kezdve tisztán és kizárólag csak a *Szent-István-Társulat kiadásában* megjelent tankönyveket használjanak, nehogy a fenthivatkozott szabályok értelmében szigorubb eljárás foganatosítása váljék szükségessé.

Félreértés kikerülése céljából megismétlem, hogy egyházmegyém területén a Szent-István-Társulat *kiadványaihoz* ragaszkodom s tehát más kiadók által elfogadtatott tankönyvek használatát meg nem engedem.

Az esperes ker. tanfelügyelő és iskolaigazgató urakat kérem, hogy ezen rendeletemnek szerezzenek érvényt s amennyiben attól eltérés történik, azt az egyházmegyei főtanfelügyelői hivatalnak haladéktalanul jelentsék.

Jelen rendeletem első és általános részét megindokolja az érvénybe lépett fegyelmi szabályzat. Hogy pedig a fegyelmi szabályzat e határozma-

nyának létre kellett jönni, az következett abból a nagy üzleti és sajtóharcból, amely a kereszténytelen és a keresztény irodalom között kifejlődött s ma a legnagyobb hévvel folyik. A kereszténytelen sajtó a nyomtatványokat, így a tankönyveket is, árucikknek tekinti, amelynek belső tartalma kevésbé lényeges, a fő, hogy vegyék, sőt a kelendőség kedvéért sokszor a belső tartalom különösen vallás-erkölcsi szempontból a leghatározottabban káros és veszedelmes. Nyilvánvaló, hogy ilyen ellenféllel szemben az elvi alapon álló s nem üzleti érdeket, hanem magasabb vallás-erkölcsi célokat szolgáló keresztény sajtó, pusztán üzleti verseny eszközeivel sikerhez nem juthat, saját felfogását, nevelési elveit, bölcséletét, világnézetét sajtó útján sem a nyilvános életben, sem az iskolákban nem érvényesítheti, mert az emberi szenvedélyeknek, vágyaknak s a materiális szempontoknak nem hizelelget, ellenkezőleg azok ellen fel kell vennie a harcot s így az ugynevezett „népszerűség“-ről, mint a verseny egyik főtenyezőjétől elesik. Ezen hiányon akar és fog segíteni a hivatkozott fegyelmi szabályzat idézett két szakasza, midőn a sajtónak egyik ágát, ez iskolafenttartásából folyó jogok keretében felkarolja s ez által lehetővé teszi, hogy keresztény kath. irodalmi és nevelési felfogásunk kellő apparátussal tért foglalhasson. Ne higgye senki, hogy amint sokszor hallani lehet, — a Szent-István-Társulat ezzel üzletet akar csinálni. Épen nem. Hiszen e társaság ezen irányban jóformán veszteséggel dolgozott, de a fenti célra áldozott, mert a keresztény irányu irodalomnak üzleti alapját is megakartta menteni. És mivel a társulat nagy áldozatok árán is kivívta, hogy most minden könyvet nyújthat a kath. iskoláknak s egyazon könyvfajból nagy választékkal rendelkezik, vagyis valóban megteremtette a keresztény kath. népiskolai tankönyvirodalmat, a kath. iskolai hatóságok s az egész püspöki kar a legnagyobb hibát követnék el, ha a fentemlített versenyeszközöknek a Szent István-Társulatot továbbra is kiszolgáltatnók. Sajnos, hogy ezt nemcsak megmagyarázni, de még elrendelni is kell, de a körülmények azt mutatják, hogy erre szükség van.

A rendelet azon különös része, hogy egyházmegyémben csupán a Szent István-Társulat kiadványai használhatók, az én külön álláspontom, amelyhez elejétől fogva ragaszkodtam, ami a fentebbiekben már magyarázatát is leli. De különösen is kiemelem, miszerint a Szent István-Társulat, mint kiadó is feltétlenül versenyképesé teendő; ami pedig az aprobeálással könnyen kijátszható. A többi kiadók kiadnak és aprobeáltnak a vallást nem sértő könyveket s ezek útján versenyre lépnek a Szent István-Társulattal, sőt apró üzleti fogásokkal, ajándékokkal, percentekkel stb. kiszorítják a társulat kiadványait s lehetetlenné teszik ennek a további működést. Ez az oka, hogy én egyenesen a Szent István-Társulat kiadványaihoz ragaszkó-

dom s egyházmegyém területén ezeknek használatát rendelem el. A társulat kiadványai a nagy nyilvánosság előtt fekszenek, módjában van mindenkinek azokat betekinteni s e művek ellen sem a tudomány sem a didactika és paedagogia elvei szempontjából soha semmi fel nem hozatott; ellenben a bíráló bizottság nemcsak azok jósa, hanem valláserkölcsei szempontból vett kifogástalan mivolta tekintetében is garantál; minélfogva semmi ok nincs e kiadványokat közönséges üzleti fogásokból álló versenynek kitenni. Versenyezzenek egymás között a mi íróink s ez bizonyos így is van és itt a tanítósnak a tankönyv megválasztása tekintetében szabadkeze van. Sőt e szabadsága fokozódik majd, ha a Szent István-Társulat megerősödvén, kiadványai számát szaporíthatja. Ezen indokok hozták létre úgy a fegyelmi szabályzat idézett határozmányait, valamint jelen rendeletemet s midőn végül rendelem, hogy iskolája tankönyv-jegyzékét minden tanév elején, legkésőbb október hó 31-ig minden tanító *az egyhm. főtanfelügyelői hivatalhoz* a plébánia és esperes-ker. tanfelügyelői hivatal útján terjessze be, egyuttal jelzem, hogy az egyhm. főtanfelügyelőséget e rendeletem szigorú ellenőrzésére s a már jóváhagyott részletes tantervekkel való összhangba hozatalára, valamint a Szent István-Társulattal való e tárgybeli szükséges érintkezésre utasítottam.

3646

1909

Fölmérült esetekből kifolyólag, miheztartás végett figyelmeztetem az Iskolafejlesztéssel kapcsolatos tanítói fizetési kiegészítő államsegélyek kérelmezésére vonatkozó utasítás. érdekelt iskolaszékeket, hogy a nagymélt. m. kir. Vallás- és Közokt. Miniszter úr fejlesztés alatt álló iskoláknál rendszeresített új tanítói állások részére, fedezett hiánya miatt, *csak az 1911. évtől kezdve* fog fizetési kiegészítő államsegélyt engedélyezhetni, — föltéve, hogy az illető iskolafentartók idevágó kérvényei legkésőbb 1910. évi május hó 1-ig hozzá fölterjesztetnek.

Ahol tehát az iskola fejlesztésének szüksége fenforog és az iskolafentartó államsegély igénybevételével kíván a tervbe vett új tanítói állás vagy állások javadalmazásáról gondoskodni: ott az iskolaszékek a 76000/907. számú miniszteri Utasítás 29. §-a szerint fölszerelendő folyamodványait ne most, hanem csak az 1910. év elején, de akkor okvetlenül nyujtsák be az egyházmegyei hatóság révén a tanügyi Kormányhoz, — úgy azonban, hogy e kérvények a havonként csak egyszer összeülő vármegyei közigi bizottságok által legkésőbb 1910. évi április hónapban érdemileg tárgyalhatók és így a Miniszteriumhoz idejekorán fölterjeszthetők legyenek.

3647

1909

Ker. szocial-
ista párttit-
kári állás
szervezése
Pécsett.

Az országos keresztény szociálista központ f. évi augusztus hó elejétől kezdve párttitkári állást tart fen Pécsett, melynek teendőit Fröhworth Mátyás párttitkár végezi. A központban előzőleg teljesített szolgálatai és széleskörű tapasztalatai kiválóan képesítik őt arra, hogy a keresztény irányú társadalmi mozgalmakban tevékeny részt vegyen. Nevezett párttitkár minden idevonatkozó ügyben szívesen szolgál felvilágosítással, utmutatással és tanáccsal a hozzáfordulóknak, s ahol a ker. társadalmi mozgalmak megindítása, szervezése céljából megjelenését óhajtják, kifejezett kívánságra személyesen is szívesen megjelenik. Miért is úgy őt, mint általa képviselt ügyet a legmelegebben ajánlom úgy tiszt. papságom, mint hiveim jóindulatába és figyelmébe.

3648

1909

Felvétel a
vakok orsz.
intézetében.

A Vakok Budapesti Országos Kir. Nevelő- és Tanintézetének Igazgatóságától. Át. 615—1909. sz. — *Felhívás.* — Hazánkban a statisztikai kimutatás szerint több százra megy a tanköteles koru vak gyermekek száma. S ezen nagy számból alig egynéhányan keresik fel nevelő- és tanintézetünket felvételi folyamodványaikkal, jóllehet a fölvételt nyert növendékek teljesen ingyenes oktatásban részesülnek az e célra tett alapítványok kamatjövödelméből és az intézet dologi javadalmából. Oka ennek kétségtelenül azon körülményben keresendő, hogy a szegénysorsu szülők nincsenek tudatában annak, hogy a nevelő intézet mily áldást terjesztőleg működik, továbbá hogy a gyermekek felvétele igazolt szegénység esetén teljesen ingyenes szokott lenni.

A művelt külföldi államokban foganatosított hasonló eljárás eredményes voltától inditva, tisztelettel kérjük a lelkészkedő papságot, sziveskedjenek a hiveknek tudomására adni, 1-ször, hogy a vakok budapesti orsz. nevelő- és tanintézete (VII, István-ut 95) 5—14 éves korig vesz fel oly vak gyermekeket, akik a vakságon kívül más testi vagy szellemi fogyatkozásban nem szenvednek, 2-szor nevelés oktatásukról 8 éven át ingyenesen gondoskodik. Ezen idő alatt nemcsak szellemileg képezi őket, hanem tehetségükhöz képest zenében, iparban (kefekötés, harisnyakötés gépen, kosár és székfonás) és zongorahangolásban oly mérvű ügyességet biztosít számukra, hogy ekkép keresetük után tisztességes módon való megélhetésüket lehetővé teszi. A felvételi okmányok szegénységi bizonyítvány alapján bélyegmentesek

s úgy erre, valamint a felvételre nézve készséggel szolgálunk megfelelő ürlapokkal, illetőleg szabályzattal. Növendékeinkkel szeretetteljesen bánunk és őket későbbi éveikben is hivatásunkból kifolyóan támogatjuk. Kérjük ismételtén a tisztelendő papságot, sziveskedjenek a szerencsétleneknek a felvétel módozataira nézve segédkezet nyújtani és őket a társadalomnak megmenteni. Nevelő intézetünk a folyó iskolai évben 210 vak gyermeket részesít oktatásban, kik mindannyian lelkileg és testileg a lehető legjobban vannak ellátva, kedélyük vidám, testileg pedig szembetűnően gyarapodnak. Azon reményünknek adunk kifejezést, hogy a humanizmus szent munkájában Főtisztelendőségtek támogatni fognak, vagyok Budapesten, 1909. szept. 22-én, kiváló tisztelettel: *Herodek Károly*, igazgató.

3649

1909

A magyar királyi földmivelésügyi minisztérium a borhamisításnak és hamisított borok forgalomba hozatalának tilalmazásáról szóló 1908. évi XLVII. törvénycikk népszerű magyarázatára kiadta az *Uj bortörvény kateját*, melyet lelkészek, községi jegyzők, tanítók, kis szőlősgazdák ingyen kapnak, ha ez iránt levélben, vagy levelezőlapon a magyar királyi földmivelésügyi minisztérium könyvtárához fordulnak.

Az új bortörvény kateja.

3650

1909

Tisztelendő papságomnak figyelmét felhívom a valóban ügyesen szerkesztett „Kis Pajtás” című képes gyermeklapra. Megjelenik július és augusztus hónapok kivételével minden vasárnap. Előfizetési ára egész évre 6 korona, félévre 3 korona 60 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII. ker., Thököly-ut 16. sz.

„Kis Pajtás” ajánlása.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 12-a Octobris a. 1909.

† Julius, m. p.
episcopus.

1909.

XIV.

Mi Első Ferencz József

Isten kegyelméből Ausztriai Császár, Csehország Királya stb. és Magyarország
Apostoli Királya.

3864
1909

1909. évi
XIII. törvény-
cikk a lelkészi
jövedelem
kiegészítésé-
ről szóló 1898.
évi XIV.
t.-cikk módo-
sításáról.

Kedvelt Magyarországunk és társországai hű Főrendei és Képviselői
közös egyetértéssel a következő törvénycikket terjesztették szentesítés végett
Felségünk elé:

1. §.

Az 1898. évi XIV. t.-cikk 1. és 2. §-ai a következőképen módosíttatnak:

A törvényesen bevett vallásfelekezetek lelkészi (helyi kápláni, külön
rendszeresített missziói lelkészi) állásainak jövedelme a törvényben megállá-
pitott feltételek mellett az államkincstár terhére évi 1600, illetőleg 800
koronára, a segédlelkészi állások jövedelme pedig évi 1000, illetőleg 800
koronára egészített ki olyképen, hogy a segédlelkész jövedelmébe az általa
élvezett teljes ellátásnak 500 koronával számított pénzértéke betudandó.

A latin-, görög-, és örményszertartású róm. kath. egyház lelkészi
(helyi kápláni) és segédlelkészi állásai ebben a jövedelmi kiegészítésben
csak azon feltétel mellett részesíthetők, hogy a jelen törvényben megjelölt
célhoz főkegyuri elhatározás szerint a katolikus nagyobb egyházi javadal-
mak legalább az általuk megajánlott évi 700.000 koronával, a magyar val-
lássalap pedig legalább évi 1,200.000 koronával járulnak, amely utóbbi
hozzájárulási összegben azonban befoglaltnak tekintendő az az összeg,
amely nevezett alaptól állandó kongrua-kiegészítés, lóttartási átalány és a
földadó-megtérítés címén egyes lelkészeknek már eddigelé is kiutaltatott.

1898. évi XIV. t.-cikk mindazon intézkedései, melyeket a jelen törvény hatályon kívül nem helyez, az állami forrásból nyert jövedelmi kiegészítés tekintetében a latin-, görög- és örményszertartású róm. kath. lelkészekre (helyi káplánokra), valamint bármely törvényesen bevett vallásfelekezethez tartozó segédlelkészekre is kiterjesztetnek.

2. §.

Jövedelmi kiegészítésre csak azok a lelkészi (helyi kápláni, missziói lelkészi) és segédlelkészi állások tarthatnak igényt, amelyek 1908. évi január hó 1-ig már rendszeresítve vagy betöltve voltak.

Nem tekinthető rendszeresített állásnak az, amely a nevezett időhátart megelőzőleg 3 évig tényleg nem volt betöltve, kivévn, ha az illető lelkészség a jövedelemkiegészítésre való igényt az 1898. évi XIV. t.-cikk alapján már megszerezte.

Új lelkészi (helyi kápláni, külön rendszeresített missziói lelkészi) állások jövedelme csak akkor egészítették ki 1600, illetőleg 800 koronára, új segédlelkészi állásoké pedig 1000, illetőleg 800 koronára, ha az új állás szervezését az illető vallásfelekezet előterjesztése alapján a vallás- és közoktatásügyi miniszter indokoltnak elismeri.

Az 1898. évi XIV. t.-cikk 3. §-a a kath. lelkészi (helyi kápláni), valamint az összes segédlelkészi állásokra nézve olyképen alkalmazandó, hogy amely 1908. évi január 1-ig rendszeresített vagy betöltött állás jelen törvény életbeléptétől számított egy éven belül be nem jelentetett, jövedelmi kiegészítésben nem részesíthető, kivéve az 1898. évi XIV. t.-cikk 3. §-ának második bekezdésében megjelölt esetet.

3. §.

Az 1898. évi XIV. t.-cikk 4., 5. és 6. szakaszai a következő rendelkezésekkel egészítettnek ki:

Annak a lelkésznek (helyi káplánnak, külön rendszeresített missziói lelkésznek), illetőleg segédlelkésznek, a ki a jelen törvény életbeléptekor a jövedelmi kiegészítésre való igényt meg nem szerezte, hogy abban egyébkénti minősítéshez (1898. XIV. t.-cikk 4. §.) képest részesíthető legyen, igazolnia kell azt is, hogy a magyar nyelvről intézkedő 1840. évi VI. t.-cikk 8. §-ában foglalt követelménynek megfelelni képes. Ugyanezt kell igazolnia annak a lelkésznek (helyi káplánnak, külön rendszeresített missziói lelkésznek), illetőleg segédlelkésznek, aki a jelen törvény életbeléptekor csak az alacsonyabb jövedelmi kiegészítésre szerezte meg az igényt, ha a magasabb jövedelmi kiegészítésbe akar átlépni.

Különös méltányossági körülmények fenforgása esetén a vallás- és közoktatásügyi miniszter e törvény életbeléptetésétől számítandó 5 éven belül egyes oly lelkészeket (helyi káplánokat, külön rendszeresített misszió lelkészeket) és segédlelkészeket, akik a fentebbi követelményeknek még kellően megfelelni nem képesek, de arra törekszenek, az őket egyébkénti minősítésük szerint megillető jövedelmi kiegészítés mérvéig, államsegélyben részesítheti.

Amely lelkészi (helyi kápláni, külön rendszeresített misszió lelkészi) állás 1908. évi január hó 1-ig kisebb minősítésű lelkésszel volt betöltve, magasabb jövedelmi kiegészítésre csak abban az esetben tarthat igényt, ha az illető hitközség hiveinek száma a 800-at eléri és ha a magasabb jövedelmi kiegészítéshez szükséges többletnek, vagyis 800 koronának felét az illető vallásfelekezet a lelkész részére állandóan biztosítja. Kivételes figyelmet érdemlő esetekben, különös tekintettel a hitfelekezetekkel szemben követendő egyenlő elbánás elvére, a vallás- és közoktatásügyi miniszter ezektől a feltételektől eltekinthet.

4. §.

Az 1898. XIV. t.-cikk 7. §-ának *b)* pontja akkép módosittatik, hogy az állami kongrua kiegészítésének időre szóló elvonása legfeljebb három évig tarthat.

Ugyanezen szakasz utolsó bekezdésének hivatkozása az 1893. XXVI. t.-cikk 13. §-ára, az 1907. XXVII. t.-cikk 22. §-ának első *c)* pontjára való hivatkozással cseréltetik fel.

5. §.

Az 1898. évi XIV. t.-cikk 9-ik §-ának határozmányai azzal egészítetnek ki, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter, a kongrua elvonás tekintetében akkor is határozhat, ha a felekezeti főhatóság a miniszter felszólítása alapján megindítandó fegyelmi eljárást a miniszter felszólításától számítandó 4 hónapon belül be nem fejezi és hozott határozatát fel nem terjeszti.

Az 1898. XIV. t.-c. 9. §-ának ekkép kiegészített határozmányai alkalmazandók akkor is, ha a kiegészített jövedelemmel bíró lelkész (1., 2. §.) az állam törvényeiből, vagy a kormánynak az 1907. XXVII. t.-c. 22. §. első *c)* pontjában körülírt állami érdekek megóvására vonatkozó törvényes rendeleteiből eredő köteleességeket nem teljesíti. Ha a vallás és közoktatásügyi miniszter hivatalos tudomást nyer arról, hogy a lelkésznek ez a ténye vagy mulasztása felsőbb egyházi hatóságának egész joghatósági területére kiterjedő rendeletén alapul és ha az illető egyházi hatóság ezt a rendeletet

a minisztertől vett értesítéstől számítandó 3 hónapon belül nem módosítja, úgy a vallás- és közoktatásügyi miniszter az állam érdekét a fent idézett 1907. XXVII. t.-c. 22. §. első c) pontja szerint súlyosan érintő esetekben a minisztertanács hozzájárulásával az állami kongrua-kiegészítést azon egyházi főhatóság területén mindaddig szüneteltetheti, míg az egyházi hatóság kérdéses rendelete fentartatik. Mindezekben az esetekben is fennmarad az illető egyházi főhatóság panaszjoga a közigazgatási bíróságnál az 1898. XIV. t.-c. 9. §-a értelmében.

6. §.

A katolikus lelkészi (helyi kápláni), valamint úgy a katolikus, mint a többi törvényesen bevett vallásfelekezetek rendszeresített segédlelkészi állásainak jelen törvényben megállapított jövedelmi kiegészítése 1908. évi január hó 1-től veszi kezdetét.

7. §.

A törvényhozás tudomásul veszi, hogy a katolikus lelkészi (helyi kápláni) és segédlelkészi állások jövedelmi kiegészítésének megállapítása céljából a jövedelmi összeírások az 1898. évi XIV. t.-cikk 11—13. §-aiban foglalt elveknek megfelelő főkegyuri rendelkezések folytán már a jelen törvény életbelépte előtt megtörténtek s ezeknek az összeírásoknak alapján a jövedelmi kiegészítésre való igények az Ő Felsége által szervezett kath. kongrua-bizottság és a kormány által megállapítottak.

Ezeknek a jövedelmi összeírásoknak a jövőben az 1898. évi XIV. t.-c. 14. és 15. §-ai alapján esetleg szükséges kiigazítása, valamint a jövedelmi kiegészítésre való igények újbóli megállapítása, továbbá az új állások jövedelmeinek összeírása körüli eljárás tekintetében a főkegyur által jóváhagyott szabályzatok maradnak érvényben azzal a módosítással, hogy ezen túl az összeírások kiigazítása és a kongruaigények megállapítása tekintetében a véghatározás a miniszter hozzájárulásának fentartásával egy oly bizottság által történik, melyben a lelkészi jövedelem kiegészítéséhez járuló három tényező a hozzájárulás arányában lesz képviselve.

8. §.

Az 1898. évi XIV. t.-cikk 19. és 20. §-ai jelen törvény által hatályukat veszítik, ellenben a 21. §-ban foglalt elvi kijelentés és rendelkezés továbbra is érvényben marad.

9. §.

Az ezen törvény folytán szükséges s az állam terhére eső költségek az 1909. évre megállapított állami költségvetés XXI. fejezetének 57. cím 12. rovata alatt számolandók el.

10. §.

Jelen törvény végrehajtásával a vallás- és közoktatásügyi és a pénzügyminiszter bizatik meg, hatálya pedig kiterjed a magyar állam egész területére Horvát-Szlavon-Dalmátországek kivételével.

Mi e törvénycikket s mindazt, ami abban foglaltatik, összesen és egyenkint helyesnek, kedvesnek és elfogadottnak vallván, ezennel királyi hatalmunknál fogva helybenhagyjuk, megerősítjük és szentesítjük s mind Magunk megtartjuk, mind más Híveink által megtartatjuk.

Kelt Bécsben, ezerkilencszázkilencedik évi április hó huszonegyedik napján.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

(P. H.)

Dr. Wekerle Sándor s. k.

3865

1909.

Miután pedig fent közzétett törvényben az 1898. évi XIV. törvénycikk egyes §-aira hivatkozás történik, ezt is az alábbiakban egész terjedelmében közlöm. Az 1898.
évi XIV.
törvénycikk

XIV. törvénycikk a lelkészi jövedelem kiegészítéséről. (Szentestést nyert 1898. évi június hó 29-én. Kiadatott az „Országos Törvénytár“-ban 1898. évi július hó 15-én.)

1. §.

A latin, görög és örmény szertartásu kath. lelkészek jövedelmének (kongruájának) kiegészítése jelenleg rendezés alatt lévén, mig ezen rendezés be nem következik, ezen lelkészek közül a legszűkebb anyagi viszonyok között levők jövedelmének ideiglenes kiegészítésére a törvényhozás az államköltségvetésben megfelelő külön összeget fog felvenni.

2. §.

A többi törvényesen bevett vallásfelekezet 1898 évi január hó 1-ig már rendszeresített lelkészi állásainak jövedelme az állampénztár terhére évi 1600, illetőleg 800 koronára egészített ki.

Az új lelkészi állások jövedelme csak akkor egészítették ki évi 1600, illetőleg 800 koronára, ha a vallás- és közoktatásügyi miniszter az új lelkészi állás szervezését az illető felekezet előterjesztése alapján indokoltnak elismerte.

3. §.

A 2. §-ban meghatározott jövedelmi kiegészítés igénybe vétele végett a lelkészek illetékes felekezeti főhatóságuk, ilyenek nem létében pedig hitközségi előljáróságuk útján, vagy az illetékes felekezeti főhatóság, illetőleg hitközségi előljáróság a szükséges adatok bemutatása mellett a jelen törvénynek hatályba lépésétől számított egy éven belül vallás- és közoktatásügyi miniszterhez fordulhatnak.

Az 1898. évi január 1-ig már rendszeresített oly lelkészi állás, mely ezen egy év alatt be nem jelentetett, jövedelmi kiegészítésben nem részesíthető, kivéve azt az esetet, amidőn a bejelentés azért nem történt meg, mert a tényleg alkalmazott lelkész a 4. §-ban előírt képesítéssel nem bírván, 1600 koronáig terjedő jövedelmi kiegészítésre igényt nem tarthatott és jövedelme az őt megillető 800 koronát meghaladta.

A lelkészi jövedelmek kimutatása végett már eddig beszolgáltatott adatok az illetékes felekezeti hatóság által a 11. §. értelmében kiigazíthatók, s ha a vallás- és közoktatásügyi miniszter által elfogadtatnak, a lelkészi jövedelem kiegészítésének alapjául szolgálnak.

Jövedelmének kiegészítését 1600 koronára csak azon lelkész igényelheti, aki igazolja, hogy az illető hittudományt valamely hittani intézetben a *hazai középiskola nyolc osztályának elvégzése után nyilvánosan vagy magánúton* legalább három évig tanulta és ez utóbbi esetben valamely hittani intézeten vizsgát tett, továbbá hitfelekezete részéről szabályszerű lelkészi képesítést nyert.

5. §.

A 4. §-ban körülírt minősítést nem igazoló lelkész jövedelme csak 800 koronáig egészítették ki.

Ha azonban ily lelkész az említett minősítést később szerzi meg, vagy később igazolja, az igazolás napjától számítva jövedelme 1600 koronáig fog kiegészíttetni.

Azon körülmény, hogy valamely jövedelmi kiegészítéssel ellátott lelkészi állás birtokosa 1600 vagy 800 koronáig élvezett-e jövedelmi kiegészítést, az utódra nézve figyelembe nem vehető; e tekintetben mindenkor a 4. §-ban körülírt minősítés lesz irányadó.

6. §.

Jövedelmi kiegészzben csak olyan lelkész (1., 2. §.) részesülhet, aki magyar állampolgárságát igazolja.

7. §.

Nem részesülhet jövedelmi kiegészítésben és ha részesült, azt elveszti az oly lelkész (1., 2. §):

a) aki jogerős büntetőbirósági ítélettel hivatalvesztésre szóló mellék-büntetéssel sújtatott, a büntetőbiróság ítéletének jogerőre emelkedésétől kezdve a hivatalvesztés időtartama alatt mindenestre;

b) aki állásához nem méltó súlyos erkölcsi vétséget követ el, vagy államellenes magatartást tanusít és e miatt büntetőbirósági ítélettel vagy fegyelmi uton el lett marasztalva, amennyiben a büntetőbiróság szabadságvesztés-büntetésre ítélte, a szabadságvesztés büntetésének tartama alatt és a büntetés kiállításától, egyébként pedig a büntetőbirósági ítélet vagy fegyelmi határozat jogerőre emelkedésének, illetőleg a 9. §-ban említett miniszteri határozat keltének napjától számított három évig.

Ha pedig a jelen §-nak *b)* pontjához képest már elmarasztalt lelkész az ott említett három év alatt vagy azután, ezen *b)* pontban említett erkölcsi vétség vagy államellenes magatartás miatt büntetőbirósági ítélettel vagy fegyelmi határozattal újból lett marasztalva, a jövedelmi kiegészítést a jelen szakasz harmadik bekezdésében megjelölt időponttól kezdve személyére nézve végleg elveszti.

Ha azon lelkész helyett, aki a jövedelmi kiegészítést elvesztette, a törvénynek megfelelő más lelkész alkalmaztatik, a megüresedett lelkészi állásra, a kiegészítési összeg az új lelkész részére a jelen törvény rendelkezéseihez képest teendő folyóvá; azon lelkész pedig, aki a jövedelmi kiegészítést elvesztette, az *a)* és *b)* pontban meghatározott határidő eltelte után csak az esetben tarthat újra igényt a jövedelmi kiegészítésre, ha a felekezet őt lelkészi állásban alkalmazza.

Mi tekintendő államellenesnek: azt az 1893. évi XXVI. t.-c. 13. §-ának utolsó bekezdése határozza meg.

8. §.

Ha a jövedelmi kiegészítésért a vallás- és közoktatásügyi miniszter illetékes hatósága útján oly lelkész (1., 2. §.) folyamodik, aki ellen a 7. §-nak *b)* pontjához képest állásához nem méltó súlyos erkölcsi vétség vagy államellenes magatartás miatt kifogás emelhető, a vallás- és közoktatásügyi

miniszter az illetékes felekezeti hatóságot, ha ez fegyelmi uton még nem határozott, a fegyelmi eljárás megindítására szólítja fel és ily esetben csakis az eljárás befejezése és az eredménynek hozzá történt bejelentése után intézkedik a jövedelmi kiegészítés megadása vagy megtagadása iránt.

9. §.

Ha kiegészített jövedelemmel bíró lelkész (1., 2. §.) ellen a vallás- és közoktatásügyi miniszter előtt állásához nem méltó súlyos *erkölcsi vétség vagy államellenes magatartás miatt* alapos panasz emeltetik, a vallás- és közoktatásügyi miniszter az illetékes felekezeti hatóságot a fegyelmi eljárás megindítására a hozzá felterjesztett vádirat másolatának megküldése mellett felszólítja.

Ha a felekezeti hatóság a felszólítás dacára az illető lelkész ellen a fegyelmi eljárást folyamatba nem tette, a vallás- és közoktatásügyi miniszter a felszólítás kézbesítésétől számított három hónap elteltével a kiegészítési összeg megvonása iránt határoz.

Ha a felekezeti hatóság fegyelmi határozata az illető lelkészt a panasz alapos volta dacára felmenti: a vallás- és közoktatásügyi miniszternek jogában áll a rendelkezésére álló adatok alapján a jövedelmi kiegészítést a 7-ik §. b) pontjában foglalt rendelkezéseknek megfelelően megvonni.

A jövedelmi kiegészítés megvonását kimondó miniszteri határozat az illetékes felekezeti hatóság fegyelmi határozatának egyéb rendelkezéseit nem érintheti.

A jövedelmi kiegészítés megvonását ezen és a 8. §. alapján kimondó miniszteri határozat ellen, amennyiben az illetékes felekezeti hatóság felmentő határozatot hozott, az illetékes felekezeti hatóság az értesítéstől számított 30 nap alatt a közigazgatási bíróságnál panaszjoggal élhet.

10. §.

A lelkészi jövedelem kiegészítése az állami költségvetében e célra felvett javadalmazás terhére kilenc év alatt történik és pedig az első három év alatt fokozatosan a 2. §-ban említett összes lelkészek jövedelmének 1200 (4. §.), illetve 600 koronára (5. §.), a további hat év alatt fokozatosan 1600, illetve 800 koronára.

11. §.

A jövedelmi kiegészítés megállapítása céljából a jövedelmek és kiadások bevallásánál a következő alapelvek irányadók:

I. Felszámítandó jövedelmek:

1. A földbirtok haszonbérjövödelme a haszonbéri szerződés szerint, vagy amennyiben saját kezelés alatt állanak, a hasonminőségű földekre nézve helyben vagy a vidéken szokásos haszonbérek utolsó öt évi (1893—1897.) átlaga szerint.

A lakóház, az udvar és a kert (ez utóbbi azonban csak $1\frac{1}{2}$ [egy és fél] katasztrális holdig) figyelmen kívül hagyandó.

2. A bérbeadott épületeknek és épületrészeknek az adótörvény által megállapított fentartási költségek levonása után fenmaradt tiszta jövödelme.

3. A hasznót hajtó jogok és jogosítványok, valamint iparüzletek, úgymint malomtartás, malommérce, halászat, fahasználat, makkoltatás, rév-vám stb. tiszta jövödelme a haszonbéri szerződés szerint, vagy az utolsó öt évi (1893—1897.) jövödelem átlagát igazoló közhatósági okirat alapján.

4. A hivek által közvetlenül vagy a hitközségtől, valamint a kegy-urtól pénzben, terményekben, kézi- vagy ígásmunkában évenként visszatérőleg teljesített szolgáltatásokból befolyó jövödelem.

A terménybeli és munkabeli szolgáltatások pénzértékét a helyi viszonyoknak megfelelően az utolsó öt évi (1893—1897.) átlag szerint a felekezeti hatóságok meghallgatása után a közhatósági közegek állapítják meg és az ilyképen megállapított jövödelem egyhatod ($\frac{1}{6}$) része behajtási költség címén levonandó.

Ezen rendelkezés az első rendezés alkalmával annyiban mellőzhető, amennyiben a vallás- és közoktatási miniszter a törvény hatályba lépte előtt a felekezeti hatóságok jóváhagyása mellett beszolgáltatott értékbecslési adatokat elfogadhatóknak találja.

A terménybeli és munkabeli szolgáltatások pénzértékének megállapítása mindenkor csak tíz évre szól, ennek elmúltával újabb megállapítás eszközrendő.

5. Az avatási és temetkezési stóladijakból, valamint egyáltalán az egyházi cselekvényekért a jogszokás alapján követelhető dijakból (pl. házszentelési koledából) befolyó jövödelem, melyet az egyházi hatóság az utolsó öt évi (1893—1897) átlag szerint állapít meg és igazol. Az esketési és keresztelési stóladijak felszámítás tárgyát nem képezhetik.

6. A misestipendiumok, istentiszteleti cselekvények végzése céljából tett és egyéb alapítványok kamatjövödelme.

Ezen jövödelem csak akkor lesz beszámítható, ha a beszámítást az alapítólevél nem tilalmazza.

7. A politikai község (város) házipénztárából, az egyházmegyei vagy bármely más közalapból kongrua-kiegészítés, állandó segély, lótartás vagy bármely más címen huzott jövedelem.

8. A helybeli templomvagyon (fabrica) jövedelmi többlete, amennyiben az a fennálló szabályok szerint a lelkész javadalmazására fordítható.

II. Levonandó kiadások:

A lelkész által élvezett jövedelmekre kirótt állami, törvényhatósági, községi és egyéb, valamely törvényben gyökerező közterhek, továbbá a vízszabályozási költségek, valamint az országos és az egyházmegyei gyámintézeti, nyugdíj- és egyéb alapok számára teljesítendő rendes évi fizetések.

A lelkészi jövedelmet bizonyos kötelezettség címén terhelő fizetések, ugymint a segédlelkész (segédlelkészek) ellátása, az ingatlanokra felvett kölcsönök törlesztése, a lótartási átalány és fuvar költség.

A segédlelkész tartásáért személyenként 500 koronánál több fel nem számítható; lótartási és fuvar költség címén 400 koronánál több le nem vonható.

3. Azon mise- és istentiszteleti alapítványok jövedelme, amely misék és istentiszteleti cselekmények elvégzését a lelkész másoknak átengedni kénytelen. Az elvégezhető misék és egyéb istentiszteleti cselekmények számát az egyházmegyei főhatóság (püspök) állapítja meg és igazolja.

Ellenben nem vonhatók le a személyi ellátás (háztartás) körébe tartozó, ugyszintén a földbirtok kezelésével járó, valamint a lelkészi épületek jókarban tartásából eredő kiadások.

12. §.

A jövedelmek és kiadások bevallásának és igazolásának módozatait a vallás- és közoktatásügyi miniszter a felekezeti hatóságok meghallgatásával rendeleti úton állapítja meg.

13. §.

A vallás- és közoktatásügyi miniszternek jogában áll vallásfelekezetek által közölt adatok helyességéről a közigazgatási közegek útján is meggyőződést szerezni.

Ha a felülvizsgálat során vagy később az tűnnék ki, hogy a lelkész valamely jövedelmet tudva elhallgatott, vagy valamely nem létező kiadást tudva hamisan vallott be, az ilyen lelkész, míg azon lelkészi állásban marad, melyben a hamis bevallást tette, a jövedelmi kiegészítésre való igényt elveszti.

Ha a bevallás helyességeért felelős más hatósági személyek tudva hamis bizonylatot állítanak ki, az állami kincstárnak okozott kár megtérítésén felül 200 koronáig terjedhető pénzbírsággal sújtandók.

A büntetés kimondása a vallás- és közoktatásügyi minisztert illeti, de a büntetéssel sújtott lelkész, vagy más felelős hatósági személy az értesítéstől számított 30 (harminc) nap alatt a közigazgatási bíróság előtt panaszjoggal élhet.

14. §.

A kiegészítés végett bejelentett lelkészi állás jövedelme, jelen törvény hatályba lépése után, vallásfelekezet részéről a vallás- és közoktatásügyi miniszter előzetes hozzájárulása nélkül többé le nem szállítható és minden növekedése a vallás- és közoktatásügyi miniszternek három hó alatt bejelentendő.

Amennyiben a jövedelmi növekedés akár a hitközségnek, akár egyeseknek önkéntes tehervállalásából, akár újonnan keletkező oly alapítványokból ered, melyek kamatjövedelmének beszámítását az alapító tilalmazza (11. §. 6.), az állam által nyújtott jövedelmi kiegészítés nem csökkenthető.

A jövedelmi növekedés eltitkolása a lelkészre nézve azon lelkészi állásban a jövedelmi kiegészítési igény elvesztését vonja maga után.

A jövedelmi kiegészítésre való igény elvesztése iránt a vallás- és közoktatásügyi miniszter határoz, de a büntetéssel sújtott lelkész az értesítéstől számított 30 (harminc) nap alatt a közigazgatási bíróság előtt panaszjoggal élhet.

15. §.

Ha valamely jövedelmi kiegészítéssel ellátott lelkészi állás jövedelme a felekezeti hatóságok és a hitközség által el nem hárítható állandó természetű körülmények következtében csökken, az illetékes felekezeti hatóság a vallás- és közoktatásügyi minisztertől a jövedelmi kiegészítés felemelését kérheti.

A jövedelmi csökkenés és az azt előidéző el nem hárítható állandó természetű körülmények igazolása esetén a kiegészítés felemelése meg nem tagadható, hacsak a hivek csekély száma és ugyanazon felekezethez tartozó más hitközségnek közelsége a hitközségnek más hitközséghez csatolását (affiliatio) indokoltta nem teszik, mely esetben a vallás- és közoktatásügyi miniszternek jagában áll a felekezeti főhatóságot az illető hitközség önállóságának megszüntetésére felhívni.

A jövedelmi kiegészítés felemelése esetén a magasabb kiegészítési összeg a jövedelmi csökkenés beálltának időpontjától számítva utalványozandó.

A jövedelmi csökkenés és az ennek alapul felhozott körülmények tárgyában az illetékes felekezeti hatóság a vallás- és közoktatásügyi miniszter határozata ellen az értesítéstől számított 30 nap alatt a közigazgatási bíróságnál panaszjoggal élhet.

16. §.

A 2. §-ban említett vallásfelekezetek tartoznak három hó alatt a vallás- és közoktatásügyi miniszternek a kiegészített jövedelemmel bíró lelkészi álláson előforduló minden személyváltozást bejelenteni.

Ha pedig a bejelentés három hónap alatt meg nem történt s az újonnan alkalmazott lelkészek minősítése okmányokkal nem igazoltatik, a 4. §. értelmében magasabb minősítéssel bíró új lelkész nagyobb jövedelmi kiegészítése csak a bejelentés napjától kezdve utalványozható, ellenben ha kisebb minősítéssel bíró lelkész nyer alkalmazást, a 800 koronát meghaladó jövedelmi kiegészítésre kifizetett összeg a személyváltozás idejétől fogva visszatérítendő.

17. §.

A 2. §-ban említett lelkészeknek az állam által a lelkészi jövedelem kiegészítésére engedélyezett összegek az egyes lelkészi állások és lelkészek felsorolásával utalványoztatnak ki.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter az egyes felekezetek illetékes hatóságaival állapítja meg azon feltételeket, amelyek mellett a kiutalványozott összeg további eljárás céljából a felekezeti hatóság rendelkezésére bocsátja.

Ha megállapodás nem jött létre, vagy ha létre jött ugyan, de azt a felekezet megszegi, a megállapodás megszűntnek tekintendő és a kiutalványozott összegek azontul külön-külön és közvetlenül a lelkészeknek fizettetnek.

18. §.

A szerzetes lelkészségekre, valamint a világi lelkészi állásokon alkalmazott szerzetesekre a jelen törvény rendelkezései nem vonatkoznak.

19. §.

A 2. §-ban említett lelkészeket a 10. §. szerint megillető jövedelmi kiegészítés a jelen törvény korlátai között 1899. január elsején veszi kezdetét.

20. §.

Amennyiben a 2. §-ban említett vallásfelekezetek illetékes hatósága igazolja, hogy több lelkészének jövedelmét már a csekélyebb javadalommal ellátott lelkészek illetményeinek kiegészítése címén az állami költségvetésbe felvett és az illető vallásfelekezetnek jutott összegből 1897. év végéig 1600 koronáig kiegészítette: ezen kiegészítési összeget addig is, míg a jelen törvény értelmében az illető lelkészek jövedelme különben is 1600 koronáig kiegészítettik, az állam az illető vallásfelekezet részére kiszolgáltatja.

21. §.

A jelen törvény célja kizárólag a lelkészi jövedelem kiegészítése lévén, önként következik, hogy az állam, pénzügyi helyzetéhez képest, továbbra is feladatául tekinti a fejlődő méltányos igényekhez képest a bevett vallásfelekezeteket egyházi és iskolai szükségleteinek kielégítésében támogatni, miért is a jelen törvény az állami költségvetésben különböző címek és rovatok alatt a bevett vallásfelekezetek részére felvételni szokott mindenemű egyházi és iskolai segélyeket érintetlenül hagyja, kivéve a különböző egyházak csekélyebb illetménnyel ellátott lelkészeinek segélyezésére szolgáló tételt, mely a költségvetési törvényben meghatározandó összegben jövőre az I. és 20. §-ban meghatározott célra szolgál.

22. §.

Jelen törvény hatálya kiterjed a magyar állam egész területére, Horvát-Szlavonországnak kivételével.

23. §.

Jelen törvény végrehajtásával a vallás- és közoktatásügyi miniszter és a pénzügyminiszter bizatnak meg.

3866

1909.

A magyarországi lat. és gör. szert. kath. tanítók Segélyalapjának, Árva-
házának és Tápióközének vagyonáról, illetve 1908. évi bevételeiről s kiadásá-
ról az egri főt. főkapitány által készített számadás rövid kivonata a következő:

Tanítói Orsz.
Kath. Segély-
alap, Árva-
köz és Tápióköz
1908. évi
számadása

A) Az Orsz. Kath. Tanítói Segélyalap 1908. évi zárszámadásának kivonata.

Összes bevétel (ebben a pécsi egyházmegye

részéről tagsági díj címén 142 K 92 fill.) K 17,905.11

Összes kiadás „ 11,909.73

Maradvány . . K 5,995.38

Vagyoniállás az 1908. év végén.

1. Tőkében	K 190.202.—
2. Készpénzmaradvány	„ 5,995.28
Összesen	K 196,197.38

B) A létesítendő róm. kath. tanítói Árvaház alapjáról szóló 1908. évi számadás kivonata.

Összes bevétel	K 8,262.—
Összes kiadás	„ 4,681.11
Maradvány	K 3,580.89

Vagyoniállás az 1908. év végén.

1. Tőkében	K 118,508.—
2. Készpénzmaradvány	„ 3,580.89
Összesen	K 122,088.89

C) Az esetleg létesítendő róm. kath. tanítói Tápióintézet alapjáról szóló 1908. évi számadás kivonata.

Összes bevétel	K 1,389.24
Összes kiadás	„ 1,123.46
Maradvány	K 265.78

Vagyoniállás az 1908. év végén.

1. Tőkében	K 6,500.—
2. Készpénzmaradvány	„ 265.78
Összesen	K 6,765.78

Ezen számadatokat a t. Lelkész urak szivesek lesznek tanítóikkal is közölni.

3867

1909

Pályázat a
Lackenbacher
díjra.

A róm. kath. főtisztelendő püspökségnek Pécs. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi Minisztertől. 90893. sz. A Lackenbacher-féle alapítványból kitűzött pályadíjra vonatkozó hirdetést azzal a tiszteletteljes

kéréssel küldöm meg a főtszt. püspökségnek, hogy ezt egyházmegyéje áldozópapságával közölni méltóztassék. Fogadja őszinte tiszteletem nyilvánítását. Budapest, 1909. szeptember 3-án. A miniszter meghagyásából: Dr. Gopcsa László, miniszteri osztálytanácsos.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi Minisztertől. 90893. sz. Pályázat. A Lackenbacher-féle alapítványból a következő bibliai kérdés legjobb megoldásáért 800 azaz nyolcszáz korona tüzetik ki jutalmul:

„A tulvilágra vonatkozó képzetek a Zsoltárok Könyvében.“

Csatolandó a használt irodalmi segédeszközök pontos jegyzéke s egy betűrendes tárgymutató.

A pályázati feltételek a következők:

1. Nem tarthat számot jutalomra az a munka, a mely nem a „Providentissimus Deus“ encyclica szellemében oldja meg a kérdést és nem mozditja elő a tudományos kutatást. Hasonlóképen nem jutalmazható meg az a munka, amelyből nem tűnik ki, hogy a szerző járatos azokban a nyelvekben, a melyeknek ismerete a bibliai tanulmányok eredményes műveléséhez elengedhetetlen s melyeknek megtanulását a Lackenbacher-féle alapító-levél előmozdítani kívánja.

2. A pályamunka nyelve a latin vagy német, teljesen egyenlő értékű munkák közül azonban a latin nyelven írott előnyben részesül.

3. Pályázhatnak a négy részes egyetem, névszerint a bécsi, a prágai, cseh és német egyetemek és a budapesti tudomány-egyetem theologiai karainak rendes hallgatói, azonkívül az osztrák-magyar monarchia minden róm. kath. papja, kivéve az egyetemi tanárokat.

4. A pályamunkákat a bécsi cs. kir. egyetem theologiai facultásának decanatusánál legkésőbb 1911. évi május hó 15-ig kell benyújtani.

5. A pályamunkának sem kívül, sem belül nem szabad elárulniok a szerző nevét, mert különben a pályázatból kizáratnak. Hanem a munkák jeligével látandók el és lepecsételt borítékkal szerelendők fel, mely kívül a jeligét, belül a szerző nevét és lakását tartalmazza.

5. A megjutalmazott pályamunka a bíráló-bizottság által eszközölt változtatásokkal, toldásokkal, javításokkal együtt nyomtatandó ki. (Átalány 400 kor.) NB.) Ezért kívánatos, hogy a pályamunkák ne legyenek bekötve és a papirnak csak egyik oldalára írva nyujtassanak be.

Budapest, 1909. augusztus 31-én.

3868

1909

Relatio
Societatis
Leopoldinae.

Societatis Leopoldinae in Austria ad succolandas SS. Missiones Americae Septembrionalis fundatae relationem de anno 1908. editam pro singulo Hon. Districtu Vicearchidiaconali in uno exemplari sub .|. advolutam transmitto.

3907

1909

A Sajtó-
vasárnapon
gyűjtött pénz
beküldése
szorgalmaz-
tatik.

Felhivom a t. lelkészkedő papságot, hogy a Sajtóvasárnapon egybe-
gyűlt pénzt püspöki irodám címére *haladéktalanul* beterjeszteni szivesked-
jék, mert f. évi XII. sz. körlevelemben a beküldésre kitűzött 14 napi határ-
idő november 7-ikén lejár s azért a kimutatást nov. hó 12-én lezáratni
óhajtom.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 28-a Octobris a. 1909.

PEL

† Julius, m. p.
episcopus.

1909.

XV.

3944

1909

In circularibus litteris die 26. mensis Aprilis 1900 sub Nr. VII. 1222. publicatae sunt litterae S. Congregationis S. Rom. et. Univ. Inquisitionis de aucta facultate dispensandi super impedimentis matrimonii cum aegrotis in gravissimo mortis periculo constitutis in concubinato viventibus. Facultate hac pro casu, ubi parochus vel loci Ordinarius vel sacerdos ab alterutro delegatus haberi nequeat, ad quemlibet sacerdotem, qui ad normam art. VII. decreti „Ne temere“, imminente mortis periculo, coram duobus testibus matrimonio adsistere valide ac licite potest, extensa, litteras has S. Congregationis de Sacramentis die 14. mens. Maii a. curr. editas inferius communico:

De facultate dispensandi ab impedimentis matrimonialibus imminente mortis periculo.

„Parmen. et Aliarum de facultate dispensandi ab impedimentis matrimonialibus imminente mortis periculo. — Ante editum decretum *Ne temere* diei II. mensis Augusti anno MDCCCCVII. *De sponsalibus et matrimonio*, satis iam fuerat eorum necessitati provisum, qui miserrime in concubinato viventes iidemque in gravissimo mortis periculo constituti, impedimento aliquo matrimonium dirimente prohiberentur, quominus rite nuptias inirent. Nam per litteras S. Officii datas die XX. mensis Februarii anno MDCCCLXXXVIII. et per sequutam declarationem die IX. mensis Januarii anno MDCCCXXXIX. facultas Ordinariis concedebatur, quae Parochis etiam subdelegari habitualiter posset, dispensandi in iis adiunctis ab impedimentis quoque publicis matrimonium ecclesiastico iure dirimentibus, excepto sacro presbyteratus ordine et affinitate lineae rectae ex copula licita proveniente.

Cum autem in art. VII. praefati decreti *Ne temere* sancitum fuerit, „imminente“ mortis periculo, ubi parochus vel loci Ordinarius vel sacerdos

ab alterutro delegatus haberi nequeat, ad consulendum conscientiae et (si casus ferat) legitimationi prolis, matrimonium contrahi valide et licite posse coram quolibet sacerdote et duobus testibus“; Ordinarius Parmensis ac plerique aliorum locorum Ordinarii a S. Congregatione de disciplina Sacramentorum postularunt, ut, etiam hoc in casu, animarum saluti consuleretur, si forte dirimens aliquod impedimentum obstaret. quominus matrimonium rite contraheretur.

Re mature perpensa in Congregatione generali diei VII. mensis Maji anno MDCCCCIX. et relatis omnibus Sssmo D. N. Pio divina providentia Papae X. in audientia habita infrascripto ejusdem S. Congregationis a secretis die IX. mensis Maji anno MDCCCCIX Sanctitas Sua, benigne excipiens votum Emorum Patrum, declarare dignata est ac decernere, quemlibet sacerdotem, qui ad normam art. VII. decreti *Ne temere*, imminente mortis periculo, ubi parochus vel loci Ordinarius vel sacerdos ab alterutro delegatus haberi nequeat, coram duobus testibus matrimonio adsistere valide ac licite potest, in iisdem rerum adiunctis dispensare quoque posse super impedimentis omnibus etiam publicis matrimonium iure ecclesiastico dirimentibus, exceptis sacro presbyteratus ordine et affinitate lineae rectae ex copula licita.

Datum Romae ex aedibus eiusdem S. Congregationis die XIV. mensis Maii anno MDCCCCIX. D. Card. *Ferrata*, Praefectus. — L. † S. — *Ph. Giustini*, a secretis.“

3445

1909

De benedi-
cendis pueri
Jesu numis-
matibus
iisque indul-
gentiis
ditandis

S. Congregatio S. Officii. — SSmus D. N. Pius divina providentia PP. X. in audientia R. P. D. Adessori S. Officii impertita, sacerdotibus universis, tum saecularibus tum regularibus, rite facultate pollentibus benedicendi coronas, rosaria, cruces, crucifixos, parvas statuas ac ss. numismata eisque adplicandi Indulgentias apostolicas nuncupatas, potestatem quoque fecit adnectendi ss. numismatibus, quae imaginem infantis D. N. Iesu Christi praeseferunt, etiam indulgentiam quinquaginta dierum, defunctis quoque adplicabilem, toties a christifidelibus lucranda, quoties ipsi, corde saltem contrito ac devote aliquod ex huiusmodi numismatibus deosculantes, invocationem: „*Sancte puer Iesu, benedic nos*“ recitaverint; nec non plenariam indulgentiam ab iis acquirendam, qui unum, ex memoratis numismatibus in mortis articulo deosculati fuerint, simulque, confessi ac sacra communione refecti vel saltem contriti, sanctissimum Iesu nomen ore, si potuerint, sin

minus corde, devote invocaverint et mortem tamquam peccati stipendium de manu Domini patienter susceperint. Praesenti in perpetuum valituro, absque ulla Brevis expeditione. Contrariis quibuscumque non obstantibus. Die 18. Martii 1909. (H. † S.) *Aloisius* Can. *Giambene*, Substitutus pro Indulgentiis.

3446

1909

S. Congregatio S. Officii. Die 14. Ianuarii 1909. — SSmus Dominus Noster Pius divina providentia PP. X. in audientia R. P. D. Adessori S. Officii impertita, benigne indulsit, ut fideles utriusque sexus, qui perfectionis studio vel institutionis seu educationis, aut etiam valetudinis causa in domibus ecclesiae vel publico sacello carentibus, de consensu vero ordinariarum constitutis, vitam communem agunt, nec non personae omnes ad illis ministrandum ibidem commorantes, quoties ad lucrandas indulgentias praescribatur visitatio alicuius ecclesiae in genere, id est non determinatae, vel indeterminati alicuius publici oratorii, visitare valeant propriae domus sacellum, in quo obligationi audiendi Sacrum iure satisfacere possunt, dummodo cetera opera iniuncta rite praestiterint. Praesenti in perpetuum valituro. Contrariis quibuscumque non obstantibus. L. † S. *Aloisius* Can. *Giambene*, Substitutus pro Indulgentiis.

Visitatio
sacelli pro-
priae domus
ad lucrandas
indulgentias.

3447

1909

Circa privilegia respectivae Missae propriae in externa solemnitate de S. Aloisio Gonzaga confessore et de sacratissimo Corde Jesu, quae indulta fuere per decreta sacrorum Rituum Congregationis n. 3918, diei 27. Iunii 1896, et n. 3960 Romana, 23. Iulii 1807, nuper ab eadem sacra Congregatione exquisitum fuit: Quaenam sint Dominicae, feriae, vigiliae et octavae, quae excludunt Missas lectas proprias in utraque solemnitate praedicta?

Romana circa
privilegia ex-
ternae solem-
nitatis SS.
Cordis Iesu
et S. Aloisii
Gonzaga.

Et sacra Rituum Congregatio, ad relationem subscripti Secretarii, audito Commissionis liturgicae voto, ita respondendum censuit: Sunt Dominicae privilegiatae I. et II. classis, feria IV. Cinerum, feriae maioris hebdomadae; vigiliae Nativitatis Domini et Pentecostes; octavae Nativitatis Domini, Epiphaniae, Paschatis, Pentecostes et Corporis Christi.

Atque ita rescipsit, die 16. Iunii 1909.

Fr. S. Card. *Martinelli*, Praefectus.

L. † S. † D. *Panici*, Archiep. Laodicen., Secretarius.

3948

1909

Ordinatio.

Josephus Györkös et Robertus Péter per manuum Nostrarum episcopaliū impositionem die 8-a Octobris a. c. ad s. presbyteratus Ordinem in sacello Nostro episcopali domestico in Domino promoti sunt.

3949

1909

Personalia

Emericus Moyzis, administrator Dályokensis, praesentatus et investitus est parochus *pro eodem beneficio*.

Missi sunt cooperatores:

Nicolaus Gebauer e Szajk ad Valpó,

Josephus Györkös neomysta ad Püspöknádasd,

Joannes Horváth senior e Valpó ad Püspökszenterzsébet,

Petrus Mixich e Püspökszenterzsébet ad Szajk.

Robertus Péter neomysta missus est in institutum sublim. presb. educ. de S. Augustino nuncupatum Viennam.

3950

1909

Concursus
pro beneficio
parochiali
Lánycsók.

Beneficium parochiale Lánycsók juri patronatus Episcopi Quinque-Ecclesiensis obnoxium, rudedonationis causa vacans, concursui publico usque 30-am Novembris a. c. duraturo exponitur. Competentes in exanime prosynodali approbatos praesentibus invio, ut recursus Mihi inscriptos officio dioecetano exhibeant.

3951

1909

Schematis-
musi adatok
kiegészítése
és pótlása.

Az egyhm. Schematismusba ezideig a kath. jellegű egyesületeknek csak helye és keletkezési éve volt felvéve. A közel jövőben megjelenő új Schematismusban az egyesületekre vonatkozó adatokat az egyleti tagok számának feltüntetésével óhajtom kiegészíteni. Felhivom ennél fogva a plébániák tiszt. vezetőit a következőkre:

1. Fentnevezett egyesületek tagjainak száma megállapítandó és pedig olykép, hogy ahol az anyaegyházban és fiókegyházban létező egyesületek egymástól függetlenül alakultak és működnek, a tagok száma az anyaegyházra külön s a fiókegyházra is külön vezettessék.

2. A már beküldött schem. adatok átvizsgálásánál kiderült, hogy az előbb érintett kath. jellegű egyesületek alapítási ideje több plébániában ismeretlen. Mivel ez annak jele gyanánt tekinthető, hogy az ily egyesületek (hitbuzgalmi, vagy társadalmi) rendszeresen szervezve nincsenek, utasítom az illető plébániavezetőket, hogy ez egyesületek szervezését még folyó évben megkezdjék. Amennyiben e szervezés megkezdéséről szóló jelentés nov. 20-ig beérkezik, az ily egyesületek alapítási éveül az 1909. évet fogom tekinteni.

3. Tudván azt, hogy egyházmegyéim számos plébániáján megalakult a Kath. Népszövetség, mivel az erre vonatkozó kimutatás csak kevés plébániáról érkezett be, felszólítom a plébániahivatalokat, hogy az ide tartozó adatokat (hely, szervezés éve, tagok száma) pótlólag beszolgáltassák.

4. Hasonlóképen pótlásra szorul a felekezetenküliek számát jelző rovat. Ennek pontos vezetése céljából elrendelem, hogy még azon esetben is, ha valamely plébánia területén felekezetenküli nem volna, minden egyes plébániahivatal e körülményt jelezze.

E kiegészítő és pótló adatok a ker. esperesek útján nov. 20-ig beterjesztendők.

3952

1909

Az 1908. évi őszi koronai tételek bírálatát egész terjedelmében ezennel szíves tudomásvétel céljából közlöm a tiszt. egyházmegyei papsággal.

Beérkezett összesen 72 dolgozat. Ugyyszólván valamennyi a kérdés gyakorlati s életbevágó jelentőségének kellő fölértéséről és szorgalomról tanuskodik, egyik-másik pedig valóságos tanulmány számba mehet. Akadnak mindamellett felületes, túlon-túl rövidre fogott, sok lényeges pontot mellőző dolgozatok, továbbá olyanok is, melyek a kérdésről szóló közismert monografiák szolgai másolatai.

Még a jobb dolgozatokban is előforduló tévedés az, hogy a Ne temere decretum szerint a delegáció (pl. káplánnak) esetről-esetre adandó, holott a VI. art. nem meghatározott esetekről, hanem személyekről szól. A passiv assistentiát illetőleg is, többen téves nézetet vallanak. Szórványosan vas-kosabb elírásokkal is találkozunk, pl. az eljegyzéshez két tanu és a plébános aláírása kell; a Ne temere uralma alatt kötött eljegyzésnek szigorubb egyház-jogi következményei vannak, mint a régieknek stb.

Különös dicséretet érdemelnek: Fent Gyula, Blandl György, Gebauer Miklós, Reinhardt György, Zserdin József, Lippai Ferenc, Gere Gábor, Erdélyi Károly, Zsivkó Mihály, Tihanyi János és Dióssy József.

Mult évi
őszi koronai
tételek bi-
rálata.

3953

1909

A folyó évi
tavaszi koro-
nai tételül
kitűzött kér-
désre vonat-
kozó dolgo-
zatok bírálata.

A benyújtott 60 dolgozatnak csaknem mindegyike elárulja, hogy a fiatalabb papság a szóban forgó kérdéssel előszeretettel foglalkozik. A számos figyelemre méltó dolgozat közül legkiválóbb Márovics Ferencz dolgozata. 36 lapon tudományos készültséggel, behatóan fejtegeti a kérdést. Elsőrangú forrásokból merít s azoknak szellemét teljesen magába szívta.

Reiner Ferencz plébános műve is messze túlterjed az iskolai korlátok szűk keretein. Inkább történeti irányu. Lippai Ferencz és Koch Gyula inkább irodalmilag szép, mint szakszerű fejtegetéseikkel tűnnek ki. Tihanyi János ügyesen állította párhuzamba a két ellentétes világnézet kátéjának főbb sarkpontjait!

3954

1909.

A pécsi
Oltáregylet
ajánlása.

Ismeretes mindnyájunk előtt az az áldásos tevékenység, melyet a pécsi Oltáregylet főleg egyházmegyénk szegényebb templomainak segélyezése és megfelelő egyházi szerelvényekkel való ellátása érdekében évek óta kifejt. Ugy személyes tapasztalataim, mint az Oltáregyletnek legutóbbi kiutatása örömmel győztek meg arról, hogy az Oltáregylet nemcsak magasztos céljához méltó lelkesedéssel, hanem a legmesszebbmenő áldozatkészséggel is igyekezett kitűzött céljának megfelelni. Ha azonban azt kívánjuk — s ez mindnyájunk közös óhajta —, hogy az Oltáregylet fokozott erővel szolgálhassa fentemlített célját, akkor nemcsak kíváncsok, hanem szükséges is, hogy nemes és szent törekvésében nemcsak meddő jóakarattal, hanem ezenfelül áldozatkész munkával is támogassuk és segítsük megizmosítani. Szívesen és őszinte elismeréssel emlékezem meg itt mindazokról, kik eddig is buzgón érdeklődtek ez egyletnek közös érdekünket képező ügyei s állapota iránt, sőt anyagilag is buzgón támogatták. Ámde ez az érdeklődés, s ez a támogatás — sajnos — még nem általános köztünk. Gyűjtsünk tehát részére új tagokat, s lelkes pártfogókat és rendeljünk nála nemcsak oly tárgyakat, amelyeket ajándékba kérünk, hanem rendeljünk ott azokat is, amelyekért fizetni akarunk egyéb okok mellett különösen azért, mert az Oltáregylet minden munkája szigoruan az egyházi szabványok szemmeltartásával készül. Ezenkívül ne akadjon köztünk, aki — hacsak kevéssel is — de nem támogatná anyagilag ezt a fenkölt célu, tevékeny egyletet, mely az Urnak szegény hajlékait, disztelen aráit igyekszik ruházni.

3955

1909.

A közoktatásügyi kormány ez évben 154201—808. sz. a. igen üdvös rendeletet bocsátott ki a középiskolai tanulóifjúság testi és erkölcsi nevelésének helyes irányítása tárgyában; ez a rendelet olvasható idei IV. számú körlevelemben. — Most pedig ugyanazon kormány a mindennapi iskolások erkölcsi nevelése ügyében tett közzé rendeletet, melyet alább egész terjedelmében közlök tödő papsággal. Ez az utóbbi rendelet az előbbinél szélesebb rétegeknek van szánva, s így fontossága is annál nagyobb. Kérem az én szeretett *Papjaimat és Tanítóimat*, hogy ezt az intézvényt nagy figyelemmel olvassák, intézkedéseit megszivleljék, azoknak a reájuk bízott ifjúság körében minél inkább érvényt szerezni iparkodjanak, de szavuknak és oktatásuknak feddhetetlen életüknek példájával súlyt adjanak.

Miniszteri
rendelet a
tankötelesek
erkölcsi ne-
velése tár-
gyában.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztértől. — 78395. szám. — A tankötelesek erkölcsi nevelése tárgyában valamennyi kir. tanfelügyelőhöz intézett rendeletem másolatát oly kéréssel van szerencsém a Főt. Főhatóságnak szives tudomásvétel végett megküldeni, hogy az ezen rendeletemben megjelölt célra irányuló törekvéseket saját hatáskörében is támogatni méltóztassék azáltal, hogy a rendelkezése alá tartozó *felekezeti iskolák tanítóit és tanítónőit*, valamint a *hitoktató lelkészeket* is a gondjaikra bízott tanköteles gyermek erkölcsi nevelése érdekében kifejtendő fokozatos buzgóságra, e mellett pedig a saját részükről is minden életkörülmények között tanúsítandó példát mutató magatartásra inteni méltóztassék. — Budapest, 1909. október hó 7-én. — A miniszter helyett: *Tóth*, államtitkár.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztértől. — 78.395. szám. — Mindinkább általánossá válik az a panasz, hogy a *népoktatási intézetek* tanulóinak erkölcsi érzületében, gondolkozásmódjában és kedvtelésükben kóros elfajulás tünetei észlelhetők. — Megdöbbentő példákat szolgáltat a tapasztalat, melyek nemcsak a felnőttek és serdültebb ifjúság, hanem a mindennapi tanköteles korban levőknek erkölcsi tekintetben való züllöttségéről tesznek tanubizonyságot. A baj első sorban a társadalom legalsóbb rétegeiből származó egyének gyermekeinél mutatkozik, ennél fogva annak orvoslása, vagy legalább is tovább terjedésének megakadályozása ott képezi egyik legsürgősebben megoldandó feladatát valamennyi arra hivatott tényezőnek.

A népiskola volna elsősorban hathatós tényező arra, hogy a fentebb körvonalozott baj terjedésének gát vettessék azáltal, hogy az iskola a tanköteles gyermekek erkölcsi érzületének fejlesztésére, egy szóval nevelő munkára is törekedjék. Elismerem ugyan, hogy e tekintetben nehéz feladat hárul

az iskolára akkor, midőn a gyermek már a szülői háznál és a lelki benyomások felvételére legfogékonyabb korában oly környezetben kénytelen élni, hol a teljes műveletlenség folytán, de még inkább a szegénységgel járó nyomoruságos életmód és lakásviszonyok következtében — midőn különösen nagy városokban sokszor több szegény család kicsiny, szűk és piszkos helyiségben van összeszorítva, — oly tapasztalatokat szerez, melyek az erkölcsi érzés eltompítására inkább, mint kifejlesztésére alkalmasak; kétségtelennek tartom azonban, hogy az elemi iskolák tanítói, a mennyiben hivatásukat helyesen képesek felfogni, *az iskolákban a hitoktatást teljesítő lelkészekkel karöltve*, nagy mértékben elő mozdíthatják a tanköteles korban lévő gyermekek erkölcsi színvonalának emelését czélozó törekvéseket és pedig azáltal, ha egyrészt a tanköteleseknek magaviseletét az iskolán kívül is igyekeznek figyelemmel kísérni és befolyásolni a szülőket oly irányban, hogy maguk is jó példával járjanak elő és gyermekeiket erkölcsös módon neveljék, másrészt pedig s ez már sokkal inkább módjukban áll, az által, hogy az iskola falain belül igyekezzenek közvetlenül a gyermekekre hatni, megragadván minden kínálkozó alkalmat arra nézve, hogy a gyermekek lelkében szunnyadó nemesebb ösztönöket életre keltsék, feltárván előttük az erkölcsös életmódból háramló előnyöket, viszont az erkölcstelenséget követő lelki és anyagi züllés nyomoruságait, egy szóval a szó legszorosabb és legnemesebb értelmében vett népnevelői hivatásuknak tegyenek eleget.

Az itt általánosságban elmondottak után szükségesnek tartom különösen a következőkre felhívni kir. Tanfelügyelő úr figyelmét:

Adandó alkalmakkor és amennyiben annak szükségét látja, utasítsa a tanítókat, tanítónőket, óvónőket, hogy ha a gondjaikra bizott gyermekeknél bizonyos erkölcsi fogatkozásokat tapasztalnak, egyrészt igyekezzenek azokat az erkölcstelen magaviselet követésétől — szeretetteljes módon lelkükre beszélve — visszatartani, másrészt a szülőket a gyermek viselkedésére figyelmeztetni, annak káros következményéről meggyőzve őket oly irányban befolyásolni, hogy gyermekük viselkedésére maguk a szülők is éber figyelemmel vigyázzanak. Amennyiben ezen eljárásuknak eredménye nem volna, *kérjék ki a hitoktató lelkész közbenjárását.*

Buzdítsák, sőt kötelezzék a tanítók a gyermekeket a templomba járásra és e tekintetben maguk is járjanak elő jó példával. Kísérjék a tanítók figyelemmel a gyermekek öltözködését és hassanak oda, hogy a gyermekek rendesen felöltözve járjanak az iskolába, nehogy a hiányos öltözködés szemérmet sértő tréfákra és viselkedésre alkalmat szolgáltasson a gyermekeknek.

Akadályozzák meg a tanítók, hogy a tankötelesek között erkölcs mételyszó ponyvairodalmi termékek forogjanak kézen; e helyett igyekezzenek közöttük erkölcsös, vallásos, hazafias tárgyú olvasmányokat meghonosítani, azokat velük megkedveltetni, esetleg őket ily épületes tárgyú olvasmányok felolvasásával szórakoztatni.

Ily alkalmakkor levonván a felolvasott történetekből a gyermekek számára az erkölcsi tanulságot is és azt nekik értelmi fejlettségi fokuknak megfelelő modorban megmagyarázván, igyekezzék a kir. Tanfelügyelő úr iskolalátogatásai alkalmával a tanítókat szigorúan ellenőrizni, hogy az általam fentebb vázolt népnevelői kötelességeiket teljesítik-e?

Végül pedig teljes szigorral hasson oda a kir. Tanfelügyelő ur, hogy amely iskolánál ez keresztül vihető, a fiúk a leányoktól elkülönítve taníttassanak.

A tanítási órák közötti szünetekben, kirándulások alkalmával úgy a leány, mint a fiú gyermekek tanítójuk, illetőleg tanítónőjük állandó felügyelete alatt legyenek.

Az iskoláknál úgy a fiúk, mint a leányok részére, külön és egymástól kellő távolságban elhelyezett illemhelyek legyenek. A tanítók pedig szigorúan utasítandók, hogy oda a leányokat és fiukat sohasem egyszerre, hanem mindig egyiket a másik után külön-külön bocsássák ki.

Felhívom végül kir. Tanfelügyelő urat, hogy a jelen rendeletem értelmében teendő intézkedéseinek lelkiismeretes végrehajtását kísérje éber figyelemmel és az eredményről az 1909/10. tanév végén tegyen kimerítő jelentést. — Budapest, 1909. október hó 7-én. A miniszter helyett: *Tóth* államtitkár. — Valamennyi kir. tanfelügyelőnek és tanfelügyelőségi kirendeltség vezetőjének.

3956

1909.

A m. kir. vallás- és közokt. minisztertől. 118000. szám. Valamennyi róm. kath., gör. kath., gör. kel. szerb és gör. kel. román egyházi főtiszt. Főhatóságnak és gör. kel. szerb iskolatanácsnak. Az 1907. XXVII. t.-c. 23. és 24. §§-ai a felekezeti elemi iskolai tanítók fegyelmi ügyei tekintetéből tüzetesen rendelkezvén és az illetékes egyházi főhatóságok az iskoláiknál alkalmazott tanítók fegyelmi ügyeinek ellátására vonatkozó szabályzatokat a hivatkozott törvény rendelkezéseinek megfelelően hozzám már bemutatván, a felekezeti elemi iskolai tanítók fegyelmi ügyeinek szabatos ellátásáról immár törvényes alapon gondoskodva van.

Vallás- és
Közokt. min.
rend. a r. k.
tanítók új fe-
gyelmi sza-
bályzata kap-
csán.

Hogy tehát minden eltérésnek, illetve félremagyarázásnak lehetősége kizárassék, a m. kir. Helytartótanácsnak 1863. évi 71112. sz. a. kiadott Szabályrendeletét, mely a róm. kath., gör. kath. és görög nem egyesült hitfelekezeti el. iskolai tanítók végelbocsátása körül követendő eljárásra vonatkozólag intézkedett — ezennel hatályon kívül helyezem.

Van szerencsém erről a főtiszt. Főhatóságot tudomás és mihez tartás végett értesíteni és felkérni a főtiszt. Főhatóságot, hogy jövőben az egyházi főhatósága alá tartozó felek. iskolai tanítók fegyelmi ügyeinek ellátásánál szorosan a már hivatkozott törvény s a hozzám felterjesztett s általam tudomásul vett szabályzat rendelkezéseihez méltóztassék alkalmazkodni. Budapest, 1909. évi október hó 12-én. A miniszter helyett: Tóth, államtitkár.

3957

1909.

Ujabb adomán-
mányok a
Pius-interná-
tusra.

A Pécselt felállítandó Pius-internátusra ujabb a következő adomán-
nyok érkeztek be:

Egy pécsi kanonok	3000 kor.
Schultz Károly beremendi esperes-plébános az intézet meg- nyitásakor	200 „
Herger József szigetvári esperes-plébános	101 „
Stern Sándor szigetvári bérlő	10 „
Éber Géza fekedí plébános	50 „
A feloszlott Sásd-vidéki rk. tanító-egylet	356·17
Dr. Onczay Géza németkéri esperes-plébános	100 „
Mozsgai Sándor szekszárd-ujvárosi plébános	50 „
A németbólyi kerület tanítói köre	50 „
Egy névtelen jótevő	50 „
Magyar Zsigmond koppányszántói esperes-plébános	25 „
Dobos Henrik felsőszentmártoni plébános	60 „
A felsőszentmártoni rk. tantestület	30 „

Omnibus et singulis Deus retribuatur!

3958

1909

A zuglói
kápolnaegye-
sület támo-
gatására.

A „Páduai Sz. Antaltól nevezett zuglói kápolnaegyesület Budapestén“
VII. Angol-utca 29. azon fáradozik, hogy Páduai Szent Antal tiszteletére
templomot építsen Budapestnek egyik erre nagyon is rászoruló részén. Ezzel
kapcsolatban azonban azt a célt is szeretné megvalósítani, hogy a főváros-
ban külön nemzeti szentély hirdesse a magyarok háláját Sz. Antal iránt. A

nemes célu egyesület támogatását a t. eh. papságnak s általa kedves hiveimnek melegen ajánlom. Gyűjtőívet jelen körlevelemhez csatolva minden plébániahivatal részére küldök. *A befolyt pénz közvetlenül az egyesülethez küldendő.*

3959

1909.

Bittner Ferenc egyházi szerek fémáru gyárát, Budapest IX., Lónyay-utca 23. szám, annál melegebben ajánlom a tiszt. egyházmegyei papság figyelmébe és pártfogásába, mivel Magyarországon egyedül készíti az egyházi szerek féműtárgyait, u. m. kelyhet, áldoztató kelyheket, szentségtartókat, öröklámpákat, gyertyatartókat stb. Árjegyzékét megküldte a t. papságnak, de megkeresésre is bárkinek szívesen szolgál ezzel.

Bittner Ferenc egyházi szerek és féműtáru-gyára ajánlatik.

ad 3959
1909

Gosztonyi Jenő somogyszentlászlói plébános az új katekizmusok után átdolgozta és második kiadásban közrebocsátja „Hitelemzési Vezérkönyv” című 3 kötetes munkáját. Az első kötet már megjelent, legközelebb a 2. és 3-ik kötet is kikerül a sajtó alól. A 3 kötet együtt 10 K árban kapható a „Pécsi Püspöki Könyvnyomdában” (Pécs, Lyceum-u. 4.) A megrendelők az első kötetet azonnal kapják, a 2. és 3. kötetet pedig néhány héten belül. A tiszt. hitoktató lelkész és segédlelkész uraknak figyelmébe és pártfogásába szívesen ajánlom e munkát, mely az esztergom-főegyházmegyei és a pécsi-egyházmegyei hatóság engedélyével jelenik meg.

Irodalmi művek ajánlása:

Gosztonyi J. „Hitelemzési Vezérkönyv”

Dreisziger Ferencz képzőintézeti tanárnak a Szent-István-Társulat kiadásában „Lakóhelyi ismeretek” (Beszéd- és értelemgyakorlatok) címen az I. és II. (osztott és osztatlan) osztály számára megjelent vezérkönyvét, pedagógiai és didaktikai előnyös tulajdonságain kívül különösen azért is ajánlom a legmelegebben, mivel ez az egyetlen ilyenmű munka, mely a nagyméltóságu püspöki kar legújabb tantervének megfelel. Ára 2 korona. Fölhivom a T. Lelkész Urakat, hogy ezen művet az igazgatásuk alá tartozó iskolákban működő tanítók figyelmébe ezen rendeletemre való hivatkozással kiválóan ajánlják s oda hassanak, hogy az tényleg meg is szereztessék.

Dreisziger „Lakóhelyi Ismeretek”

Tóth János fertőmeggyesi (Sopronmegye) plébános csinos kiállításban *Mária-Cell* (180 lap) kalauzt bocsátott közzé, melyben az oly általánosan látogatott bucsujáró helynek történetét, kincseit, vidékét, természeti szépségeit, vasuti összeköttetéseit stb. tüzetesen ismerteti. Bolti ára diszes kiállításban, címképpel, füzve, zsebalakban, 180 oldalnyi terjedelemben

Tóth János Mária-Cell.

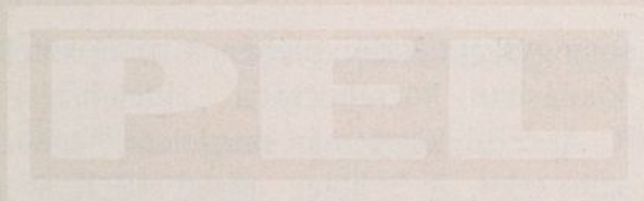
1 kor. 50 fillér. Szerzőnél 25 példány 30 kor., 50 példány 50 kor. A mű megrendelésre, vagy az árösszeg előzetes beküldésére azonnal kapható.

Jézus Legsz.
Szive naptára
megjelent.

Ajánlom a tiszt. papság figyelmébe *Jézus Legsz. Szive nagy képes népnaptárát az 1910. évre*, mely magyar és német nyelven a szombathelyi egyházmegyei könyvnyomdában jelent meg 172 oldal terjedelemben. A naptárt nagyobb mennyiségben szállítva nagy kedvezményben részesülnek a megrendelők és terjesztők. Megrendeléseket eszközöl az Egyházmegyei könyvnyomda Szombathely (Vasm.) Egyes példányok ára 60 fillér.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 4-a Novembris a. 1909.

† Julius, m. p.
episcopus.

1909.

XVI.

4432

1909

Urbi et Orbi. Decretum. Rmus Dnus Bartholomaeus Clemens Comes, Archiepiscopus Carthagenen. atque Algerien., occasionem nactus, qua lapideum operculum cum inscriptione vetustissimi tumuli, seu sepulcri, inclytarum ecclesiae Africanae martyrum, sanctarum Perpetuae et Felicitatis (ac sociorum: Satyri, Saturnini, Revocati et Secunduli) in lucem prodiit; diuturna vota cleri ac fidelis plebis illius ecclesiae depromens, sanctissimum Dominum nostrum Pium Papam X. enixis precibus rogavit, ut festum earundem sanctarum Martyrum e simplici ritu ad duplicem minorem evehere, ac diei sextae Martii adsignare cum Officio et Missa propriis, illudque ad universam Ecclesiam extendere dignaretur. Sanctitas porro Sua, has preces, ab infrascripto Cardinali sacrae Rituum Congregationis Praefecto relatas, peramanter excipiens, festum sanctarum Perpetuae et Felicitatis martyrum sub ritu duplici minori in universa Ecclesia amodo die sexta Martii quotannis celebrari mandavit, cum Officio et Missa de communi Martyrum non Virginum, et lectionibus secundi nocturni, quae ab eadem sacra Congregatione revisae atque emendatae, huic praejacent decreto; servatis rubricis. Contrariis non obstantibus quibuscumque. Die 25. Augusti 1909. (L. † S.) Fr. S. Card. *Martinelli*, Praefectus, *Philippus* Can. di *Fava*, Substitutus.

Officium et
Missa de SS.
Perpetua et
Felicitate
martyribus
pro Ecclesia
universa.

4433

1909

Dominica infra Octavam Nativit. B. M. V.

Si hac Dominica occurrat festum nobilius, eo anno festum SSmi Nominis Mariae celebretur die duodecima Septembris, tamquam in sede propria; sicubi vero die duodecima occurrat festum nobilius, festum SSmi Nominis Mariae transferatur in primam diem liberam iuxta Rubricas.

Rubrica
addenda in
Missali
Romano.

URBI ET ORBI.

Sanctissimus Dominus noster Pius Papa X, referente infrascripto Cardinali sacrorum Rituum Congregationis Praefecto, suprascriptam Rubricam inserendam Missali Romano benigne approbare dignatus est. Die 14. Iulii 1909. (L. † S.) Fr. S. Card. *Martinelli*, Praef. † *D. Panici*, Archiep. Laodicen., Secretarius.

4434

1909

Bellovacen.
— Legatorum
piorum. De
onere certio-
randi
Episcopum
delegatis ad
pias causas.
— S. Congr.
Conc.
7. Augusti
1909.

Episcopus Bellovacensis litteris diei 21. Martii 1909. inter alia, sequens dubium proposuit S. Congregationi dirimendum: *utrum sacerdotes vel laici possint, inscio Ordinario, legata ad pias causas recipere eorumque administrationem gerere ac respectiva onera implere.*

Emi Patres S. Congregationis Concilii, exquisito Consultoris voto reque sedulo perpensa, in plenis comitiis diei 7. Augusti 1909., respondendum censuerunt: *Omnes, sive sacerdotes sive laicos quorum fidei concredita sunt legata ad pias causas, teneri de hoc quamprimum certiozem reddere Episcopum, qui jus habet vigilandi super administrationem et consulendi securitati eorumdem legatorum.*

Facta vero, die 9. Augusti insequenti, de his omnibus relatione SSmo, Sanctitas Sua resolutionem Emmorum Patrum adprobare dignata est. (L. † S.) JULIUS GRAZIOLI, *Subsecretarius*.

4435

1909

Circa absti-
nentiam a
carnibus in
pervigilio An-
nuntiationis
B. M. V. oc-
currente in
feriam V. in
Coena Do-
mini. — S.
Congr. Conc.
9. Junii 1909.

Ad S. Congregationem Concilii sequens circa abstinentiam propo- situm fuit dubium: „Cum festum Annuntiationis B. M. V. occurrens anno proximo in feriam VI. in Parasceve, transferatur etiam cum feriatiōe in feriam II. post Dominicam in Albis tanquam in sedem propriam, quaeritur, *an sequenti anno, 1910., servanda sit lex abstinentiae a carnibus in pervigilio Annuntiationis B. M. occurrente in feriam V. in Coena Domini, vel transferri debeat.*“ Eadem S. Congregatio, sub die 9. Junii 1909., respon- dit: *affirmative* ad primam partem, *negative* ad secundam. (L. † S.) C. CARD. GENNARI, *Praefectus*. BASILIUS POMPILI, *Secretarius*.

4436

1909

Personalia.

Franciscus Fent, dr., assessor consistorii eppalis, parochus in civitate int. Szekszárd per Caes. et Apost. Regiam Maiestatem clementissime nomi- natus est abbas tit. B. M. V. de Jászt.

Nicolaus Magyar vadiaconus et párochus Závodensis nominatus est parochus Lánycsókinsis.

Desiderius Szabó cooperator parochiae ad Purif. B. M. V. Quinque-Ecclesiis constitutus administrator parochiae Sióagárd.

Julio Koch cooperatori in parochia civ. int. Szekszárd commissa est administratio beneficii parochialis Lovászhetény.

Translati sunt cooperatores :

Stephanus Bödy e Dunaföldvár Quinque-Ecclesias ad Purif. B. M. V.

Joannes Cserta e Magyarorszék ad Kurd,

Stephanus Cséplő e Kővágószőlős ad Bükkösd,

Josephus Hegedüs ex Abaliget ad Vajszló,

Franciscus Kemény e Vajszló ad Laskafalu,

Isidorus Körmendy e Kurd ad Magyarorszék,

Ludovicus Kun e Bükkösd in civitatem int. Szekszárd,

Adalbertus Magyar e Laskafalu ad Dunaföldvár.

4437

1909

Vonatkozással f. évi XIII. körlevelemben 3640. közzétett felhívásra értesitem a t. egyházmegyei papságot, hogy ifj. Kovács József lovászhetényi plébánost munkaképtelensége következtében saját kérelmére a t. ehm. papság és a ft. székeskáptalan hozzájárulásával 1910. évi január hó 1-től kezdve nyugdíjaztam.

Pensio.

4438

1909

In examine prosynodali diebus 28. et 29. Septembris asservato approbati sunt ad sexennium: *Adalbertus Csokonay*, *Andreas Czindery*, *Adamus Faludi*, *Antonius Máty*, *Andreas Mózes* et *Michael Sandrk*.

Approbati in
examine
prosynodali.

Praemio Kraliano dignus renuntiatus est *Andreas Czindery*.

4439

1909

Tertius ad finem vergit annus ab illo paterno monito et simul decreto, quo omnes sacerdotes Dioecesis meae omni triennio ad sacra servanda exercitia spiritualia stricte obligavi. (5. Febr. 1907. Litt. Circ. V. Nr. 542.) Magna sane animi consolatione plurimos huic mandato per sacra exercitia, partim communia, partim in diversis domibus religiosis seorsum peracta obtemperasse perspexi. Cum plures tamen adsint, qui dictum mandatum mondum impleverunt, vel se illi obtemperavisse scriptotenus nondum com-

Mandatum de
s. exercitiis
spiritualibus
sacerdotum
dioec.

probarunt, hisce omnes istos paterne provoco, ut ad terminum praefixum obligationi supramemoratae tam satisfacere, quam se illi iam satisfecisse scriptis Mihi indicare velint.

4440

1909

Concursus
pro beneficio
parochiali
Lovászhetény

Beneficium parochiale Lovászhetény per cessionem in statum quietis vacans juri patronatus Fundi. R. Scientiarum Universitatis obnoxium concursui publico usque 20-am Decembris duraturo exponitur. Competentes in examine prosynodali approbatos praesentibus invio, ut recursus Excellentissimo Ministerio R. Hung. Cultus et Publicae Institutionis inscriptos *tymbro legali provisos* intra terminum praeclusi ad Officium dioecesanum promoveant.

4441

1909

Concursus
pro beneficio
parochiali
Sióagárd.

Pro beneficio parochiali Sióagárd mortis causa vacanti juri patronatus Fundi Religionis obnoxio concursui publicum usque 20-am Decembris a. c. duraturum indico. Qui animo ducuntur isthoc beneficium obtinendi praesentibus provoco, ut recursus suos Excellentissimo Ministerio R. Hung. Cultus et Publicae Institutionis inscriptos *tymbro legali provisos* intra terminum praedictum Officio dioecesano substernant.

4442

1909

Concursus
pro beneficio
parochiali
Závod.

Beneficium parochiale Závod per translationem vacans juri patronatus Excellentissimi Domini Alexandri e Comitibus Apponyi de Nagyappony obnoxium concursui publico usque 20-am Decembris duraturo exponitur. Competentes in examine prosynodali approbatos praesentibus provoco, ut recursus Excellentissimo Domino Patrono inscriptos intra terminum praeclusi ad Officium dioecesanum promoveant.

4443

1909

Lelkigyakor-
latok a Jézus-
társasági
atyák nagy-
szombati há-
zában.

A Jézus társasága nagyszombati rendházában a jövő év folyamán a következő napokon tartatnak lelkigyakorlatok:

1910. jan. 10—14;

1910. febr. 18—18;

1910. márc. 7—11;

1910. ápril. 11—15;

1910. máj. 8—13 ;

1910. jun. 13—17.

A lelkigyakorlatok a jelzett napok elsején este kezdődnek és az utolsó nap reggelén végződnek. Jelentkezni lehet a nagyszombati Jézustársasági rendház rektoránál.

4444

1909

A nagymélt. m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr egy fölmerült eset alkalmával kimondotta, hogy a tanítói földek megművelésénél ingyen teljesítendő napszámmunkáknak készpénzen megváltása esetén *e váltságösszeg nem az egyházközség összes adózó tagjaira, hanem kizárólag azokra vethető ki, akik a munkának természetben szolgáltatására kötelezve voltak.* A idevágó miniszteri döntvényt, miheztartásul az iskolaigazgató lelkész urak számára itt szószerint közvéstem:

Tanítói földek munkaváltása.

„A közigazgatási bizottság f. évi március 11-én 888. sz. a. hozott határozatát, amellyel úgy intézkedett, hogy a porpáci róm. kath. tanítói földek megmunkálásának megváltása akképen történjék, hogy a megváltási összeget jövőben azok és oly mérvben fizessék, mint akik és amily mérvben eddig a természetbeni szolgáltatást teljesítették, Vasvármegye kir. tanfelügyelőjének 2003—1908. sz. a. kelt felebbezése folytán felülvizsgálat alá vettem és a fentjelzett határozatot a felebbezés elutasítása mellett jóváhagyom.

A szóban forgó természetbeni szolgáltatás ugyanis személyes kötelezettség jellegével bír, amelynek jogi természetét megváltás alkalmával is fenn kell tartani; holott annak adóforint szerinti kivetése azt lényegében megváltoztatná és az eddigi gyakorlattól eltérőleg egyeseket teljesen felmentene a teljesítés alól, másokat pedig meg nem okolható tehertöbbséggel sújtana.

A kir. tanfelügyelő felebbezésében felhozott azon érv sem állhat meg, hogy az 1868. évi XXXVIII. tcikk 11. §-a kimondja, miszerint a hitközség hiveinek anyagi hozzájárulását a saját jogosult képviselőjük által meghatározandó módon és arányban veheti igénybe; mert a népiskolai törvény idézett szakaszában a hitközség által kivethető iskolai adókról és nem az ettől lényegesen eltérő *természetbeni, személyes szolgáltatásokról van szó.*

Végül jóváhagyandó volt a közigazgatási bizottságnak fentjelzett határozata azért is, mert az iskolaszék határozata, ha anyagi szolgáltatás kérdésében dönt, csak püspöki főhatósági jóváhagyás után emelkedik ér-

vényre; már pedig a szombathelyi püspöknek 512. és 937/1908. számú leiratai arra engednek következtetni, hogy az iskolaszék határozata a szabályszerű jóváhagyást csak abban az esetben nyeri el, ha a szóban levő szolgáltatás megváltását az eddigi gyakorlat szerint eszközli. A miniszter helyett: Tóth s. k., államtitkár.“

4445

1909

A Sz.-István-Társulat karácsonyi kiadványai.

A magyar kath. irodalom legerőteljesebb munkása és könyvkiadója, a Szent-István-Társulat az idei karácsonyi könyvpiacon a tudományos, hasznos és élvezetes munkák oly kitűnő és bőséges választékával jelent meg, hogy pusztán e tényével is a legnagyobb elismerést provokálja az irodalomnak minden elfogulatlan barátjában.

Nekünk azonban, akik hivatásunknál fogva a kath. irodalom jeles termékeinek terjesztésével hit-erkölcsi missziót teljesítünk, az elismerésen kívül további kötelességünk is van hatalmasan fejlődő irodalmi és könyvkiadó társulatunkkal szemben.

Az az áldozatkészség, mellyel a Szent-István-Társulat évről-évre még a legkényesebb irodalmi igényeknek is eleget tenni iparkodik a különféle irányu, változatos tárgyú, de mindig megbízható munkák közrebocsátásával, arra kötelez bennünket, hogy kiadványait ne csak pártolni, megrendelni, hanem a legszélesebb körökben elterjeszteni is igyekezzünk.

Egyetlen futó pillantás ama kiváló munkák sorozatára, melyeket a Társulat az idei karácsonyi könyvpiacra hozott, meggyőzhet mindenkit, hogy a Társulat a tevékeny pártolásra ezuttal is különösen méltó.

Folyó évi rendes tagsági illetményei az *apologetikus* irodalomnak számottevő alkotásai. Dr. Giesswein Sándor: *Egiptom és a biblia*, Dr. Kiss János: *Isten megismerése a látható világból*, s Szeghi Ernő dr.: *A Buddhizmus és a kereszténység* című művei a magyar tudományos élet elsőrendű termékei s feleletet adnak azokra a nagy kérdésekre, melyek a vallás és a legmodernebb tudományos kutatások szembeállításai következtében majdnem minden művelt ember lelkében föltámadnak.

A Társulat az *ájtatossági* irodalom köréből is több jeles művet adott ki. Vargha Damján dr.: *Kis Jézusom örööm* (ára 50 fill.) című imádságos és énekes könyvét, mely a zsenge lélek pszichológiájának kitűnő ismeretével van megszerkesztve s vonzó, meleg, bensőséges áhítatának bájával lebilincseli a gyermeket. Gramantik Lőrinc: *Lelki kincstárát* (ára 2 korona), mely imakönyv magyar nyelven először gyűjti egybe az Egyház leghasználtabb és legkedveltebb bucsuimáit. *Dávid király Zsoltár-könyvének* Kálmán Károly

fordította verses kiadását (ára 2 korona). S ugyancsak most jelent meg a Molnár-Vid-féle: *Imák és intelmek* című katonai imakönyv is (ára 40 fillér), melyet Reviczky Aladár bővített és dolgozott át.

A *neveléstudomány* köréből Dr. Schütz Antal jeles fordításában kiadta a világhírű pedagógiai írónak: Fr. W. Foersternek *A nemi élet etikája és pedagógiája* című korszakos művet (ára 2 korona).

A kath. *szépirodalom* is több kiváló művel gazdagodott a Családi Regénytár három legujabb kiadványában.

Az *ifjúsági irodalom* két úgy tartalmilag, mint külsőleg is értékes művel gyarapodott. Dr. Hám Antal: *Ifju szentek élete* címen a kath. tanuló-ifjúság elé tárja a legeszményibb példaképeket. A könyv 4 koronás diszkiadása valódi remekmű. B. Büttner L. pedig *Az ősi földért* című elbeszélésében a haza s az otthon szeretetére és megbecsülésére tanít. Ára 5 kor.

Végül a népies *pártoló-tagság* illetményeit kell kiemelni, melyek mig egyrésről a valláserkölcös szellemet ápolják, addig másrészt a közhasznu ismeretek valóságos tárházait képezik. A *Szentek élete* kiadásával régen és égetően érzett hiányt pótol a Szent-István-Társulat. Az *egészség könyve* egybefoglalja a nép részére szükséges tudnivalókat. A *kisgazda utmutatója* az állattenyésztésre, növénytermelésre és értékesítésére nézve ad gyakorlati tanácsokat. A negyedik könyv pedig: a Sz.-I.-Társulat naptára az 1910. évre hasznos és gyönyörködtető olvasmányával egész kis könyvtárt pótol a nép számára.

Midőn az összes fent elősorolt műveket tiszt. papságom jóakaró figyelmébe ajánlom, különösen a pártoló-tagság intézményének lelkes felkarolására és terjesztésére hívom fel mindnyájukat, mert valóban hiveik javát, boldogulását szolgálják azzal, ha a 2 korona évi díjas pártoló-tagságot mennél nagyobb körben elterjesztik.

4446

1909

Andrássy Jenő dr. tanár, az „Országos Széchenyi Szövetség“ meg-^{Irodalmi mű-} bizásából megírta a „legnagyobb magyar“-nak, Széchenyi István grófnak ^{vek ajánlása.} életrajzát dióhéjban a magyar nép gyermekeinek. A kis mű uralkodó esz-^{Dr. Andrássy} méje az erkölcsi világrend uralma a közgazdasági élet minden ágában, a ^{Jenő:} becsületes emelkedés, s a munkának és a szorgalomnak dicsőítése. Célja ^{„Széchenyi.“} pedig az, hogy ezeknek szeretetét az egyszerű emberek, sőt az iskolás-gyermekek is a legnagyobb magyar életrajzából sajátítsák el minél nagyobb, szélesebb körökben.

A becses művet úgy tartalma, mint erkölcsi felfogása és izléses ki-

állítására folytán melegen ajánlom széles körben való terjesztés céljából is. tiszt. papságom és kedvelt tanítóim jóindulatu figyelmébe.

A könyvecske ára kötve (tekintettel a nagyban való terjesztés céljára) csak 80 fillér. Kapható szerzőnél Szegeden.

Chobot Ferenc: Apák története.

Chobot Ferenc rákospalotai prépost-plébános, aki pár évvel ezelőtt „Jézus Krisztus Egyházának története” címen egy kiváló — olvasók és kritikusok által egyaránt kedvezően fogadott s a budapesti tudományegyetem hittudományi kara által a Horváth-féle jutalommal kitüntetett — három kötetes munkával gazdagította a hazai kath. irodalmat, a karácsonyi könyvpiacra egy újabb hézagpótló munkát bocsát ki „A pápák története” címmel.

A magyar irodalmi piacon eddigelé egyáltalán nem levén megszerezhető a római pápák története, a megjelenendő munkára annál szívesebben hívom fel tiszt. papságom figyelmét, mennél kiválóbbnak bizonyult szerzőnek előző hatalmas munkája is. „A pápák története” ára (a szerzőnél) diszesen vászonba kötve 8 korona. (Bolti ára azonban 10 korona lesz.)

Datum Quinque-Ecclesiis, die 4-a Decembris a. 1909.

† Julius, m. p.
episcopus.

1909.

XVII.

4648

1909

PIUS PP. X. — Ad perpetuam rei memoriam. — Dilectus filius, Maria Eduardus Mott, sacerdos congregationis Missionis, atque alter a moderatore generali associationis sacerdotalis Reparationis, retulit ad Nos, inter sodales frugiferae hujus associationis non paucos reperiri, qui, ut reparationem tam gravibus pro Ecclesia Dei temporibus maxime necessariam curent, semetipsos immolandos Deo, quasi piaculares hostias offerant. Hoc quidem summum christianae pietatis officium debita laude dignum Nobis visum est, in exhortatione enim, quam pro catholico clero, die IV. Augusti mensis, anno superiore edidimus, declarare non dubitavimus, „haud paucas esse generosioris virtutis animas, quae, ob eandem „reparationis“ causam, sese victimas Deo votivas non intermissa contentione exhiberent,“ atque hoc quidem jucundum Nobis accidere. Verum, ut hae voluntariae hostiae (quae, ut mos est in associatione memorata, ceteris sodalibus ignotae, soli Deo cognitae sunt) in ardua, quam ingressae sunt, via alacrius pergere studeant, enixas Nobis suprarecensitus sacerdos generalis subdirector preces humiliter adhibuit, ut sodales, qui tantum opus susceperint, indulgentiarum praesidio munire, apostolica benignitate, velimus. Nos autem, precibus his, quantum in Domino possumus, annuere volentes, presbyteris sodalibus associationis sacerdotalis Reparationis, nunc et in posterum ubique terrarum exsistentibus, qui sese Deo, uti supra diximus, victimas piaculares exhibeant, quo per annum die, vere poenitentes et confessi ac sacra communione refecti, ac sui in victimas oblationem renovantes, quinque crucifixi Domini vulnera devote osculaverint, plenariam semel quovis mense per unumquemque lucranda omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem, quam etiam animabus christifidelium in Purgatorio detentis per modum suffragii applicare possint, misericorditer in Domino concedimus ac largimur. Contrariis non obstantibus quibuscumque. Praesentibus perpetuo

Conceditur indulgentia presbyteris sodalibus Reparationis sacerdotalis sui oblationem in victimas renovantibus. — Litterae Apostolicae 19. Julii 1909.

valituris. Volumus autem ut praesentium litterarum transumptis seu exemplis, etiam impressis, manu alicujus notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae vel ostensae. Datum Romae apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die IX. Julii MCMIX. Pontificatus Nostri anno sexto. (L. † S.) R. CARD. MERRY DEL. VAL, *a secretis Status*.

4649

1909

De Clericis
in Americam
profecturis.

In litteris circularibus IV. anni 1904 Nr. 861 publicatum est decretum S. Congregationis Concilii „*De Clericis in Americam et ad insulas Philippinas profecturis*“, die 14 Nov. a 1903 editum.

Quum tamen hoc S. Sedis Apostolicae decretum a sacerdotibus non adamussim observari etiam novissime saepe contigerit: Beatissimus Pater idem decretum denuo vulgari praecepit, per sequens S. Congregationis Concilii mandatum:

„Ne quae salubriter in Domino constituta iam fuerunt, annorum decursu memoria excidant, maxime cum, etiam in praesens, haud raro contingat, quod sacerdotes non pauci absque S. H. C. Concilii venia, ex Italia praesertim, in Americam se conferant, Ssmus Dnus Noster Pius P. P. X. decretum quod inscribitur: *De Clericis in Americam et ad insulas Philippinas profecturis*, ab eadem S. H. C. die 14 Novembris anno 1903 editum vulgari iterum mandavit. — Datum Romae, ex aedibus sacrae Congregationis Concilii, die 7 Septembris 1909. — L. † S. Iulius Grazioli, Subsecretarius.“

4650

1909

Benedictio
officinae
librariae et
machinae
typographi-
cae. — S.
Congr.
Rituum 4.
Maji 1909.

URBIS ET ORBIS. — *Sacerdos, stans ad valvas, dicit:*

Actiones nostras, quaesumus, Domine, aspirando praeveni, et adiuvando proseguere, ut cuncta nostra oratio et operatio a te semper incipiat, et per te coepta finiatur. Per Christum Dominum nostrum.

R. Amen.

Ingrediens, dicit:

Pax huic domui, et omnibus habitantibus in ea.

Deinde inchoata antiphona Asperges me etc. varias officinae partes aqua benedicta aspergit, usquedum perveniat ad aulam principalem ejusdem, ubi sistit et dicit:

Ÿ. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

R. Qui fecit coelum et terram.
V. Dominus vobiscum.
R. Et cum spiritu tuo.

OREMUS.

Domine Jesu Christe, qui dixisti discipulis tuis: In quamcumque domum intraveritis, salutate eam, dicentes: Pax huic domui: veniat, quaesumus, pax illa super hanc domum et officinam ad libros imprimendos (evulgandos) praeparatam, et super omnes degentes in ea; et cunctos, Domine, in ea laborantes ab omni calamitate animae et corporis eripere et liberare digneris; reple scriptores, rectores et operarios spiritu scientiae consilii et fortitudinis, et adimple eos spiritu timoris tui, ut mandata Ecclesiae fideliter custodientes, tibi digne et proximo suo salutariter valeant inservire. Bene†dic ergo, bone Jesu, qui es via, veritas et vita, hunc locum, et praesta, ut omnes illum inhabitantes, intercedente gloriosa et immaculata Virgine matre tua Maria, ad immarcescibilem gloriae coronam feliciter perveniant. Qui vivis et regnas Deus per omnia saecula saeculorum. R. Amen.

Deinde benedicit instrumenta et machinas dicens;

OREMUS.

Domine Deus, unice fons scientiarum, qui hominum ingenium ita illuminare dignatus es, ut nova artificiosa instrumenta invenirent ad paginas typis scribendas; bene†dic, quaesumus, has machinas (hanc machinam), ut per libros ad utilitatem nostram prodeuntes nihil aliud te opitulante discamus, praeter scientiam tuam, quae vere ducit ad vitam. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

Postea aqua benedicta instrumenta et machinas aspergit. Finita aspersione, dicit:

V. Dominus vobiscum.
R. Et cum spiritu tuo.

OREMUS.

Exaudi nos Domine sancte, Pater omnipotens, aeterne Deus, et mittere digneris sanctum Angelum tuum de coelis, qui custodiat, foveat, protegat, visitet atque defendat omnes in hac domo habitantes. Per Christum Dominum nostrum.

R. Amen.

Si benedicenda sit tantum officina libraria, omittitur secunda Oratio cum aspersione pro instrumentis et machinis. Quando autem benedicenda sint solummodo instrumenta vel machinae, praemissis versiculis: Adjutorium

nostrum *ect. et Dominus vobiscum etc., adhibetur tantum secunda Oratio cum aspersione.*

DECRETUM.

Sodalitas, cui nomen *Unione Tipografico-Cattolica Libreria* et finis est progressus sive incrementum curare, tum morale tum ipsius artis atque industriae typographicae et librariae, una cum religionis studio et fraterna sodalium communione mutuaque ope praestanda, sapienter aequè rata est, Deum ac Dominum Jesum Officinae libris edendis aut venditandis propitium reddere atque invocare. Ita enim fiet, ut ejusmodi ars atque industria civili Societati in remedium cedat, ac tutamem contra omnigena errorum et inimicorum jacula: ita fiet ut spiritu scientiae, sapientiae ac timoris Domini repleantur Officinae tum praesides et rectores, tum operarii; ne quidquam edendum in perniciem ac malum vertat, sed ad salutem humani generis atque utilitatem conferat. Itaque ad supernum auxilium sibi praecipue comparandum, eadem sodalitas de officinae librariae et machinamenti typographici Benedictione proprias aptasque ritui formulas adhibendas, ac postea Rituali Romano inserendas, Sacrorum Rituum Congregationis examini, atque Apostolicae Sedis supremae sanctioni humillime subjecit.

Quare, ad juris tramitem, quum Emus et Rmus Dnus Cardinalis Sebastianus Martinelli eidem sacro Coetui Praefectus et Relator, in ordinariis comitiis subsignata die ad Vaticanum habitis, ejusmodi Benedictionis ritusque formulas proposuerit, Emi et Rmi Patres sacris tuendis ritibus praepositi, re diligenter perpensa, rescribendum censuerunt: *Pro gratia*, die 4. Maii 1909.

Demum, revisione rite peracta, hisce omnibus sanctissimo Domino nostro Pio Papae X. ab infrascripto eodem Cardinali Praefecto relatis; Sanctitas Sua sententiam ipsius sacri Consilii ratam habuit, et ritum ac formulam Benedictionis officinae librariae et machinae typographicae, prouti huic praejacet decreto, approbavit, ac Rituali Romano inseri jussit. Die 12. iisdem mense et anno (L. † S.) FR. S. CARD. MARTINELLI, *Praefectus*. PHILIPPUS CAN. DI FAVA, *Substitutus*.

4651

1909

Personalia.

Carolus Prikler notarius districtus Völgység constitutus est vice-archidiaconus eiusdem districtus,

Ludovico Razgha parochus Zombaënsi in districtu Völgység,

Aloysio Rausz parochus Czikóënsi in districtu Bonyhád,

Emmanueli Warga parocho Páriensi in districtu Értény munus notarii commissum est.

Joannes Palócz resignavit ex causis canonicis beneficium parochiale Püspökszenterzsébet atque nominatus est administrator parochiae Rácztöttös.

Franciscus Proksch parochus in Rácztöttös translatus est in qualitate eadem ad Püspökszenterzsébet.

4652

1909

Universa materia examinum prosynodaliū, prout cuncti norunt, tam extensa gravisque existit, ut impensum eiusdem studium non modo laborem iugem et serium, sed etiam longiora temporis spatia alienis curis — prout possibile — absoluta revera postulet.

Examina
prosynodalia.

Cum igitur in variis pensis, quae in vita pastoralī cuicunque sacerdoti in dies accrescunt, dicta requisita ad parandam tantam materiam saepe deficient, haud raro evenit, ut examen longe differatur, et si fiat, successu debito carere noscatur.

Hinc iustae quaerelae ex utraque parte oriuntur.

Nos igitur omnibus, quae ad rem faciunt, serio perpensis, unanimi examinatorum consilio freti, decernendum perspeximus, imo hisce decernimus, ut omnes sacerdotes dioecesis nostrae examen prosynodale subire cupientes universam materiam examinis prosynodalis in duas partes dividere possint, ut scilicet prima vice de universa dogmatica, proxima autem de reliqua materia — vel si placuerit vice versa — tentamen subeant.

Cuilibet tamen integrum manebit — prouti hucusque — examen de tota materia simul perficere. Omnes vero usque 15-am Septembris praevis mentem suam — quomodo examen subire cupiant — Ordinariatui aperire in scriptis tenentur.

Cum autem hucusque saepe acciderit nonnullos examen prosynodale per decem et plures annos — magno sane studiorum damno — procrastinasse, hisce ordinamus, renovantes decretum synodi dioec. (tit. V. §. 4.), ut quilibet sacerdos nostrae dioecesis ad examen prosynodale obligatus sexto saltem a sua ordinatione anno se ad dicta examina inomisse sistat, et qui sexto inceperit, septimo terminet. Cetera praeter haec Synodi decreta tum quoad examen, tum quoad eiusdem tempus et valorem firma atque rata permanere hisce declaramus.

4653

1909

Relationes statuto Synodi dioecesanāe praescriptae atque in litteris Nostris Circularibus I. a. 1907. inculcatae nondum ab omnibus ARDD.

Relationes
VADiacono-

rum requiruntur. VADiaconis ad Nos promatae sunt, quapropter restantes praesentibus peramanter requirimus, ut officio suo quanto ocyus respondeant.

4654

1909

A hitoktatás
nyelve nem
magyar ajku
gyermek
között.

Felmerült eseteknél fogva előállott a kérdés, hogy nem magyarajku hitközségekben, ahol különben az iskolák tanítási nyelve a magyar, a hit- és erkölcsstan tanítása milyen nyelven történjék? E fontos kérdést minden oldalról meghányva, a beérkezett vélemények és álláspontok figyelembevételével, miheztartás céljából értesitem a tiszt. lelkészkedő papságot, miszerint a kizárólagos magyarnyelvű hittanítást csak ott szorgalmazom, ahol ez a feltétlenül elérendő eredmény rovására nem esik; ellenben ott, ahol fenforogna a veszély, hogy a gyermekek a hiányos magyarnyelvi ismeret folytán a feltétlenül szükséges valláserkölcsei oktatást magukévé nem tehetnék, illetőleg a hitoktatónak azt kellene tapasztalnia, hogy tanítványai a mindenki számára szükséges hitigazságokat nemcsak át nem értik, de még helyesen megtanulni sem tudják, ott tekintet nélkül az osztályokra, mindenütt az anyanyelven kell a hit- és erkölcsstant és a bibliai történeteket tanítani. Az illetékes plébános urak hatásköréhez tartozik annak eldöntése, hogy a hittan milyen nyelven taníttassék s e szempontból a plébános urakat csak arra kötelezem, hogy hittani, évi iskolai jelentéseikben említsék meg, szükség esetén röviden indokolják, hogy a hittant milyen nyelven tanítják. Azt azonban kívánatosnak s a jövőre nézve kitűzendő célnak tekintem, hogy az iskola annyira magyarosítson s a községben a magyarnyelvet annyira terjessze, hogy fokozatosan előbb a felsőbb s később az alsóbb osztályokban is lassankint a magyar nyelvű hit- és erkölcsstan tanítására lehessen áttérni, amint ezt már több helyen örömmel láttam és tapasztaltam.

4655

1909

A hazai
tanítószáz
„Apponyi” és
„Tóth J.”
alapítványai.

Veszprémben Göndör Ferenc kir. s. tanfelügyelő elnöklete alatt lelkes tanítókból és tanügybarátokból bizottság alakult, mely lelkesült felhívásban fordul Magyarország összes néptanítóihoz és tanügybaráitaihoz, hogy támogatásukkal tegyék lehetővé, miszerint a magyar néptanítószáz nevében gróf Apponyi Albert vallás- és közokt. miniszter és Tóth János államtitkár urak nevére egy-egy alapítványt tehessen ama hálának és tiszteletnek kifejezésére, mellyel a hazai tanítószáz az ügyeiben tanúsított jóindulat s az érdekükben kifejtett munkásság miatt nevezettek iránt viseltetik.

Az alapítványok kamatai a tanítás terén kiváló néptanítók, illetve özvegyeik és családjaik jutalmazására és segélyezésére szolgálnának.

A kitűzött cél mindenestre megérdemli, hogy a tanítóság és a tanügy barátai a bizottságot jóindulatu támogatásban részesítsék, miért is a nemes ügyet szívesen ajánlom az érdekeltek figyelmébe.

Az adományok pontos névvel, a jelleg, község és megye kiírásával Nagy Lajos igazgató tanító címére küldendők. A gyűjtést 1909. december hó végével lezárják.

4656

1909

A vallás- és közoktatásügyi nmélt. m. kir. minisztérium által kibocsátott alábbi pályázati hirdetményt szíves tudomásvétel céljából közlöm a tiszt. eh. papsággal: 134098/1909. V. M. számhoz. Pályázati hirdetmény. A budapesti kir. magyar tudományegyetem hittudomány karán az ószövetségi szentirástan és héber nyelv rendes tanszéke megüresedvén, betöltésére ezennel pályázat hirdettetik.

Pályázat
egyetemi tan-
székre.

E tanszékkal egybe van kötve: 6000 korona évi fizetés, további szolgálat után ötödévenként 800 koronával emelkedő legfeljebb 4000 korona korpótlék, nemkülönben 2000, a harmadik ötödéves korpótlék-esedékességénél 2500 koronára emelkedő lakáspénz, végül az 1904. évi l. t.-c. alapján járó 400 korona személyi pótlék.

A pályázó katolikus egyházi rendbeli férfiak korát, végzett tanulmányait, megfelelő theologiai képzettségét, irodalmi munkálkodását és eddigi működését igazoló okiratokkal s az illetékes egyházi hatóság elbocsátó levelével felszerelt folyamodványok a magyar királyi vallás- és közoktatásügyi miniszterhez címezve 1909. december 31-ig a budapesti tudományegyetem hittudományi karának dékáni hivatalánál nyújtandók be.

Budapest, 1909. november hó 8.

4657

1909

A magyarországi latin és görög szertartású róm. kath. tanítók segély- alapja középponti bizottságának 1909. évi aug. 28-án tartott XXIV. disz- közgyűlésén a következő egyházmegyei tanítók részére 40—40 K. segély- állapotot meg:

Orsz. kath.
tanítói segély-
alapról ré-
szesült eh. tanítók.

*Baumann Jánosné Gyulaj, Fülöp Antal Mánfa, Glatt Ferenc Magyar-
szék, Kary Zoltán Szellő, Saághy Ferenc Gyűd, Trapp Bálint Köblény,
Wagner György Pécs.*

Miről oly felhívással értesitem az illető t. plébános, iskolaigazgató urakat, hogy fentnevezetteknek haladéktalanul adják tudomására, miszerint

a megszavazott segélyt az *év végéig* a középponti bizottság elnökségéhez benyújtandó nyugtára vehetik fel.

Fentnevezett alapból *ösztöndiját* az egyházmegyéből *Kardos Gyula* tanítóképzőint. növendék nyert.

4658

1909

Iskolai
ingatlanok
szerződés-
szerű haszon-
élvezeti
jogának
épsége.

Ujabban nem ritka eset, hogy a régebbi *telekkönyvek hiányos bejegyzései* és az ezekből egyoldalulag levont következtetések a *hitvallásos iskolák* ingatlan vagyonának tulajdon- esetleg használati joga körül támasztott kérdésekben az iskolák hitvallásos jellegének fentartását komolyan veszélyeztetik, holott maga a telekkönyvi bejegyzés, eltekintve a bejegyzés esetleges téves voltától, nem föltétlenül perdöntő körülmény. Sőt maga a jogos telekkönyvi tulajdon sem nyújt a birtokosnak oly jogokat, melyek az okmányszerűleg biztosított haszonélvezetnek egyoldalú megszüntetésére törvényes alapot kölcsönöznének. Bővebb tájékozás és tanulság szempontjából közlöm a kir. bíróságoknak egy ilyen természetű ügyben hozott fokozatos ítéleteit.

16883. polg. 1908. sz.

Ő FELSÉGE A KIRÁLY NEVÉBEN!

A temesvári királyi törvényszék dr. Hemmen János, ujaradi lakós, ügyvéd által képviselt Keresztes temesmegyei politikai község felperesnek, dr. Frecót Menyhért, temesvári lakós, ügyvéd által képviselt keresztesi róm. kath. hitközség alperes ellen, az 1906. évi április hó 13-án 8521. szám a. keresettel ingatlanok birtoka és járulékai iránti rendes perében a mai alólírt napon és helyen tartott nyilvános polgári tanácsülésében következőleg

ítélt:

A kir. törvényszék kötelezi az alperest, hogy a keresztesi 43. sz. tjkvben A. I. 1. sor- és (97—98) hr. sz. a., továbbá a keresztesi 140. sz. tjkvben A. I. 1. sor- és 150. hr. sz. ingatlanokat 15 nap alatt végrehajtás terhével felperesnek a birtokába bocsátva s a kereset megindítása vagyis 1906 évi április hó 13-ától évenként 800 korona elvont hasznót és 250 perköltséget megfizessen.

A perbeli képviselők munkadíját és kiadását saját feleikkel szemben, és pedig felperesi ügyvédét 250 koronában, alperesi ügyvédét 200 koronában megállapítja.

Indokok:

Felperes azon az alapon kéri alperest a keresztesi 43. és 140. sz. tjkvben felvett ingatlanok birtokának az átadására s a kereset megindításától számítandólag az elvont évi 800 korona haszonnak a megfizetésére kötelezni, mivel a keresztesi 43. sz. tjkvben A. I. 1. sor- és (97—98.) hr. sz. a. felvett 53. sz. ház és belsőség és a keresztesi 140. sz. tjkvben felvett 83. sz. ház és belsőség az A. és B. alatt csatolt telekkönyvi kivonatok igazolása szerint az ő telekkönyvi tulajdonát képezi s alperes azokat jogcim nélkül tartja birtokban.

Alperes a kereset elutasítását kéri, mivel a keresztesi 43. sz. tjkvben felvett ingatlan a telekkönyvi kivonat igazolása szerint az ő tulajdonát képezi a keresztesi 140. sz. tjkvben felvett ingatlanra pedig alperes kívánsága folytán épült a róm. kath. népiskola s annak fentartásáról a ./. alatti szerződés szerint felperes köteles gondoskodni, ennél fogva birtoklása jogos lévén az alaptalan kereset elutasítását kéri.

A keresethez A. és B. alatt csatolt telekkönyvi kivonatok nem hagynak fenn kétséget aziránt, hogy úgy a keresztesi 43., valamint a keresztesi 140. sz. tjkvben felvett 53. és 83. összeírási sz. házak felperesnek a korlátlan telekkönyvi tulajdonát képezik s így mint telekkönyvi tulajdonost azok birtoka törvény szerint őt illetik, mert, hogy alperes a per tárgyát képező ingatlanokat nem tulajdonosként birta és használta, kiderül az alperes részéről is beismert ama tényből, hogy a régi időben átengedett ingatlan a telekkönyvek készítésekor felperes tulajdonaként helyszíneltetett s hogy az 1874. évben megszerzett másik ingatlant a XVI. pertári szám alatti iratoknál elfekvő szerződés szerint is felperes a maga részére vásárolta meg s végül, hogy az épületek fentartásáról, azok után az adó fizetéséről is felperes gondoskodik.

Ezekkel szemben az alperes mi bizonyítékot sem szolgáltatott arra nézve, hogy felperes az ingatlanokat neki tulajdonul átengedte volna, de az 1811. évben kötött szerződés is kizárja azt, hogy alperes a használatul átengedett ingatlant tulajdonként megszerezte legyen, mert e szerződésben felperes csak a már fennálló vagy felállítandó iskolaépületeknek jókarban tartására, iskolaeszközök, tanítófizetés szolgáltatására kötelezte magát, s mintha alperes tulajdont szerzett volna, a XVII. pertári szám alatt elfekvő levelek szerint 1869. évi szeptember hó 12-én a szerzett róm. kath. iskola tulajdonát a politikai község által elkoboztatni nem engedi, mindezekből kétségtelen, hogy alperes csak használatul kapta a peres ingatlanokat, s azok használatát felperes alperesnek a XVI. alatti iratoknál elfekvő közgyü-

lési határozat szerint felmondotta, ennél fogva alperest az ingatlan birtokának átadására kötelezni kellett.

De kötelezendő volt alperes az elvont hasznok megfizetésére is, mivel a XVI. alatti iratok szerint felperes a peres ingatlant neki még 1903. évben felmondotta s mert a kereset megindításától rosszhiszemű birtokosnak tekintendő.

A perköltség és ügyvédi díja iránt tett ítéleti rendelkezés a perrendtartás 251. és 252. §-ai által indokoltatik.

Temesvárott a kir. törvényszéknél 1908. évi augusztus hó 14-én.

Gerdanovics, elnök.

Kleemann, jegyző.

3175. szám.

1908. P.

Ő FELSÉGE A KIRÁLY NEVÉBEN !

A temesvári kir. ítélőtábla

dr. Hemmen János ügyvéd által képviselt Keresztes község felperesnek, dr. Frecót Menyhért ügyvéd által képviselt keresztesi róm. kath. hitközség alperes ellen ingatlan birtokra és jár. iránt a temesvári kir. törvényszék előtt folyamatba tett és az 1908. évi augusztus hó 14-ik napján 16.8883. sz. alatt hozott ítélettel befejezett rendes perét, alperesnek 1908. évi szeptember hó 9-ik napján 25899. sz. a. beadott felebbezése folytán az 1909. évi március hó 8-ik napján tartott nyilvános ülésében vizsgálat alá vevén, következő

ítéletet hozott:

Az elsőbíróságnak ítéletét megváltoztatja, felperest keresetével elutasítja, és a perköltséget peres felek között kölcsönösen megszünteti;

egyszersmind dr. Frecót Menyhért ügyvéd felebbezési munkadíját és kiadását a saját megbízója irányában 49 K 30 fillérben állapítja meg.

I n d o k o k :

Felperes község az ellenirathoz 2% alatt csatolt és tartalmára nézve nem kifogásolt Contract című szerződés tanúsága szerint alperes irányában a meglevő és a még építendő iskolaépületek jókarban tartása iránt kötelezettséget vállalt és arra nézve a peres felek között eltérés nincsen, hogy eme szerződés létrejötte után épült kereseti ingatlanok az alperesi hitközség iskolai céljaira szolgáltak; ama két esztendő kivételével, amidőn a keresztesi

42. sz. telekjegyzőkönyvben felvett 53. sz. ház és beltelek községi iskolai célokra használtatott.

Minthogy pedig a felhívott szerződéssel alperes irányában a hitközségi iskola fenntartásához szükséges szolgáltatások teljesítése is vállaltatott, és ezek között elsősorban a tanítás célját szolgáló helyiségek értendők:

nyilvánvaló, mikép a felperes fenebbi szerződésbeli kötelezettségét képezte a szükséges iskolahelyiségek szolgáltatása, mit bizonyít az is, hogy a felperes a 3% alatti egyházlátogatási jegyzőkönyv tartalma szerint 1832. évben az akkor szükséges iskolaépületet megépítette, és később 1875. évben az alperesi hitközség felszólítására a másik épületet is.

Ilyen körülmények között figyelemmel arra, hogy nem is állítottott, miszerint felperes a kereseti ingatlanok helyett az alperesnek a tanítás céljaira megfelelő más helyiséget rendelkezésére bocsátott volna, az önként vállalt kötelezettségével szemben egyedül telekkönyvi tulajdona — alapján az ingatlanok birtokát alperestől, kinek a saját kötelezettségéből folyóan bocsátotta azokat rendelkezésre, — nem követelheti;

minélfogva az elsőbíróság ítéletének megváltoztatásával, felperest keresetével el kellett utasítani.

A perköltség azért szüntettetett meg, mert a telekkönyvi tulajdonára támaszkodó felperes az 1898: XXXVIII. t.-a. 25. §-a rendelkezéséből merített igényeire nézve jóhiszemben indította meg a keresetet.

Temesvár, 1909. évi március hó 8-án.

Dr. Laszy József s. k., elnök.

Dr. Jurka János s. k. előadó.

2337. szám.

1909. P.

Ő FELSÉGE A KIRÁLY NEVÉBEN

a m. kir. Curia

dr. Hemmen János ügyvéd által képviselt Keresztes község felperesnek, dr. Frecót Menyhért ügyvéd által képviselt keresztesi róm. kath. hitközség alperes ellen ingatlanok birtoka s jár. iránt, a temesvári kir. törvényszék előtt folyamatba tett s ugyanott az 1908. évi augusztus hó 14-ik napján 16.883. sz. a. kelt ítélettel elintézett, és az alperesnek felebbezésére a temesvári kir. ítélőtábla által 1909. évi március hó 8. napján 3175. sz. a. kelt ítélettel megvizsgált rendes perét a felperesnek felebbezése folytán 1909.

évi szeptember hó 15. napján tartott nyilvános ülésében vizsgálat alá vevén, következő

í t é l e t e t h o z o t t :

A kir. Curia a másodbiróság ítéletét helybenhagyja s a felperesi ügyvéd felebbezési munkadíját a készkiadáson felül ügyfelével szemben 30 koronában megállapítja.

I n d o k o k :

A felperes az ellenirathoz 2.) alatt másolatban csatolt, valódiságára nézve nem kifogásolt, 1811. évi junius hó 21-én kelt szerződés értelmében arra kötelezte magát, hogy a kath. iskola céljaira szolgáló vagy e célból a jövőben létesítendő iskolaépületet mindenkor jó karban fentartja, az pedig nem vitás a peres felek között, hogy a Keresztes község területén eredetileg létezett, egy tanteremből s a tanító lakásához szükséges helyiségekből álló iskola a keresztesi 43. számú telekjegyzőkönyvben A. I. 1. sorsz. (97—98.) hrsz. 53. összeíró szám alatt felvett házban volt elhelyezve s hogy az 1875/1876. iskolai év kezdetén az akkori csanádmegyei püspök részéről adományozott pénzbeli segélynek is felhasználásával létesített második iskolai tanterem a keresztesi 140. sz. telekjegyzőkönyvben A. I. 1. sorsz. 150/a hrsz. alatt felvett 83. összeírási számú házas belsőségen állíttatott fel. Megállapítható a 3. a. csatolt egyházlátogatási jegyzőkönyvi kivonat adataiból s a tanuként kihallgatott Klotzbir János, Tiffert Jakab és Schwarz Lajos egyező vallomásából az is, hogy Keresztes községben annak alapítása óta — az 1869/1872. évek kivételével állandóan és kizárólag róm. kath. hitfelekezeti jelleggel bíró iskola állott fenn és így nem lehet kétséges az, hogy a felperes a fennebb megjelölt szerződés szerint elvállalt kötelezettségének teljesítésekép a keresztesi róm. kath. egyházközségnek hitfelekezeti iskola fentartása céljából engedte át. Minthogy pedig a felperes az ily rendeltetés céljából a használat időtartamának meghatározása illetve a visszavonás kikötése nélkül, szerződéses kötelezettség alapján átengedett ingatlanokat az alperestől mindaddig, amíg az a kérdéses ingatlanokat rendeltetésüknek megfelelően, vagyis a róm. kath. hitfelekezeti iskola céljaira használja, egyoldaluan vissza nem vonhatja és így ha bizonyítottnak volna is tekinthető, hogy a kérdéses ingatlanok az ő tulajdonát képezik, ez a körülmény magában véve nem szolgálhatna jogos alapul arra, hogy a felperes a kérdéses ingatlanok visszabocsátását követelhesse; minthogy továbbá a felperes fennebbiek szerint szerződésileg elvállalt kötelezettségével és azzal a körülménnyel szemben, hogy a keresztesi 140. sz. telekjegyzőkönyvben felvett ingatlant az 1868. évi XXXVIII. t.-cikk hatályba lépte utáni időben

engedte át az alperesnek, e törvény 25. §-a második bekezdésében foglaltakra sikeresen nem hivatkozhatik: ezeknél fogva a másodbiroság őt keresetével helyesen utasította el.

A perköltség kölcsönös megszüntetése az egyedül felelőző pervesztés felperesre nézve nem sérelmes.

Kelt Budapesten. 1909. évi szeptember hó 15-ik napján.

Bernáth Géza s. k.

Kolos Jenő s. k., előadó.

4659

1909

Gróf Berényi János „Egyházi Felszerelési Vállalatát“ Budapest IV., Gróf Berényi János egyházi felszerelési vállalatának ajánlása.
Ferenc József rakpart 16., melyet szétküldött üzleti körleveleiből bizonyára ismer már, t. egyházmegyei papságom figyelmébe szívesen ajánlom.

4660

1909

Dr. Geisz Antal csanádegyházmegyei áldozár „Egyházi Közigazgatás“ Dr. Geisz Antal: „Egyházi Közigazgatás.“
cimmal legutóbb egy terjedelmes, s a lelkipásztoroknak nemcsak hasznos, hanem szinte nélkülözhetetlen kézikönyvet adott ki, mely az egyházi közigazgatás gyakorlati, helyes ügykezelésére a lelkipásztoroknak minden irányban megfelelő utbaigazítással szolgál.

A nagy nyolcadrétű iveken 1054 oldalra terjedő hatalmas munkának első nagyobb fele szorosán vett egyházi ügyekkel foglalkozik s ebben az egyházi határozatok mindenütt ki vannak egészítve a vonatkozó világi rendeletekkel. A második fele kiválóan államjogi tartalmu.

A mű célja tehát az, hogy a papságnak olyan könyve legyen, mely míg az összes egyházi közigazgatási ügyek elintézésében vezérfonalul szolgál, egyuttal a világi jogban is tájékozza. S hogy a szerző kitűzött célját valóban el is érte, bizonyítja többek között a könyv egyik világi tudós bírálójának ama megjegyzése, mely szerint e kitűnő munka „minden egyházi és világi jog foglalhatja, mit a lelkésznek tudni kell.“ A könyv sokkal többet nyújt tehát, mint a mennyit címe sejtetni enged, mert csak első fele foglalkozik egyházi jogokkal, a második fele az iskolaügyekre, az állami, közigazgatási ügyekre, egyesületi és társulati, adó- és illeték és magánjogi ügyekre vonatkozó jogszabályok ismertetését tartalmazza.

A kiváló munkát tehát, melynek egyetlen lekipásztor asztaláról sem szabadna hiányozni, nemcsak ajánlom a tiszt. egyházmegyei papság figyelmébe, hanem azt is megengedem, hogy a szegényebb javadalmazásuak ezt a praktikus és valóban hézagpótló művet a templom pénztára terhére szerezhessék be.

A könyv ára diszes vászonkötésben 16 korona, megrendelhető a szerzőnél Temesvár-belvárosban.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 12-a Decembris a. 1909.

† Julius, m. p.
episcopus.

PEL

1909.

XVIII.

4661

1909

Szabályzat

a szorgalmi időnek és évközi szüneteknek egységes rendezése tárgyában a pécsi egyházmegyei hatóság alá tartozó rk. iskolákban.

Az 1868. évi XXXVIII. t.-c. 54. §-a elvileg kimondja, hogy a „szorgalomidő faluhelyen éven át legalább 8, városban legalább 9 hónap legyen,“ a nagym. vallás- és közoktatásügyi miniszterium 1875. szeptember 2-án kiadott utasítása, mely a hitvallásos iskolák akkori berendezéséhez szintén zsinórmértékül szolgált, megállapítja az iskolai szüneteket. Ezeken kívül különféle egyházhatósági rendelkezések és helyi érdekű figyelembe vett szokások alapján megállapodott a tanévnek, mint szorgalomidőnek tartama, valamint a bevett iskolai szünetek ideje is. A népoktatási törvény négy évtizedes élete alatt azonban iskoláink rendkívüli fejlődésen mentek keresztül, valamint a kulturális és gazdasági igények is lényegesen megváltoztatták a 40 év előtt gyakorlatba vitt elvek érvényesülésének módjait. Legelőször is felemelkedtek a tanítási igények úgy, hogy 8 hónapos tanév alatt a nagym. vallás- és közoktatásügyi miniszterium által kiadott s az ennek figyelembevételével készült katolikus tantervek ma már tekintettel az iskolák benépesítésére is, keresztül nem vihetők. Itt figyelembe kell venni, hogy a 10 hónapos tanidő mellett is csupán 200—210 munkanap van, mert vasárnapok, ünnepnapok, heti szünetek s egyéb kisebb szünetek alakjában 150—160 nap alatt nem történik tanítás, holott e számokba még a karácsonyi, husvéti és az esetleg előforduló szüreti szünnapokat belé sem számítottam, amik pedig a 210

napos munkaidő rovására esnek. A szünetekre nézve pedig éppen egyházmegyém területén az a tapasztalás merült fel, hogy vannak teljesen indokolatlan hosszú szünetek, pl. két heti szüreti szünet, más őszi munkálatok alkalmával kiadott szünetek, farsangi és „Fresskirchwei“-féle szünetek stb., amelyek a legnagyobb összevisszaságban adatnak a különféle szokásu, gazdasági állapotu és fekvésű községekben anélkül, hogy ezek valamikor a hatóságok részéről engedélyeztettek volna, avagy a nevelés- és oktatás-ügy érdeke azokat szükségessé tenné. Ezekből első pillanatra láthatni, hogy a szorgalomidő és a szünnapok egységes alapon való rendezésének ideje elérkezett. Már a népoktatási törvénynek a tankötelezettségről szóló 1. §-a is arra utal, hogy a tanév teljes rendezése megfelelő beiratásokkal és szigorú ellenőrzéssel hatóságilag hajtassék végre, miért is a fentiek figyelembevételével a tanévet és szünnapokat a következőkben állapítom meg, illetőleg ezekre vonatkozólag szigorú miheztartás végett következőket rendelem:

1. Tanév alatt mindenkor a szeptember 1-től június hó 29-ig tartó 10 hónapnyi idő értendő s ezen általános elvi rendelkezés alól sem a falusi, sem a városi iskolák nem képeznek kivételt. Az iskolai beiratkozásoknak falun vagy városon egyformán mindenkor szeptember első napjaiban kell megtörténni, és pedig akként, hogy a tanítás legkésőbb szeptember hó 15-ig megkezdhető legyen. Az évváró vizsgálatoknak idejét mindenütt csak június hó 15-e utáni időre lehet kitűzni.

2. Egyházmegyém területén a tanév kivétel nélkül minden iskolában szabályszerű beiratással veszi kezdetét. A beiratás a szülő vagy gyám és a beirandó növendék jelenlétében az iskolaigazgató által megállapított napon és helyen szabályszerű beiratási napló felhasználásával, a község által meg-ejtett összeírási lajstrom adatainak figyelembevételével legfőlebb három napi idő alatt történik. A beiratás eredményéről az egyházmegyei főtanfelügyelő által kiadandó kimutatási lapon legkésőbb szeptember hó 30-ig az egyházmegyei főtanfelügyelőnek az iskolaigazgató az esperesi hivatal útján jelentést tesz. Ott, hol tantestületek vannak, e jelentés a tantestület szeptember havi jegyzőkönyvéhez csatolható, de önállóan is beküldhető. Tekintettel jelen intézkedésem új mivoltára célszerűnek mutatkozik, hogy a nagy szünidő utolsó két hetében e rendelkezésemet a szószékről a népnek mindenütt kihirdessék és kellőképen megmagyarázzák.

3. Az iskolaszékeknek a népoktatási törvény 53. §-ában biztosított ama jogának gyakorlására nézve, hogy a földmiveléssel foglalkozó községekben a szünidőn kívül még a 10 évesnél idősebb gyermekeknek két hónapi szabadságot engedélyezhessenek, ezennel rendelem, hogy azt az iskolaszékek mindenkor csak az egyházmegyei főtanfelügyelő engedélye alapján gyako-

rolhatják, miért is ha ilyen épen nem várt esetek merülnek fel, az iskolaszék tartozik e tárgyban megtartott iskolaszéki ülésen kellő indokolással határozatot hozni s a 15 napi fellebbezési idő betartásával a jegyzőkönyvet felülvizsgálás és jóváhagyás céljából az egyházmegyei főtanfelügyelő elé terjeszteni. Óhajtandó azonban, hogy a közművelődés és az ismeretek minél intenzivebb terjesztése érdekében az iskolaszékek e jogukkal minél kevesebb alkalommal éljenek, mert kívánatos, hogy az ismeretterjesztést s a gyermekek nevelését és oktatását minél tökéletesebben foganatosítsák. Egyházmegyei főtanfelügyelői engedély nélkül a gyermekeket az 53. §. alapján szabadságotolni semmi körülmények között sem szabad s amíg az engedély meg nem érkezik, az 1868. évi XXXVIII. t.-c. 1. §-a egész terjedelmében érintetlenül marad.

4. A szorgalomidő alatt a törvényen alapuló jelen rendeletem alapján kisebb és nagyobb szünetek engedélyezhetők, de itt hangsúlyozom, hogy sem a helyi szokások, sem bevett gyakorlat, sem semmi más indok a szünetek engedélyezésének jogalapjául nem szolgálhat s egyházmegyéim területén szünetet adni csak e rendeletem szigorú szemelőtt tartásával lehet.

A) Kisebb szünetek:

a) A hétnek két fél napja (pl. szerda és szombat délután, vagy egy egész nap, pl. csütörtök). Ezenkívül a mindennapi tanítás vasárnapokon és parancsolt egyházi ünnepeken, valamint a május vagy júniusban megtartandó „Madarak és Fák napja”-n szünetel. Itt különösen kiemelem, hogy a tanítás napját és a heti szünnapot, mint ez nyakran előfordul, önkényüleg egymással felcserélni nem szabad s ha netán ilyesmi előfordulna, arról az iskolaigazgató, mint fegyelmi esetről az egyházmegyei főtanfelügyelőnek haladéktalanul tegyen jelentést.

b) Az Oltáriszentség általános imádásának napja.

c) A község védőszentjének, a bucsu napja, de szigorúan csak egy napig.

d) Halottak napja délelőtt.

e) Április 11-ike, mint az 1848. évi törvények szentesítésének évfordulója.

f) A buzaszentelés (szent Márk) napja, április 25-én, valamint a három keresztjáró napokon délelőtt. A mennyiben a buzaszentelés vagy körmenet helye nagyon messzire esnék, úgy hogy a gyermekek kifáradnának, e napon délután is szünet adható.

g) Ő felsége a király és a királyné névnapja, mely napon az ifjúság a szent misén részt vesz és utána iskolai ünnepélyt tart legalább egy óra hosszat.

h) Községi oly fogadalmi ünnepek, melyeken a nép a szolgai munkától tartózkodik és melyek a visita canonicában, mint fogadalmi ünnepek jelezve vannak.

i) Az iskolaigazgatók, tehát a rendszabályok értelmében az illető plebános urak feljogosítatnak, hogy az egész tanéven át jól megválasztva három egymástól távol eső napon szünetet engedélyezzenek. E szünnapok közül az egyik lehet az igazgató névnapja, a másik két napot pedig a tanév különböző szakáiban legjobb belátása szerint maga az igazgató választhatja meg; de kiadni nem tartozik, esetleg csakis egy félnapra korlátozza.

j) A farsangi és „Fresskirchwei“-féle szüneteket jelen rendeletemmel a legszigorubban eltiltom s amig egyrészt az iskolaigazgatóságokat és tanítókat utasítom, hogy az iskolai fegyelem eszközeivel a gyermekekkel szemben e rendeletnek érvényt szerezzenek, másrészt az iskolaszéki elnökségeket utasítom, hogy ahol szükségesnek látják s e rendeletmet másképen nem érvényesíthetik, a közigazgatási hatóságok, esetleg megfelelő karhatalom segédletét is igénybe vegyék. Azonban egyelőre megengedem, hogy ott, ahol botránytól félhet az igazgató, igazgatói szünnapját ekkor engedélyezze; de csakis átmenetképen pár éven át.

k) Az esperes ker. tanfelügyelő iskola látogatásai alkalmával egy évben egyszer egy félnapi szünnapot engedélyezhet.

l) E pontokban felsorolt napokon kívül a helyi hatóság más szüneteket nem engedélyezhet.

B) Nagyobb szünetek:

a) Karácsonykor december hó 23-tól január hó 2-ig bezárólag ott, hol az eddig is szokásban volt; ott azonban, ahol a szorgalmi idő 9 hónapon túl nem terjed, a jelzett időre eső hétköznapi előadás tartandó, illetve ahol e hétköznapi előadás eddig is volt, ott e jó szokás továbbra is főtartandó.

b) Husvétkor virágvasárnapját megelőző szombaton déltől husvét utáni keddig bezárólag. Ott, ahol szentgyakorlatot nem tartanak s az egész évi szorgalmi idő 9 hónapnál rövidebb ideig tart, a husvét szünidő csak nagycsütörtökön kezdődhetik. Itt kiemelem, hogy olyan intézetekben, avagy népiskolákban (pl. tanító- és tanítónőképzők, polg. leányiskolák stb.), ahol szentgyakorlatok rendszeresen tartatni szoktak, lehetőleg akként kell intézkedni, hogy a szentgyakorlatok virágvasárnapot megelőző szombaton kezdődjenek s a rendes elmélkedésekhez megkivántató ideig tartsanak úgy, hogy a szünidő nagykedden vagy nagyszórdán vegye kezdetét, ami azonban a szünidő fennebb meghatározott végét nem befolyásolja.

Amennyiben a nagyobb szünetek kezdő és befejező napja vasárnapra

esnék, nehogy a növendékeknek vasárnap vagy ünnepnapon kelljen utazniok, a szünet kezdetét megelőző napon bocsájtandók el és a szünetet követő napon való visszautazásra kötelezendők.

Nagyobb szünetekre a növendékeknek semmiféle leckét sem szabad feladni, tehát sem könyv nélkül való tanulás, sem feladat, sem rajzok vagy kézimunkák készítése fel nem adható és különösen is hangsúlyozom, hogy ilyeneknek adása a növendékek megbüntetése céljából szigoruan tilos.

Vasárnap és más egyházi ünnepeken csak a tanítás szünetel, de nem egyuttal a gyermekek nevelése, miért is e napokon a tankötelesek a tanító vezetése alatt az isteni tiszteleten megjelenni tartoznak s ez alól csak az iskolaigazgató adhat indokolt kérelem alapján felmentést. A hol vasárnap több szent mise is van, ott az ilyen felmentés kevésbbé indokolható, ott azonban, ahol a gyermekek mint házőrzők, mialatt szüleik isteni tiszteleten vannak, otthon maradnak, indokoltnak tekinthető s ez esetben a plébános urak az isteni tiszteleten való megjelenés alól a gyermekeket felmenthetik. Tanítóképzőkben s polg. iskolákban a növendékeket az osztályfőnökök vezetik az isteni tiszteletre. A szorgalom idő folyamán ugy a délelőtti, valamint a délutáni isteni tiszteleteknél, szent misénél, vecsernyénél, valamint a körmeneteknél, amikor a tankötelesek is felvonulnak, a tanítószemélyzet, illetőleg az osztályfőnökök kötelesek azokon részt venni s a növendékekre felügyelni. Ahol a vecsernyék hosszabb idő óta szokásban vannak, ott azok továbbra is fenntartandók, a hol azonban e szokás fenn nem forog, annak szorgalmazásától el lehet tekinteni. Indokolt esetben, midőn a tanítónő férjes nő s férje ugyanott tanító, a tanítónő részére a plébános iskolaigazgató előterjesztésére az egyházmegyei főtanfelügyelő felmentvényt adhat.

C) Az egyházmegyei főtanfelügyelő által engedélyezhető szünetek:

a) Jelen rendeletem első pontjának a tanévet meghatározó rendelkezése s az ez által elért tanév-kibővítés lehetővé teszi, hogy ott, ahol a gazdasági viszonyok szükségszerűleg megkívánják, szüreti szünet engedélyeztessék. Az ilyen engedélyek elhatározását és megadását mindenkor tisztán és kizárólag, az egyházmegyei főtanfelügyelő hatáskörébe utalom és pedig azzal, hogy a szüreti szünidőt az illetékes iskolaszék e tárgyban tartott ülésén legalább 15 nappal előre jegyzőkönyvi határozatban kellő indokolással az egyházmegyei főtanfelügyelőtől kérelmezi, de a vonatkozó jegyzőkönyvet mindenkor annyira megelőző időben beterjeszti, hogy az egyházmegyei főtanfelügyelőnek módjában legyen esetleg a kérdést megfelelő elővizsgálat útján tanulmányozni is s a szünet csak akkor adható meg, ha az iskolaszék vonatkozó határozatát az egyházmegyei főtanfelügyelő jóváhagyta és jóváhagyhatja több évre is kiterjeszthetőleg. A szüreti szünnapok

számát és határidejét illetőleg a beérkezett iskolaszéki előterjesztés alapján mindenkor az egyházmegyei főtanfelügyelő állapítja meg. Megfelelő engedély nélkül kiadott szüreti szünidő kiadása fegyelmi esetet képez s ilyen esetben úgy az iskola vezetősége, valamint az iskolaszék ellen eljárás indítandó.

b) Vásáros napok alkalmára is mindig az egyházmegyei főtanfelügyelő engedélyezi a szünetet, de azon megszorítással, hogy szünetet csak azon községben szabad adni, amely községben vásár tartatik, más községbeli helyi hatóságnak ilyen irányu kérvénye mindenkor határozottan visszautasítandó. Vásári szünetek engedélyezéseért elegendő az iskolaszéki elnök egyszerű előterjesztése.

Ezen rendelkezésem úgy az iskolaszéki, valamint, — ahol ilyen van, — a tantestületi tanácskozmányokon szoros miheztartás végett, egész terjedelmében való felolvasás útján kihirdetendő azzal, hogy *1910. január 1-én lép életbe.*

Pécs, 1909. december 18.

† Gyula s. k.
püspök.

CONSIGNATIO OBOLORUM PETRI

DE ANNO DOMINI 1909.

I. E foundationibus perpetuis:

1. Census foundationis parochi Spiltiner	1340 c 49 f.
2. Census foundationis Illmi Francisci Troll	1000 " — "
3. Census foundationis parochi Huimann	21 " 64 "
4. Census foundationis parochi Mike	5 " — "
5. Census foundationis parochi Gregorii Andrin 2400	120 " — "
6. Census foundationis parochi Francisci Krecht	10 " — "
7. Census foundationis parochi Joannis Németh	10 " — "
8. Census foundationis parochi Josephi Magyar	5 " — "
9. Census foundationis parochi Henrici Dobos	10 " — "
10. Census foundationis parochi Pancratii Gombárovics	12 " — "

Universim: 2554 c 63 f.

II. Ex oblatis Cleri gremialis non curati :

Illmus Dominus Episcopus	10000
Venerabile Capitulum Ecclesiae Cathedralis	2000
Ecclesia Cathedralis	200
RSS. D. Joannes Rézbányay	10
" Ignatius Károly	2
" Carolus Körmendy	10
" Adalbertus Igaz	10
AR. D. Franciscus Gruzling	2
R. D. Philippus Ollé	2
" Augustinus Herr	2
" Ferdinandus Rang	2
" Joannes Erdélyi	1
" Christophorus Péhm	1
AR. D. Ignatius Glatt	10
" Josephus Rézbányay	4
" Stephanus Késmárky	10
" Sigismundus Gyömöreý	10
" Franciscus Virág	5
Lat: 12281	

Parochiae:	E fiscis Ecclesiar.		A Parocho		A Cooperat.		A fidelibus		Summa	
	S e m e s t r i									
	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.		
	c. f.	c. f.	c. f.	c. f.	c. f.	c. f.	c. f.	c. f.		
Abaliget	2	2	3	53	5		1	147	252	1752
Alsómocsolád	1	1	1		1			221	304	925
Apar	1	50	1	50	2	150		1	1	850
Babarc	2	3	2	3		1		1	952	2152
Bakonya	2	2	2	2				149	176	1125
Bár	1	53	2	48	1	1				601
Baranyabán	5	5	3	3		2	3	10	19	50
Baranyakisfalud	1	1	1	1				411	572	1383
Baranyaszentistván	2	2	2	2				308	416	1524
Baranyaszentgyörgy	5									5
Baranyavár	2	2	2	2					260	1060
Báta	2	2	2	2				842	607	2249
									Lat:	19121

Parochiae:	E fiscis Ecclesiar.		A Parocho		A Cooperat		A fidelibus		Summa					
	S e m e s t r i													
	I.		II.		I.		II.		I.		II.			
	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.
Translata :													191	21
Bátaszék	56	06	6		4	4	2	2	5	11	18	12	97	29
Bedeg	2		2		2	2			42		51		8	93
Bellye	1		1		2	2			3		3		10	
Beremend	4		4		2	3	1	2	10		6	50	32	50
Berkesd	6		4		4	5	1	1	21		12		54	
Bikal			2			1					2		5	
Bizovác			4			4					8		16	
Bogdása	3		3		2	2	1	1	5	50	5	50	23	
Bonyhád	2				2		2				2	50	8	50
Bonyhádvarasd						2					1		3	
Bölcske	4		4		2	2			3	67	3	53	19	20
Brodjanci	7		7		5	5			11	72	41	40	77	12
Bükkösd	3		3		2	2	1	1	2	80	5	90	20	70
Čepin			4			3		1			7		15	
Cikó			6			4		2			2		14	
Darázs	4		4		4	5	40		9		8	60	35	
Dályok	4				4	2					4		14	
Dárda			4			4					11	26	19	26
Diósberény			2			2					52		4	52
Dolnji-Miholjac			10			4		2	46	46	6	46	68	92
Dombovár	2		2		2	2	3	1	9	18	15	20	36	38
Döbrököz			3			6		4			13	37	26	37
Dunaföldvár	10		10		5	5	2	2	10		7	35	51	35
Dunakömlőd	2		2		2	4			2	90	6		18	90
Dunaszekcső	2		2		2	2	1	1	1	19	10	70	21	89
Egerág	4		4		3	3	1	1	4	59	10	51	31	10
Értény			4			4					5	21	13	21
Fadd	2		2		2	2	1	1	2	50	2	53	15	03
Feked	1		1		1	1					1		5	
Felsőireg	3		3		3	3			8		8		28	
Felsőmindszent			10					4					14	
Felsőnyék	1		1		1	1			2	64	1	49	8	13
Felsőszentmárton			2			2					4	34	8	34
Lat:													1014	84

Lat: 101484

Parochiae:	E fiscus Ecclesiar.		A Parocho		A Cooperat.		A fidelibus		Summa						
	S e m e s t r i														
	I.		II.		I.		II.		I.		II.				
	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	
Translata :													10148		
Garé		4		4							5	10	13	10	
Gödre	4	4	1	1	32		50	1		4	50	3	68	19	68
Görcsöny	1	1	5	5						4	5			21	
Grábóc	1	1	1	1						1	19	3		8	19
Gyulaj	3	3	3	3			50	50		3	43	4	52	20	95
Gyűd		5												5	
Harc	1		1							2				4	
Harkanovci		4	4	4	1					7	4			24	
Herczegszőlős															
Hetvehely	2		2											4	
Himesháza	4	4	2	2				2		2	32			11	41
Hird	4	2	6	4						4	30	5		25	30
Hosszuhetény	5	5	5	5		1	1			5	89	8	84	36	73
Hőgyész	5	5	3	3		1	1			35	48			101	
Ibafa				4								2		6	
Izsép		6		3	40							7	60	17	
Kajdacs	3	3	1	1		1	1			10		8	70	28	70
Kakasd		10		5								4	25	19	25
Kánya	2	2	2	2						2	70	2	73	13	43
Kárász	3	3	5	5						5	7			28	
Keszű	3	3	2	2										10	
Kisasszonyfa	2	2	2	2						2		2	50	12	50
Kisdorog	2	2	2	2						2	85	3	30	14	15
Kiskőszeg	2	4	2	2						4	5			19	
Kisszekely	4	2	4	2						4	80	2	52	19	32
Kisvaszar	1	1	1	1						5	10	5	10	14	50
Kocsola	3		2	2						8	77	11	16	26	93
Koppányszántó	2	2	6	10				2		4		8		34	
Köblény	4	4	4	4						1	82	9	02	26	84
Kővágószőlős	6	6	3	3		1	1			14	30	30	68	65	38
Kurd	4	4	2	4		1				3	16	4		22	16
Lakócsa															
Lánycsók	2	2	1	1						5	1	94		7	45
Lapáncsa	1	1												2	
Lat:													1705 81		

Parochiae :	E fiscis Ecclesiar		A Parocho		A Cooperat.		A fidelibus		Summa					
	S e m e s t r i													
	I.		II.		I.		II.		I.		II.			
	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.
Translata :													1705	81
Laskafalu				3		5		1		2		7	1050	2850
Lengyel	6		6		1		1					1	7	1610
Lippó	250		250		1		1					150	430	1280
Lovászhetény			1				1						1	3
Lőcs	720		720		376		366					1226	2314	5722
Mágocs			8				5			1		4	8	26
Magyarhertelend			4				4						1127	1927
Magyarkeszi	3		3		2		2		1		1	764	1010	2974
Magyarszék	4		4		2		2		2		1	210	4	2110
Magyarszentiván	4												320	720
Majs	3		450		2		5					749	592	2791
Máriakéménd												1173	1765	2938
Marijánci	1		1		2		2					466	610	1676
Mecsekjánosi														
Mecsekszabolcs	2		2		3		3			1		210	616	1926
Miszla			3				2						3	8
Mohács külváros	2		2		2		2					674	1354	2828
Mohács belváros	22		16		10	1	870		3		3	1599	1230	91
Mozsgó	4		4		4		4							16
Mözs	2		2		2		2					233	62	1635
Mucsi							1						210	310
Nagybicsérd	2		4		2		2					280	160	1440
Nagykónyi			4				10						6	20
Nagymányok												4		4
Nagynyárad			4				4			2			1486	2486
Nagyvejke														
Nak			5				6			3			486	1886
Németbóly													3313	3313
Németi	10		2		6		6					11	12	47
Németkér	1		1		2		2					2	370	1170
Németmárok	4		4		2		2					10	873	3073
Olasz	6		6		2		3		1		2		5	25
Ozora	6		6		2		2		1		2	558	746	324
Pári	4		4		2		2					74	1124	3028
Lat:													2474	78

Lat: 247478

Parochiae :	E fiscis Ecclesiar.		A Parocho		A Cooperat.		A fidelibus		Summa					
	S e m e s t r i													
	I.		II.		I.		II.		I.		II.			
	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.
Translata :													2474	78
Paks	5		5		250	250	2	2	1750	3576			7226	
Pálfa	1	1	130		1	1							431	
Palotabozsok			4			2				917			1517	
Pécsvárad						2		2		396			796	
Pécs székesegyház	4		4		2	2	4	4	60	31			111	
„ belváros	2		2		2	2	1	1	4463	4791			10254	
„ budai külv.	4		4		4	4	2	2	4	4			28	
„ szigeti külv.			2190	10	10	10			4010	11			93	
„ bányatelep			4			4			196	241			1237	
Pélmonostor			2			2				3			7	
Pellérd	10		10		10	20			8	464			6264	
Petrijevci	7		7		10	10	1	1	1325	2020			6945	
Pincehely	3		3		5	5	3	3	220	414			2834	
Podgajci	6		6		2	2	1	1	5	6			29	
Püspökbogád			10			333		1		277			1710	
Püspöklak			6			4				7			17	
Püspöknádasd	2		2		4	4			4	4			20	
Püspökpuszta					2	2			2	1			7	
Püspökszenterzsébet										740			740	
Püspökszentlászló	2		2		3	3			2	2			14	
Radikovci			10										10	
Rácmecske			5			2		1		140			940	
Rácpetre	5		5		2	2	2	2	1113	1693			466	
Ráctöttös	2		2		1	1			765	456			1821	
Rácváros	4		4		2	2			267	713			2180	
Regöly	2		2		3	2	1	1	416	582			2096	
Sásd	2		3		2	2			480	554			1934	
Siklós						4							4	
Siklósbodony	3		2		5	2			124	389			1713	
Simontornya			5						5				10	
Sióagárd			4			10				2			16	
Sljivosevci	4		4		5	5			1555	1455			4810	
Somberek			5			4		2		638			1738	
Sumony	1				2				302				602	
Lat:													3464	72

Lat: 3464 72

Parochiae:	E fiscis Ecclesiar.		A Parocho		A Cooperat		A fidelibus		Summa					
	S e m e s t r i													
	I.		II.		I.		II.		I.		II.			
	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.
Translata :													3464	72
Szabadszentkirály		10				485						915	24	
Szajk	2	2	2	2		1	1	2	260				1460	
Szakadát		2				2							4	
Szakály		3				3						522	1122	
Szakcs		4				2		1				717	1417	
Szalatnak	1	1	1	1				156	176				732	
Szálka	2	2	1	1				1	2				9	
Szászvár	12	12	3	3	1	1							32	
Szebény		4				247						553	12	
Szekszárd-Ujváros	3	3	60	10				14	16				106	
Szekszárd-Belváros	5	5	5	5	4	1		1363	1785				5648	
Szentdienes	3	3	356	197				544	503				22	
Szentlászló	3	3	1	1				149	520				1469	
Szentlőrinc	2	2	3	3				78	112				1190	
Szigetvár	15	15	3	3	2	2		230	962				5192	
Tamási	3	6	2	4	1	2		650	1426				3876	
Tengőd	2	2	2	2				64	136				10	
Tevel	2	2	450	4				836	1150				3236	
Tolna														
Vajszló	2	2	2	2	1	1		440	440				1880	
Valpó	7	7	2	2	1	1		28	2560				7360	
Várdomb	4												4	
Vásárosdombó	8	8	5	5	1	2		167	679				3746	
Veliskovci	3	3	2	4				260	627				2087	
Véménd	2	2	2	2				3	3				14	
Viljevo	2	2	5	345				7	955				29	
Villány		4		2		1			1553				2253	
Vókány		4		2									6	
Vörösmart	3	3	3	3				570	832				2602	
Závod	3	3	5	5				135	506				2241	
Zomba			4	4				543	740				2083	
Lat:													4232	66

IV. E censibus intercalaribus:

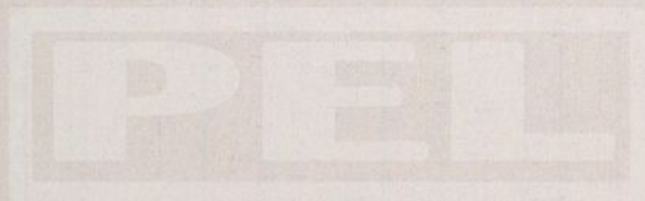
Census intercalares 343 cor. 73 f.

Recapitulatio:

I. E foundationibus perpetuis	2534 cor. 63 f.
II. Ex oblati Cleri gremialis non curati	12423 " — "
III. Ex oblati Cleri curati et fidelium	4232 " 66 "
IV. E censibus intercalaribus	343 " 73 "
Summa totalis:	19534 cor. 02 f.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 15-a Octobris 1910.

Cancellaria Episcopalis.

CONSIGNATIO

Symbolarum per dioecesim in emolumentum S. Missionis
Africanae, Custodum S. Sepulcri et Societatis S. Ladislai
pro. a 1909. conflatarum.

Ex oblatis Ven. Cleri gremialis	Pro Miss.		Ex oblatis Ven. Cleri gremialis	Pro Miss	
	cor.	f.		cor.	f.
			Translata :	186	
Illmus ac Rss. D. Steph. Szeifricz	40		A. R. D. Ignatius Glatt	5	
Illmus D. Antonius Walter	20		" " Josephus Rézbányay	4	
" D. Gabriel Hanny	20		" " Stephanus Késmárky	4	
" D. Joannes Spies	20		" " Sigism. Gyömöreý	5	
Rssmus D. Josephus Pozsgay	10		" " Franciscus Virág	5	
" Josephus Wurster	10		R. D. Sigism. Kápolnai		
" Julius Wajdits	10		" Stephanus Szent-		
" Augustinus Franlich	10		" királyi	3	
" Aloysius Döbrössy	10		" Ludovicus Kiss	2	
" Ludovicus Szilvek	10		" Stephanus Komócsy	3	
" Joannes Rézbányay	5		" Gabriel Nunkovics	1	
" Joseph. Magenheimer	2		A. R. D. Dionysius Mosonyi	5	
" Carolus Körmendy	5		R. D. Stephanus Sipos	2	
" Adalbertus Igaz	5		" Ottó Szőnyi	2	
A. R. D. Franciscus Gruzling	2		" Georgius Gábor		
R. D. Philippus Ollé	1		" Adalbertus Jakab	1	
" Augustinus Herr	2		" Julius Lajos	2	
" Ferdinandus Rang	2		" Franciscus Fehér		
" Joannes Erdélyi	1		" Josephus Mérő	1	
" Christoph. Péhm	1		" Josephus Schäfer	1	
			" Arthur Stefán		
Lat :	186		Summa :	232	

Nota! Rogantur RD. Parochi, ut pia oblata tempore *praefixo* mittere velint.

Ex oblati Ven. Cleri gremialis	Pro Miss.		Ex oblati Ven. Cleri gremialis	Pro Miss.	
	cor.	f.		cor.	f.
Abaliget			Translata :	230	34
Alsómocsolád	2				
Apar	5	88	Dunaszekcső	7	51
Babarc	8	15	Egerág	3	26
Bakonya	1	80	Értény	15	29
Bár	2	07	Fadd	7	30
Baranyabán	22		Feked	1	
Baranyakisfalud	2	80	Felsőireg	20	
Baranyaszentgyörgy	4		Felsőmindszent (Bakóca 26'10)	30	10
Baranyaszentistván	3		Felsőnyék	6	30
Baranyavár	6		Felsőszentmárton	8	18
Báta	2		Garé		
Bátaszék	12	23	Gödre	3	
Bedeg	3	10	Görcsöny	7	
Bellye			Grábóc	1	75
Beremend	5	70	Gyulaj	7	13
Berkesd	20		Gyűd		
Bikal			Harc	3	
Bizovác	5	83	Harkanovci	20	
Bogdása	5	50	Hercegszöllős	6	90
Bonyhád	2	40	Hetvehely	4	
Bonyhádvarasd	5		Himesháza	11	38
Bölcske	4	92	Hird	8	40
Brodjanci	10		Hosszúhetény	3	
Bükkösd	2	50	Hőgyész	30	
Cépin	10		Ibafa		
Cikó	9	88	Izsép	3	
Darázs	10		Kajdacs	2	
Dályok	4	50	Kakasd	6	77
Dárda	6	04	Kánya	12	45
Diósberény	3	78	Kárász	6	
Dolnji-Miholjac	7	09	Keszű	6	52
Dombovár	12		Kisasszonyfa	5	
Döbrököz	24	67	Kisdorog	4	20
Dunaföldvár	3	50	Kiskőszeg	6	
Dunakömlőd	2		Kisszekely	4	
Lat: 230 34			Lat: 490 78		

Ex oblati Ven. Cleri gremialis	Pro Miss.		Ex oblati Ven. Cleri gremialis	Pro Miss.	
	cor.	f.		cor.	f.
Translata :	490	78	Translata :	752	32
Kisvaszar	5	69	Nagyvejke	2	14
Kocsola	7		Nak	42	
Koppányszántó	7	33	Németbóly	30	
Köblény	9	10	Németi		
Kővágószőlő	12	92	Németkér	2	50
Kurd	10	60	Németmárok	5	70
Lakócsa	1		Olasz	3	
Lánycsók	1		Ozora	2	30
Lapáncsa	4		Pári	3	
Laskafalu	9		Paks	15	
Lengyel	3	66	Pálfa	1	85
Lippó	4	64	Palotabozsok	16	
Lovászhetény		90	Pécs székesegyház	85	
Lőcs	5	65	„ belváros	10	73
Magyarhertelend	32	51	„ budai külv.	5	
Magyarkeszi	13		„ szigeti külv.	10	
Magyarszék	6	53	„ bányatelep	2	77
Magyarszentiván	5	20	Pécsvárad	5	
Majs	7	68	Pellérd	40	08
Mágocs	12	15	Pélmonostor	3	
Máriakéménd	12	78	Petrijevci	21	
Marijanci	4	64	Pincehely	12	80
Mecsekjánosi			Podgajci	5	37
Mecsekszabolcs	7	24	Püspökbogád		68
Miszla	7	22	Püspöklak	6	
Mohács ad. s. Cruc.	6	67	Püspöknádasd	6	
Mohács ad. s. Mich.	13		Püspökpuszt	2	
Mozsgó			Püspökszenterzsébet		
Mözs	4	43	Püspökszentlászló		
Mucsi	2	80	Rácmecske	1	10
Nagybicsérd	26	20	Rácpetre	8	90
Nagykónyi	6		Ráctóttós	5	52
Nagymányok	3		Rácváros	16	36
Nagynyárad	8		Radikovci	3	70
Lat :	752	32	Lat :	1126	82

Ex oblati Ven. Cleri gremialis	Pro Miss.		Ex oblati Ven. Cleri gremialis	Pro Miss.	
	cor.	f.		cor.	f.
Translata :	1126	82	Translata :	1297	78
Regöly	22	50	Tamási	11	74
Sásd	5	50	Tengőd		83
Siklós	6	10	Tevel	4	20
Siklósbodony	6		Tolna	10	
Simontornya	3		Vajszló	3	70
Sióagárd	14	54	Valpó	14	62
Sljivosevci	5	20	Várdomb	2	
Somberek	2		Vásárosdombó	10	
Sumony	4	13	Veliskovci	3	
Szabadszentkirály	10	50	Véménd	3	67
Szajk	8		Viljevo	12	
Szakadát	3		Villány	15	
Szakály	9	48	Vókány	5	
Szakcs	15	78	Vörösmart	8	
Szalatnak	2	80	Závod	5	
Szálka	1		Zomba	5	
Szászvár	5	50			
Szebény	5		Lat:	1411	54
Szekszárd-Ujváros	6	10			
Szekszárd-Belváros	16				
Szentdienes	3	37	Cum oblati cleri grem.		
Szentlászló	4	86	et censibus interc.	1694	39
Szentlőrinc	5	43	(c. 50·85 ob.)		
Szigetvár	5	17			
Lat:	1297	78			

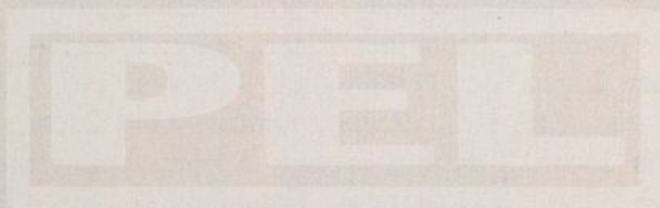
II. Pro custodibus S. Sepulcri: Josephus Kuzmics 2 cor., Georgius Moransch 2 cor., Stephanus Horváth 2 cor., Carolus Erdélyi 2 cor., Alexander Gadó 2 cor., Adalb. Horváth 2 cor., Stephanus Deutschbauer 2 cor., Ladislaus Charvát 2 cor., Pancratius Gombarovics 2 cor., Vincentius Budanovich 1 cor., Josephus Jozics 2 cor., Antonius Evetovics 1 cor., Vincentius Hajdinyák 1 cor., Stephanus Csizmadia 1 cor., Antonius Mátya 1 cor., Joannes Horváth jun. 1 cor. — Summa 26 cor.

III. Pro Societate S. Ladislai: *In civitate et districtu Qu-Eccles:* Ignatius Károly 4 cor., Sigism. Eger 2 cor., univ: 6 cor. — *II. Distr. Németi:* Joannes Kulcsár 2 cor., Ferdin. Csonka 2 cor., Martinus Márton 2 cor., Martinus Molnár 2 cor., Steph. Stokinger 2 cor., Andreas Horacsek 2 cor., Franciscus Varga 2 cor., univ: 14 cor. — *III. Distr. Sz.-Lőrinc:* Franc. Krecht 2 cor., Steph. Ábrahám 2 cor., Ignatius Dreven 2 cor., Emericus Szabó 2 cor., Julius Tóth 2 cor., Abel Káin 2 cor., Ludovicus Beck 2 cor., Adalb. Csurda 2 cor., Geysa Ujváry 2 cor. univ: 18 cor. — *IV. Distr. Siklós:* Carolus Schultz 2 cor., Josephus Pál 2 cor., Eduardus Koch 2 cor., Josephus Kuhl 2 cor., Gerardus Kovács 2 cor., Camillus Kimmel 2 cor., Guil. Fuchs 2 cor., univ: 14 cor. — *V. Distr. Dárda:* — *VI. Distr. Baranyavár:* Aloysius Zádor 2 cor., Geysa Fridrik 2 cor., Michael Zsivkó 2 cor., Edm. Kirschanek 2 cor., Steph. Krisztánics 2 cor., Theodorus Klein 2 cor., Desiderius Ujlaki 2 cor., Emericus Moyzis 2 cor., univ: 16 cor. — *VII. Distr. Mohács:* Antonius Szandtner 2 cor., univ: 2 cor. — *VIII. Distr. M.-Kéménd:* Dr. Joannes Frey 2 cor., dr. Ferdinandus Vörös 2 cor., Geysa Éber 2 cor., Ludovicus Liebbald 2 cor., Ant. Reisz 2 cor., Adamus Gött 2 cor., Aloysius Schmeller 2 cor., Adalb. Bundalla 2 cor., Josephus Szeitz 2 cor., Ludovicus Iselstöger 2 cor., Joannes Scharfenberger 2 cor., Colomannus Galambos 2 cor., Paulus Sebő 2 cor., univ: 26 cor. — *IX. Distr. Nemetbóly:* Antonius Schell 2 cor., Franciscus Proksch 2 cor., Franc. Hofmeister 2 cor., Franciscus Liebelt 2 cor., Camillus Plank 2 cor., Gabriel Svetics 2 cor., Dr. Conradus Heckenberger 2 cor., univ: 14 cor. — *X. Distr. Pécs-várad:* Adalbertus Schmidt 2 cor., — *XII. Distr. Gödre:* Balth. Kemény 2 cor., Ludov. Fájth 2 cor., Ludov. Horváth 2 cor., Matth. Rudolf 2 cor., Stephanus Fülöp 2 cor., Joseph. Szüts 2 cor., Joannes Cselenkó 2 cor., univ: 14 cor. — *XIII. Distr. Szigetvár:* Josephus Herger 1 cor. 44 f., Antonius Pataki 1 cor. 44 f., Henricus Dobos 1 cor. 44 f., Franciscus Hofmeister 1 cor. 44 f., Ed. Háj 1 cor., 44 f., Ferdin. Hirling 1 cor. 45 f. Eugen Gosztanyi 1 cor. 44 f., Carolus Hoffmann 1 cor. 44 f., Adalbertus Tolnai 1 cor. 44 f., Alex. Gedeon 1 cor. 44 f. univ.: 14 cor. 41 f. — *XI. Distr. Valpó:* — *XV. Distr. Miholjac:* Josephus Kuzmics 2 cor., Stephanus Horváth 2 cor., Carolus Erdélyi 2 cor., Georg. Moransch 2 cor., Alexander Gadó 2 cor., Adalb. Horváth 1 cor., Stephanus Deutschbauer 2 cor., Antonius Mátya 2 cor., Joannes Horváth 2 cor., Andr. Cindery 1 cor., univ: 18 cor., 44 f. — *XVI. Distr. Bonyhád:* Josephus Klein 2 cor., Dr. Joannes Jozgics 2 cor., Aloysius Rausz 1 cor., Josephus Anderle 2 cor. univ: 7 cor. — *XVIII. Distr. Dombóvár:* Geysa Frühwirth 2 cor., Carolus Hradek 2 cor., Eleuth. Nyárády 2 cor., Kocsola 2 cor., Julius Kömives 2 cor., Antonius Kovács 2 cor., Francisc. Vitkovics 2 cor., univ: 14 cor. — *VIII. Distr. Értény:* Mathias Fölker 2 cor., Joseph Kovács 2 cor., Joannes Kövesdy 2 cor., Stephanus Kiss 2 cor., Emanuel Varga 2 cor., Sigism. Magyar 2 cor., Sigism. Offenmüller 2 cor., Paulus Francsics 2 cor., Andreas Kemény 2 cor., univ: 18 cor., — *XIX. Distr. Simonytornya:* Georg. Fülöp 1 cor., Stephanus Molányi 1 cor., Joannes Alagics 2 cor., Fr. Schunk 1 cor., Constantinus Katus 1 cor.,

univ: 6 kor. — *XX. Distr. Dunaföldvár*: Dr. Geysa Onczay 2 cor., Emericus Biró 2 cor., Joannes Bereczk 2 cor., Stephanus Vajay 2 cor., Josephus Streicher 2 cor., Dr. Josephus Loncsár 2 cor., univ: 12 cor. — *XXI. Distr. Szekszárd*: Georgius Zányi 2 cor. — *XXII. Distr. Völgység*: Petrus Streicher 2 cor., Dr. Carolus Prikler 2 cor., Car. Major 2 cor., Vilhelm. Pévald 2 cor., Ladislaus Dubniczky 2 cor., Josephus Palkó 2 cor., Nic. Magyar 2 cor., Steph. Lerch 2 cor., Arpadus Pelcz 2 cor., Ludovicus Razgha 2 cor., univ: 20 cor. — **Summa gen.** 245 cor. 41 fill.

Datum Quinque-Eoclesiis, die 31-a Octobris 1910.

Cancellaria Episcopalis.

CONSIGNATIO OBOLORUM PRO PRELO CATHOLICO.

Parochiae:	E fiscis Ecclesiar.		A Parocho		A Cooperat.		Afidelibus		Summa	
	I.		I.		I.		I.			
	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.
Abaliget	—						2	76	2	76
Alsómocsolád	10		—		—		5	20	15	20
Apar	2		2		—		3	—	7	—
Babarc	12		10		1		8	20	31	20
Bakonya	—		3		—		2	20	5	20
Bár	—		—		—		1	90	1	90
Baranyabán	20		—		—		30	—	50	—
Baranyakisfalud	—								5	12
Baranyaszentistván	—		5				20	—	25	—
Baranyaszentgyörgy	—		—		—		30	—	30	—
Baranyavár	20		—		—		5	38	25	38
Báta	20		10					96	30	96
Bátaszék	20		5		4		10	48	39	48
Bedeg	—									
Bellye	—		—		—		10	—	10	—
Beremend	20		20				20	—	60	—
Berkésd	20		—		—		20	—	40	—
Bikal	16		—		—		9	—	25	—
Bizovác	40		10		—		7	—	57	—
Bogdása	20		—		—		9	20	29	20
Bonyhád	20		—		—		20	13	40	13
Bonyhádvarasd	—		—		—		4	—	4	—
Bölcske	20		2		—		3	16	25	16
Brodjanci	—									
Bükkösd	6		8		4		8	24	26	24
Čepin	—		—		—		6	03	6	03
Cikó	30		10		5	40	19	51	64	91
Darázs	20		7				3		30	
Dályok	20		10				2	30	32	30

Lat: 719 17

Lat: 719 17

Parochiae:	E fiscis Ecclesiar.		A Parocho		A Cooperat.		A fidelibus		Summa	
	I.		I.		I.		I.			
	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	j.
Translata :									719	17
Dárda	20	—	—	—	—	—	12	70	32	70
Diósberény	20	—	—	—	—	—	10	24	30	24
Dolnji-Miholjac	20	5	—	—	—	—	—	—	25	—
Dombovár	20	2	—	1	—	8	65	31	65	—
Döbrököz	20	5	—	—	—	10	75	35	75	—
Dunaföldvár (Eccl. O. S. Franc. 18. c.)	20	10	—	6	—	64	20	118	20	—
Dunakömlőd	—	5	—	—	—	5	—	10	—	—
Dunaszekcső	20	10	—	5	—	3	13	38	13	—
Egerág	20	—	—	—	—	10	—	30	—	—
Értény	—	—	—	—	—	54	50	54	50	—
Fadd	20	4	—	2	—	1	50	27	50	—
Feked	—	—	—	—	—	5	—	5	—	—
Felsőireg	20	10	—	—	—	30	—	60	—	—
Felsőmindszent(Bakó- cáról 38 c. 67 f.)	—	—	—	—	—	10	—	48	67	—
Felsőnyék	20	—	—	—	—	3	83	23	83	—
Felsőszentmárton	10	10	—	—	—	10	73	30	76	—
Garé	—	—	—	—	—	5	80	5	80	—
Gödre	40	1	—	1	—	4	—	46	—	—
Göröcsöny	—	20	—	—	—	10	—	30	—	—
Grábóc	—	—	—	—	—	5	—	5	—	—
Gyulaj	20	3	—	1	—	9	46	33	46	—
Gyűd	—	—	—	—	—	15	—	15	—	—
Harc	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Harkanovci	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hercegszöllős	—	5	—	—	—	12	20	17	20	—
Hetvehely	2	5	—	—	—	3	—	10	—	—
Himesháza	20	—	—	—	—	14	44	34	44	—
Hird	—	10	—	—	—	2	30	12	30	—
Hosszuhetény	20	—	—	—	—	13	22	33	22	—
Hőgyész	11	—	—	—	—	19	—	30	—	—
Ibafa	—	5	—	—	—	5	80	10	80	—
Izsép	—	—	—	—	—	25	60	25	60	—
Kajdacs	—	—	—	—	—	11	—	11	—	—
Kakasd	20	—	—	—	—	13	14	33	14	—
Kánya	10	—	—	—	—	9	—	19	—	—

Lat: 1693 06

Parochiae:	E fiscis Ecclesiar.		A Parocho		A Cooperat.		A fidelibus		Summa	
	I.		I.		I.		I.			
	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.
Translata :									1693	06
Kárász	20	—	—	—	—	—	5	—	25	—
Keszü	20	—	—	—	—	—	2	90	22	90
Kisasszonyfa	—	—	—	—	—	—	5	—	5	—
Kisdorog	—	—	—	—	—	—	4	02	4	02
Kiskőszeg	20	—	—	—	—	—	5	—	25	—
Kisszékely	2	2	—	—	—	—	—	—	4	—
Kisvaszar	—	—	—	—	—	—	5	—	5	—
Kocsola	20	—	—	—	—	—	11	12	31	12
Koppányszántó	20	20	—	5	—	—	24	—	69	—
Köblény	20	—	—	—	—	—	10	14	30	14
Kővágószőlős	10	3	—	2	—	—	9	—	24	—
Kurd	—	—	—	—	—	—	12	—	12	—
Lakócsa	20	20	—	2	—	—	8	66	50	66
Lánycsók	20	—	—	—	—	—	1	22	21	22
Lapáncsa	—	—	—	—	—	—	10	—	10	—
Laskafalu	—	—	—	—	—	—	62	12	62	12
Lengyel	30	5	—	—	—	—	7	90	42	90
Lippó	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—
Lovászhetény	—	—	—	—	—	—	2	20	2	20
Lőcs	20	—	—	—	—	—	14	56	34	56
Mágocs	20	—	—	—	—	—	11	60	31	60
Magyarhertelend	10	5	—	—	—	—	12	73	27	73
Magyarkeszi	30	4	—	2	—	—	17	70	53	70
Magyarszék	—	—	—	—	—	—	6	40	6	40
Magyarszentiván	5	1	—	—	—	—	—	—	6	—
Majs	20	5	—	—	—	—	5	50	30	50
Máriakéménd	—	—	—	—	—	—	37	60	37	60
Marianci	3	5	—	—	—	—	2	84	10	84
Mecsekjánosi	—	—	—	—	—	—	5	—	5	—
Mecsekszabolcs	6	10	—	1	—	—	11	40	28	40
Miszla	20	3	70	—	—	—	6	30	40	—
Mohács külváros	20	—	—	—	—	—	12	25	32	25
Mohács belváros	42	15	98	2	—	—	10	02	70	—
Mozsgó	2	2	—	—	—	—	2	—	6	—
Mözs	—	—	—	—	—	—	22	33	22	33
Mucsi	—	1	—	—	—	—	3	70	4	70

Lat: 2588 95

Parochiae:		E fisci Ecclesiar.		A Parocho		A Cooperat.		A fidelibus		Summa	
		I.		I.		I.		I.			
		c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.
Translata :										5493	34
Viljevo											
Villány				20		1		13	13	34	13
Vókány		—		—		—		3	50	3	50
Vörösmart		20		5		—		3	20	28	20
Závod		20		20				5	—	45	—
Zomba		20		—		—		6	—	26	—
Pécsi felsőbb keresk. isk. tanulók								4	52	4	52
Illmus ae Rssmus D. Episcopus										365	31
Summa :										6000	00

Datum Quinque-Ecclesiis, die 30-a Novembris 1909.

Cancellaria Episcopalis.

KIVONAT

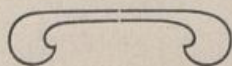
A PÉCSEGYHÁZMEGYEI ALAPITVÁNYI HIVATAL

1909.

ÉVI ZÁRSZÁMADÁSÁBÓL.

A FŐTISZTELENDŐ

EGYHÁZMEGYEI PAPSÁGOT ÉRDEKLŐ PÉNZTÁRAKRÓL.

BEVÉTEL

Aggpapi

Kelet		T á r g y	T ő k e		K a m a t	
			korona	fillér	korona	fillér
Január	1	1908. évi maradvány	211.198	93	—	—
"	1	1909. évi kamat	—	—	9.064	95
Decemb.	31	Értékpapírok kamatai	—	—	1.233	20
Bevétel:			211.198	93	10.298	15
Kiadás:			—	—	10.298	15
Maradvány:			211.198	93	—	—
A 211.198 kor. 93 fill. tőke fedezete:						
1. Telekkönyvileg biztosított kölcsön . .			181.298	93		
2. Magyar koronajáradék-kötvény . . .			11.300	—		
3. 4 ² / ₁₀ ⁰ / ₀ -os egyes. államkötvény . . .			18.600	—		
Összesen:			211.198	93		

pénztár 1909.

KIADÁS

Kelet		T á r g y	T ő k e		K a m a t	
			korona	fillér	korona	fillér
Decemb.	31	Nyugdíjakra: bevételbe a papi nyugdíjalap számadás 8-ik tétele alatt	—	—	10.298	15
Összesen:			—	—	10.298	15

PEL

BEVÉTEL

Papi nyugdíj-

Tételszám	Kelet		T á r g y	T ő k e		K a m a t	
				korona	fillér	korona	fillér
1	Jan.	1	1908. évi maradvány	475.600	—	15.437	80
2	"	1	1909. évi kamatok:				
			422.310 K. 72 f. után 5 ⁰ / ₀ . . .	—	—	21.115	54
			39.689 K. 28 f. után 4 ¹ / ₁₀ ⁰ / ₀ . . .	—	—	1.627	26
			6000 K. után 4 ⁰ / ₀	—	—	240	—
3	Márc.	17	Leitner Sándor ellátási díj térímenye	—	—	466	08
4	Julius	7	† Matarics Péter visszaküldött nyugdíja	—	—	499	40
5	Dec.	29	† Dulánszky Nándor püspök alapítványából ¹ / ₃ -ad rész kamat .	2500	—	—	—
6	"	31	Járulékokból	—	—	15.318	84
7	"	31	Értékpapírok után	—	—	304	—
8	"	31	Aggpapi pénztárból	—	—	10.298	15
9	"	31	Tőkésített kamat	9200	—	—	—
Adományokból:							
10	Febr.	10	† Szemenyei Mihály	200	—	8	05
11	Novemb.	27	† Matarics Péter	22	20	—	09
12	"	27	Ftdő Káptalan	1280	—	—	—
13	Dec.	9	Megyéspüspök ur Ömsga	1000	—	—	—
Bevétel:				489.622	20	65.315	21
Kiadás:				—	—	54.127	97
Maradvány:				489.622	20	11.187	24
A tőke fedezete:							
1. Telekkönyvileg biztosított tőke				436.332	92		
2. Értékpapírban fekvő "				45.689	28		
3. M. koronajáradék-kötvény . .				7.500	—		
4. Pécsi katolikus köri kötvény				100	—		
Összesen:				489.622	20		

alap 1909.

KIADÁS

Tételszám	T á r g y	Illetmény		Kiadás		Kifizetendő hátralék	
		korona	fillér	korona	fillér	korona	fillér
A) Nyugdíjak:							
1	T. Piszaszics Ferencz	2000	—	2000	—	—	—
2	T. Bohuniczky Béla	2000	—	2000	—	—	—
3	Ns. Holndonner Ferencz	2000	—	2000	—	—	—
4	Nt. Szikora Ignác	2000	—	2000	—	—	—
5	T. Ollé Fülöp	2000	—	2000	—	—	—
6	Nt. Gruzling Ferencz	2000	—	2000	—	—	—
7	†. Magyar József	288	86	288	86	—	—
8	T. Márton Márton	1333	33	1333	33	—	—
9	T. Szántó Zsigmond	2000	—	2000	—	—	—
10	T. Rang Nándor	2000	—	2000	—	—	—
11	T. Herr Agoston	2000	—	2000	—	—	—
12	T. Fekete Sándor	2000	—	2000	—	—	—
13	†. Boros Aurél	183	31	183	31	—	—
14	T. Sipos Imre	2000	—	2000	—	—	—
15	†. Gehring Fülöp	1116	67	1000	—	116	67
16	T. Kollár József 1908—1909.	2500	—	2500	—	—	—
17	T. Péhm Kristóf	2000	—	2000	—	—	—
18	†. Matarics Péter 1908—1909.	1522	20	1522	20	—	—
19	T. Salczer Sándor	2000	—	2000	—	—	—
20	†. Vidák József	148	69	148	69	—	—
21	T. Haragó József	2000	—	2000	—	—	—
22	T. Teppert József 1908—1909.	2833	30	2833	30	—	—
23	T. Gianone Gyula 1908—1909.	2266	66	1766	66	500	—
B) Segélyek:							
24	T. Svercsics Domonkos	800	—	800	—	—	—
25	T. Paulay Ferencz	1168	85	764	96	403	89
C) Kikötött kamatok:							
26	Nt. Gruzling Ferencz	410	—	410	—	—	—
27	Glázer Mária	410	—	410	—	—	—
28	László Teréz	216	86	216	86	—	—
29	T. Píszterer Emil	410	—	410	—	—	—
30	Gauzer Anna	180	40	180	40	—	—
31	Piros Róza 1908—1909.	360	—	240	—	120	—
D) Megtérítendő előleg:							
32	T. Leitner Sándor	1600	—	1600	—	—	—
E) Idegenpénz:							
33	†. Matarics Péter	499	20	499	20	—	—
F) Tőkésítés:							
34	Tőkésített fölösleg	9020	—	9020	—	—	—
Összesen		55.268	33	54.127	77	1140	56

BEVÉTEL

Tanítói

Kelet		T á r g y	T ő k e		K a m a t	
			korona	fillér	korona	fillér
Január	1	1908 évi maradvány	54.400	—	1.462	30
„	1	1909 évi kamat	—	—	2.720	—
Március	7	Nyugdíjjárulék	—	—	10	50
Decemb.	31	Tőkésített kamat	600	—	—	—
		Bevétel	55.000	—	4.192	80
		Kiadás	—	—	2.758	90
		Maradvány	55.000	—	1.433	90
Az 55.000 korona tőke fedezete:						
		Telekkönyvileg biztosított tőke	55.000	—		

A tisztelendő plébánia-hivatalokat felkéri a Pécsegyházmegyei alapítványi hivatal: ha netán a nyugdíjasok közül valaki elhal, ezt a hivatallal közölni sziveskedjenek.

nyugdíjalap 1909.

KIADÁS

Kelet		T á r g y	T ő k e		K a m a t	
			korona	fillér	korona	fillér
Decemb.	31	Nyugdíjasoknak	—	—	2.158	90
"	31	Tőkésített kamat	—	—	600	—
Összesen:			—	—	2.758	90

Névjegyzéke

a tanítói nyugdíjalap illetményeseinek.

Sorszám			Évi illetmény		Sorszám			Évi illetmény	
			kor.	fill.				kor.	fill.
I. osztály.					Áthozat: 1500 —				
1	Csizmazia Alajos tanító özvegye		100	—		II. osztály.			
2	Elter Ferenc	" "	100	—					
3	Farkas József	" "	100	—					
4	Fuchs Simon	" "	100	—	16	Goszmann Ádám tanító özv.	70	—	
5	Harth Ignác	" "	100	—	17	Horváth József	70	—	
6	Heyer István	" "	100	—	18	Kiss Mihály	70	—	
7	ör. Jung Ferenc	" "	100	—	19	Mezei József	70	—	
8	Kapossy György	" "	100	—	20	Moszbacher Antal	70	—	
9	Kapossy József	" "	100	—	21	Schmeller József	70	—	
10	Kerner János	" "	100	—	22	Szondy Alajos	70	—	
11	Kiel Ágoston	" "	100	—	23	Weber Sebestyén	70	—	
12	Linczbauer Antal	" "	100	—		III. osztály.			
13	Petz András	" "	100	—					
14	Rittlinger János	" "	100	—					
15	Szekeres Ágoston	" "	100	—		Lambert János tanító özvegye	40	—	
Átvitel:			1500	—	Összesen:			2100	—

Pécsi magyar kath. egyetem 1909.

Kelet		Bevétel	Kamat		Tőke	
			korona	fillér	korona	fillér
Jan.	1	1908. évi maradvány	—	—	60.973	66
"	1	1909. I. félévi kamat, 5 ⁰ / ₀	1.518	09	—	—
"	1	1908. évi kamat, 4 ⁰ / ₀	10	—	—	—
"	1	M. Spies János praelatus kanonok	2	43	100	—
"	1	T. Pfiszterer Emil	—	43	20	—
"	27	T. Magyar Zsigmond	—	42	25	—
Február	10	M. Spies János praelatus kanonok	1	52	100	—
Április	7	Adományokból	2	40	314	—
Julius	1	1909. II. félévi kamat 5 ⁰ / ₀	1.532	06	—	—
Junius	26	T. Pfiszterer Emil	—	42	20	—
Október	2	T. Magyar Zsigmond	—	20	25	—
Decemb.	31	Tőkésített kamat	3.067	97	3.067	97
Összesen:			—	—	64.645	63
A tőke fedezete:						
Telekkönyvileg biztosított tőke			—	—	64.395	63
Pécsi katolikus körü kötvény			—	—	250	—
Összesen:			—	—	64.645	63

Pécs, 1909. évi december hó 31-én.

Mihálffy Árpád,
igazgató, főkönyvvezető.

Ezen számadásokat átvizsgáltuk, a főkönyvekkel és naplókkal egyezők és helyesek.

Walter Antal
számvizsg. kanonok.

Frantich Ágoston
számvizsg. kanonok.

Horváth Károly
számvevő.

